

ИНСТИТУТ
ПО ПУБЛИЧНА
АДМИНИСТРАЦИЯ

СБОРНИК

ДОБРИ ПРАКТИКИ
от конкурса на ИПА за 2019

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ИНСТИТУТ
ПО ПУБЛИЧНА
АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проект BG05SFOP001-2.017/28.11.2019 г. „Дигитална трансформация в обучението - дигитална компетентност и учене“ финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ИНСТИТУТ
ПО ПУБЛИЧНА
АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

СБОРНИК

Добри практики от конкурса на ИПА за 2019 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ИНСТИТУТ
ПО ПУБЛИЧНА
АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

УВАЖАЕМИ КОЛЕГИ И ПРИЯТЕЛИ,

Пред Вас е новият сборник с добри практики от дейността на българската администрация за 2019 г. Сборникът е резултат от ежегодните конкурси за добри практики, които обхващат различни аспекти от модернизацията на държавната администрация: управление на човешките ресурси, технологични решения за открито управление и социална отговорност.

През годините интересът към Конкурса е голям и в него активно участие взимат институции от централната и местна власт. Последните две години най-много практики получаваме в категория „Социална отговорност“, което е знак за ангажираността и специалното отношение на институциите по темата.

Тази година получихме 40 практики от общини, министерства и агенции. Надпреварата беше оспорвана, а победителите се обявиха на официална церемония на 13 декември 2019 г. ИПА отличи с награда следните практики:

В категория „Управление на хората“ призът се връчи на община Кюстендил.

В категорията „Технологични решения за открито управление“ конкурсното жури класира двама победители – Администрация на Министерския съвет и Национална агенция за професионално образование и обучение.

В категория „Социална отговорност“ ИПА връчи своята специална статуетка на Регионална инспекция по околната среда и водите – Смолян.

През следващата година администрациите отново ще могат да кандидатстват в Конкурса за добри практики в познатите Ви категории.

Насърчаваме Ви да участвате и да споделяте и през 2020 г., която е юбилейна за Института – 20 години ИПА!

Желая Ви ползотворна и успешна година!

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

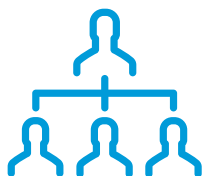
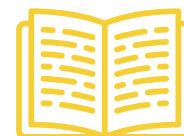

ИНСТИТУТ
ПО ПУБЛИЧНА
АДМИНИСТРАЦИЯ

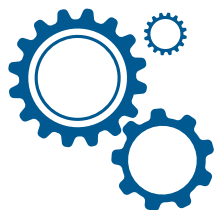

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

СЪДЪРЖАНИЕ

1	КАТЕГОРИЯ „УПРАВЛЕНИЕ НА ХОРАТА“	8
	Работни срещи за ефективно подобряване на качеството на предоставяните социални услуги с цел постигане на комплексен подход при работата на специалистите в социалните услуги на територията на община Кюстендил	9
	Мерки за предпазване на служителите и работниците на Областна администрация Ловеч от наранявания или загуба на живот	11
	Контролни карти за вътрешни проверки в Дирекция „Бюро по труда“ – Ихтиман	14
	Споделяне на практически опит и подходи за работа с клиенти в публичната администрация, НОИ	16
	Стратегия за развитие на потенциала и уменията на служителите на Комисията за финансов надзор „Визия и лидерство“	18
	Работим за хората в условия на променяща се външна среда и голямо вътрешно напрежение, при поставени кратки срокове и ясни цели за осъществяване, Изпълнителна агенция „Медицински одит“	21

2

КАТЕГОРИЯ „ТЕХНОЛОГИЧНИ РЕШЕНИЯ ЗА ОТКРИТО УПРАВЛЕНИЕ“

22

Надградена Информационна система на Националната агенция за професионално образование и обучение с нов модул за проверка на Свидетелствата за професионална квалификация преди вписването им в Регистъра на издадените документи

23

Електронни услуги за кандидати и бенефициенти – ИСУН 2020, АМС, дирекция „Централно координационно звено“

27

Интегриране на системите за сигурност на Министерството на вътрешните работи чрез използване на информацията от Интегрирана автоматизирана система за сигурност и Интегрирана система (платформа) за управление на структурите с компетенции по предотвратяване и/или овладяване на кризи от различен характер

33

Надграждане на Регистъра за научната дейност в Република България и изграждане на електронен регистър на академичния състав и защитените дисертационни трудове”, НАЦИД

37

Технологични решения за ефективно управление на одитната дейност в Изпълнителна агенция „Сертификационен одит на средствата от европейските земеделски фондове“

42

Система за управление на ИТ процесите в община Габрово

46

EVOTION (Evidenced based management of hearing impairments: Public health plicy making based on fusing big data analytics and simulaTION) – Управление, базирано на обективни данни за слухови увреждания: формулиране на политики в общественото здравеопазване, основано на съчетаване на аналитични „големи данни“ със симулационни модели, Областна администрация Пазарджик

49

Вътрешна информационна система – HELP DESK, община Варна

52

Общосистемно решение за административно и социално обслужване на хората с увреждания и свързаните с тях административни услуги, чрез създаване и управление на профил на хората с увреждане, Агенция за хора с увреждания

54

Международната онлайн трудова борса „Европейски ден на труда“ Агенция по заетостта

58

3

КАТЕГОРИЯ „СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ“

62

Повишаване на екологичното съзнание и култура на различните групи от обществеността, РИОСВ – Смолян	63
Остани чист, кажи НЕ на корупцията, МВР, дирекция „Вътрешна сигурност“	65
Община Добрич в подкрепа на хора с умствени увреждания или Как една мечта се превръща в реалност	68
Развитие на дейности в земеделието и менажиране на общински земи, които да осигуряват екологично чисти плодове и зеленчуци за социални цели, община Троян	70
Изграждане на „Площадка за пожарна безопасност“ в Центровете за превенция и спорт в малки населени места в Област Велико Търново	73
Център за обучение на деца и ученици по безопасност на движението и приложно колоездене, община Първомай	76
Здравето на природата е здраве за хората, община Кнежа	78
Институционално партньорство при прилагане на алтернативни възможности за предоставянето на услуги от Дирекция „Бюро по труда“ – Кюстендил на неактивни лица	82
Академия и мрежа от доброволци срещу трафика на хора, Национална комисия за борба с трафика на хора	85
Информационни събития „Моята професия ще бъде ...“, Дирекция „Бюро по труда“ – Ихтиман	89
Общински програми за промоция, профилактика и рехабилитация на общественото здраве, община Варна	92
Инициативи при предоставянето на услуги от Дирекция „Бюро по труда“ – Дупница на младежи, живели в социални домове	95
Областен координационен механизъм по деинституционализация на децата, Областна администрация на област София	97
Център за социална рехабилитация и интеграция за лица, напуснали пенитенциарните заведения, община Варна	100
Инициатива „Образцов дом“, община Самоков	103
Социална и обществена отговорност към жителите на община Смядово	104
Нощ на литературата в Ловеч	107
Сътрудничество с неправителствения сектор в областта на етническата интеграция чрез провеждане на ежегоден детски ромски фестивал „Отворено сърце“, Областна администрация Велико Търново	110
Награда на Регионално управление на образованието – Пловдив	111
Безплатен градски и междуселищен транспорт, община Стамболийски	113
Социално предприятие в сферата на услугите за отдих и развлечения към община Чавдар	114
Създаване и функциониране на група за бързо реагиране към РИОСВ – Смолян	116
Управление на процеса на адаптация на децата в детските ясли на територията на община Варна	118
Открита приемна на кмета на общината, община Стамболийски	120
<i>Националният съвет по цени и реимбурсиране на лекарствените продукти получи отличие за най-добър европейски обществен проект</i>	121

1

категория:

УПРАВЛЕНИЕ НА ХОРАТА

1.1

Първо място

Работни срещи за ефективно подобряване на качеството на предоставяните социални услуги с цел постигане на комплексен подход при работата на специалистите в социалните услуги на територията на община Кюстендил

Практиката се осъществява от дирекция „Здравеопазване, социални дейности и жилищна политика“ (ЗСДЖП) в община Кюстендил и всички 26 социални услуги, предоставяни на територията на общината, финансирани от държавата, от община Кюстендил, НПО и по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ (ОП РЧР).

През 2007 г. на територията на община Кюстендил са предоставяни 7 социални услуги с 635 потребители. Към момента се доставят 26 социални услуги на 2 013 потребители.

Дейностите за подобряване на качеството на предоставяните социални услуги се изразяват в организирането и провеждането на:

- ЕЖЕМЕСЕЧНИ работни срещи – „Директорски съвет“ на ресорния заместник-кмет с представители на дирекция „ЗСДЖП“ и ръководители на социални услуги;
- ГОДИШНИ работни срещи (3 дневни) на ресорния заместник-кмет с представители на дирекция „ЗСДЖП“ и ръководителите на всички социални услуги.

На организираните в община Кюстендил ежесмесечни срещи, ръководителите на социалните услуги отчитат постигнатите резултати и споделят трудности при ежедневната си работа. Практиката показва, че в процеса на развитие на случаите, в зависимост от профила на услугата (за деца или възрастни), се работи с едно и също семейство. В резултат от споделянето на опита се прилага комплексен подход за предоставяне на качествена социална подкрепа за социално включване на хората в неравностойно положение.

През 2018 г. и началото на 2019 г. са проведени две годишни срещи, на които на присъстващите се предостави специализирана и методическа подкрепа за по-високо качество и професионално развитие.

Първоначалните срещи са организирани с оглед ръководителите да се запознаят с профила на новоразкритите услуги.

Практиката стартира със срещи, на които ръководителите отчитаха единствено постигнати резултати. В последствие започна прилагането на комплексния подход за разрешаване на случаи и казуси от ежедневната работа. На срещите участниците споделят за проблематика, ситуации или за възникнали въпроси по време на своята професионална практика. В резултат се разви способността за съвместна работа между отделните екипи

Организация:

Община Кюстендил, дирекция „Здравеопазване, социални дейности и жилищна политика“

Ръководител екип:

Радмила Рангелова, заместник-кмет „Социални услуги, програми и проекти“

с подкрепата на кмета на община Кюстендил

За контакти:

Радмила Рангелова
e-mail: radmila_rangelova@abv.bg

www.kustendil.bg

Период на реализиране:

1.03.2016 г. – понастоящем

Ключови думи:

Социални услуги, комплексен подход, качество, мониторинг, контрол.

на социалните услуги. Включването в годишните срещи на повече представители допринесе за повишаване на умения и качеството на работа за предоставяне на съвременни качествени социални услуги, като идеята за организирането им е на г-жа Радмила Рангелова.

Всички участници в срещите изпитват и получават взаимна подкрепа, учат се един от друг, споделят, решават трудности и опознават нови подходи за решаване на професионални проблеми.

Годишните срещи се провеждат по предварително изготвена програма за участниците като финансово всяка услуга/институция заплаща разходите по провеждането за своите участници. На тях участват представители на НПО, управляващи социални услуги, с които община Кюстендил има сключени договори.

Практиката е насочена към прилагането на комплексен подход при работата с потребители на различни социални услуги, повишаване на знанията и уменията на служителите, предоставящи социални услуги на хората в неравностойно положение. Практиката се наложи от незадоволителната екипна работа между социалните услуги на територията на общината и неприлагането на комплексен подход за разрешаване на случаите.

С участието в срещите община Кюстендил осъществява мониторинг и контрол върху предоставяните услуги.

Създадената практика принадлежи към социалния сектор за реализиране на устойчиви контакти за обмяна на опит и сътрудничество.

За провеждането на ежемесечните срещи се налага присъствие на представителите, ангажирани с предоставянето на услуги и осъществяването на мониторинга и контрола по предоставянето им.

Въвеждането на практиката изисква минимален финансов ресурс, свързан единствено с провеждането на Годишните срещи на социалните услуги, което я прави изключително рентабилна и лесно приложима.

Практиката се доказва през годините и може да бъде заимствана от други администрации, като община Кюстендил разполага с експерти, които да подпомогнат, желаещите за нейното прилагане.

1.2

Второ място

Мерки за предпазване на служителите и работниците на Областна администрация Ловеч от наранявания или загуба на живот

Основните задачи на служителите в дирекция „Административен контрол, регионално развитие и държавна собственост (АКРРДС) са свързани с подпомагане на областния управител в осъществяването на контрол по изпълнение на задълженията, които произтичат от законите и от актовете на Президента на Република България и на Министерския съвет. Служителите осъществяват дейности в областта на регионалното развитие и секторните политики, управлението и разпореждането с имоти държавна собственост и осигуряват упражняването на контрол по законосъобразност на актовете и действията на общинските съвети.

На основание чл. 7а, раздел 3 от Устройствения правилник на областните администрации в Областна администрация Ловеч (ОА Ловеч) е създадена постоянна Комисия за работа с предложенията и сигналите на граждани, организации и омбудсмана, свързани с дейността на териториалните звена на министерствата и на другите административни структури, които осъществяват административно обслужване, както и с дейността на органи и организации, предоставящи обществени услуги на територията на областта. Комисията извършва проверки на място по подадени сигнали и жалби на граждани на територията на област Ловеч.

В изпълнение на Решение № 16 от 17.01.2019 г. на Министерски съвет на Република България, областният управител на област Ловеч утвърди система от мерки за предпазване на служителите и работниците на областната администрация от наранявания или загуба на живот в резултат на пътнотранспортни произшествия по време на работа. Мерките включват система от дейности за повишаване знанията на служителите и техния капацитет за справяне с проблемни ситуации на пътя.

Практиката е насочена преди всичко към работниците и служителите на Областна администрация Ловеч, но и към всички останали участници в движението по пътищата, като служителите от администрацията биха могли да предотвратят или помогнат в случай на пътнотранспортно произшествие.

Функционирането на системата за безопасност на движението е споделена отговорност между участниците в движението – стопаните на пътя, проектантите, строителите на пътища, производителите на автомобили и други, т.е. всички, които са пряко или косвено свързани с движението по пътищата. Нарастването на автомобилния трафик налага провеждането на активна политика в областта на безопасността на движението по пътищата. Приемането на интегриран подход „Безопасна система“ с визия нула загинали и тежко ранени, като национална политика за постигане на висока степен на безопасност на пътищата на Република България изисква внедряването на адекватни мерки за защита. За подобряване на управлението на безопасността на

Организация:

Областна администрация Ловеч, дирекция „Административен контрол, регионално развитие и държавна собственост“

Ръководител екип:

Нели Митева, директор на дирекция „Административен контрол, регионално развитие и държавна собственост“

Христо Троански, старши експерт в дирекция „Административен контрол, регионално развитие и държавна собственост“

За контакти:

Нели Митева
е-mail: neli.miteva@lovech.government.bg

Христо Троански
е-mail: hristo.troanski@lovech.government.bg

www.lovech.government.bg

Период на реализиране:

1.01.2019 г. – понастоящем

Ключови думи:

*Превантивни мерки;
пътнотранспортни
произшествия; пътна
безопасност; работно време;
интегриран подход; знания и
умения.*

движението се търсят възможности голям кръг от институции да разработват и осъществяват инициативи относно подобряване на пътната безопасност и повишаване на капацитета на служителите в тази област.

Етапите за реализацията на добрата практика са:

Мярка 1: Повишаване знанията на служителите и работниците на ОА Ловеч относно оказване на долекарска помощ на пострадали при пътнотранспортни произшествия, както и влиянието на скоростта при пътнотранспортни произшествия.

В партньорство с ръководството на БЧК – Ловеч бе проведено обучение за служителите на тема: „Повишаване знанията на служителите и работниците на ОА Ловеч, при оказване на долекарска помощ на пострадали при пътнотранспортни произшествия“, по време на което под формата на лекция и практическа работа бяха представени основните моменти при оказване на първа помощ на пострадали в пътно-транспортно произшествие. Събитието бе включено и като основна инициатива от страна на Областна администрация Ловеч в международната кампания EDWARD или Ден без загинали на пътя на 26.09.2019 г., преминало под мотото „Обичам семейството си! Да го пазим на пътя!“ – <https://roadsafetydays.eu/event/increasing-knowledge-drivers-and-employees-lovech-state-governance>, което влезе в картата на Европа, редом до всички участници и партньори на ТИСПОЛ – Европейска мрежа на службите на пътна полиция, пълноправен член на която е и Министерство на вътрешните работи.

Мярка 2: Актуализиране на заявките за ползване на служебен транспорт на ОА Ловеч с текстове от Закона за движение по пътищата, регламентиращи отговорността на водачите.

В изпълнение на планираните мерки бяха променени и утвърдени нови бланки на заявки за транспорт, допълнени с инструктаж от шест точки, включващи текстове от Закона за движение по пътищата, регламентиращи отговорността на водачите. Така ежедневно се напомня на водачите, че отговорностите по време на шофиране са важни за техния живот и здраве, както и за здравето и живота на всички участници в движението.

Практиката е със социална и икономическа насоченост, а устойчивостта на резултатите от нея са свързани с ориентираност в дългосрочен план към недопускане на пътно-транспортни произшествия, изграждане на знания и увереност у служителите за поемане на отговорност и решителност за спасяване на човешки живот при въвличане в пътнотранспортни произшествия на пътя.

Идеята принадлежи изцяло на екипа на Областна администрация Ловеч, който предложи на областния управител да утвърди системата от мерки за предпазване на служителите и работниците от наранявания или загуба на живот в резултат на пътнотранспортни произшествия по време на работа, които да бъдат изпълнени през 2019 г.

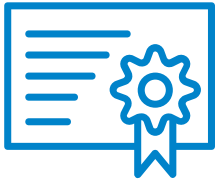
В процеса на планиране и реализация на практиката са вложени следните ресурси:

- човешки: подготовка на нова заявка за транспорт, утвърдена от областния управител; осъществяване на координация с представителите на БЧК – Ловеч за провеждане на обучение, осигуряване на лектор, подготовка на презентация;
- материални: осигуряване зала, презентационна техника, набавяне на нагледни средства и материали за практическата част.

Служителите на областната администрация научиха много полезни неща за това как трябва да се държат, ако станат участници или свидетели на ПТП или друг вид злополука. Представена бе информация как да се държим в кризисна ситуация, как и с какво да помогнем на пострадали до идване на лекарската помощ, защо е важно да знаем всичко това, как тези познания могат да ни послужат в ежедневието в дома ни или на работното място, кое е най-важното, което искат да чуят пострадалите, докато се борят за живота си.

Практиката се реализира в партньорство с БЧК – Ловеч и се базира на традиционно добрите взаимоотношения между двете организации през годините.

Дълбоката същност на всяка организация са хората. Целите, които тя иска да постигне и начинът, по който ръководителите са избрали тяхната организацията да функционира са в пряка зависимост от хората с техните знания, умения и опит. Осъзнавайки, че уменията за управление на хора и тяхното развитие са тази невидима сила, която обединява всички усилия за постигането на стратегическите цели на Областна администрация Ловеч, бе въведена и реализирана описаната практика. Тя може да бъде трансферирана в други администрации, като бъдат предоставени документи, създадени в хода на нейната реализация, контакти с основните организатори и други.

1.3

Трето място

Контролни карти за вътрешни проверки в Дирекция „Бюро по труда“ – Ихтиман

Организация:

Дирекция „Бюро по труда“ – Ихтиман

Ръководител екип:

Светлана Колева, директор на Дирекция „Бюро по труда“ – Ихтиман

Соня Въртийска, началник отдел „Посреднически услуги“

За контакти:

Светлана Колева
тел. 0882 825160
e-mail: bt_ihtiman@abv.bg

Соня Въртийска
тел. 0882 824852
e-mail: bt_ihtiman_pu@abv.bg

Период на реализиране:

17.05.2018 г. – понастоящем

Ключови думи:

Контролни карти; вътрешни проверки; екипна работа; ангажираност.

Използването на „Контролни карти за вътрешни проверки в Дирекция „Бюро по труда“ – Ихтиман“ (ДБТ – Ихтиман) е практика, която значително подобри качеството на работа, спомогна за доразвиване на знанията и уменията на служителите, предпазва от евентуални пропуски в прилагането на отделните процеси и процедури, които се извършват от служителите в отдел „Посреднически услуги“ на ДБТ – Ихтиман.

Практиката е разработена на основание на следните нормативни документи:

- Устройствен правилник на Агенцията по заетостта
- Закон за насърчаване на заетостта
- Правилник за прилагане на закона за насърчаване на заетостта
- Вътрешни правила за работа на ДБТ
- Технология на работа в ДБТ
- Методика на контролната дейност в системата на АЗ.

Практиката е насочена и е в помощ на служителите в Дирекция „Бюро по труда“. Подобрява се пълнотата на въведените данни в информационната система на Агенция по заетостта, което от своя страна, се отразява на качеството на обслужване на клиентите.

Преди внедряването на практиката „Контролни карти за вътрешни проверки в Дирекция „Бюро по труда“ – Ихтиман“ се забелязваха пропуски и несъответствия в работата на служителите в отдел „Посреднически услуги“ при проверки, осъществени от началникът отдел, директор на дирекция и съответно при упражнен контрол от страна на дирекция „Регионална служба по заетостта“ и Агенция по заетостта.

Търсейки начин за подобряване на работата и недопускането на несъответствия, директорът и началник отдел „Посреднически услуги“ в ДБТ – Ихтиман, стигнаха до извода, че би било добре да се направят вътрешни контролни карти за проверки, които да онагледяват точно всяка една „стъпка“ от процедура или процес, извършвани в отдел „Посреднически услуги“.

В картите ясно са формулирани основните насоки за работа; изискванията, на които отговаря всеки процес или процедура като по този начин, ако съществува несъответствие или пропуск от страна на служител, се забелязва веднага.

Първоначално контролните карти се използват за проверка само от началник отдела и от директора, но от началото на 2019 г. се въведе практиката вътрешната ежемесечна проверка на входяната информация в информационната система да се извършва от експертите в отдел „Посреднически услуги“ на ротационен принцип.

Така тази промяна се оказва много по-удачна и по-ефективна поради личната ангажираност на всеки един експерт от отдела. Този подход се оказва с положително въздействие, както върху доразвиване на собствени знания за отделните процеси, така и в знанията на колегите, особено за новопостъпилите.

Идеята е на директора и на началника отдел „Посреднически услуги“ в Дирекция „Бюро по труда“ – Ихтиман, като е усъвършенствана във времето според промените и нуждите – от началото на прилагането ѝ до сега.

В практиката е вложен човешки ресурс при оформянето, доразвиването и усъвършенстването ѝ.

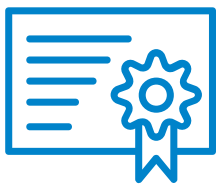
Материален ресурс е използван само за разпечатване на контролните карти.

Поставените цели са постигнати изцяло – констатира се значително подобрение на качеството на работа в отдела, входяните данни са по-пълни и по-коректни, повиши се знанието и уменията за работа на всеки един от служителите в отдела и не на последно място се стимулира екипната работа в организацията.

След проверка на ДРСЗ София в ДБТ – Ихтиман през юли 2019 г., в представен доклад за извършените комплексни проверки от ДРСЗ в страната, нашата нова практика „Контролни карти за вътрешни проверки..“ е изведена като положителна и иновативна. Предложена е за въвеждане в дирекциите „Бюро по труда“ в страната на Национално съвещание (18 – 20.09.2019 г.) на Агенция по заетостта.

Прилагането на практиката във всички останали дирекции „Бюро по труда“ вече е факт. Практиката може да се прилага във всяка друга администрация, като се трансформира съгласно нормативната ѝ база и изискванията за работа в конкретната администрация. Предполага участието на почти всички служители при изпълнение на поставените задачи – подобрява се работата в екип, ангажираността на служителите за подобряване качеството и пълнотата на въведените данни в информационната система и цялостно доразвиване знанията и уменията на служителите.

Практиката показва значимостта на вътрешната проверка, което от своя страна, се отразява на качеството на обслужване на гражданите.

1.4

Трето място

Споделяне на практически опит и подходи за работа с клиенти в публичната администрация

Организация:

Национален осигурителен институт, Централно управление, отдел „Контактен център“

Ръководител екип:

Виолета Трайкова, началник отдел „Контактен център“

Славейка Найденова-Петрова, главен експерт, отдел „Контактен център“

Стеля Младенова, главен експерт, отдел „Контактен център“

За контакти:

Виолета Трайкова,
е-mail: Violeta.Traykova@nssi.bg

Славейка Найденова - Петрова
тел. 02 926 12 27
е-mail: Slaveika.Naydenova@nssi.bg

www.noi.bg

Период на реализиране:

3.2018 г. – понастоящем

Ключови думи:

Контролни карти; вътрешни проверки; екипна работа; ангажираност.

Отдел „Контактен център“, като част от структурата на Централно управление на Националния осигурителен институт (НОИ), е функционално ориентиран и отговаря за:

- предоставяне на консултации на гражданите и бизнеса по прилагането и спазването на социално-осигурителното законодателство;
- повишаване информираността на гражданите;
- приемане на сигнали за корупция и злоупотреби с фондовете на Държавното обществено осигуряване;
- ежеседмичен анализ на постъпилите запитвания и предлагане на ефективни решения за удовлетворяване на потребностите, интересите и очакванията на клиентите.

Стратегически цели, на които отговаря практиката:

1. Общи оперативни цели на НОИ за 2018 г. и 2019 г., Оперативна цел 1 „Предоставяне на висококачествени административни услуги и нарастване на потребителската удовлетвореност“.
2. Доклад от самооценката по прилагането на САФ на НОИ за периода 2014 – 2016 г.
3. Харта на клиента на НОИ.
4. Вътрешни правила за обучение и професионална квалификация на НОИ.
5. Стандарт за обслужване на клиенти по телефона от териториалните поделения и Контактния център на НОИ.
6. Практиката е насочена към развиване компетенциите и уменията на служителите, заети с обслужване на гражданите и повишаване удовлетвореността на клиентите.

Преди реализирането на практиката беше установена необходимост от обучения, свързани с особеностите при обслужването, произтичащи от характеристиките на публичния сектор; усъвършенстване уменията за предоставяне на качествено обслужване, съхраняване на емоциите, по-добро познаване очакванията на клиентите, разпознаване на типа клиент и повишаване професионалните умения за работа с клиенти. Целта е да се предаде практически опит и знания за процесите, които управляваме в нашата работа и да се постигне

разширяване на уменията за ефективно и качествено обслужване, както и да се насърчи качествената промяна в начина на мислене и възприемане на дейността по обслужване на клиенти на публичната администрация и изграждане твърда убеденост у служителя, че личната му удовлетвореност от изпълнението на служебните му задължения, както и неговата ангажираност към работните процеси са ключови за повишаване на общественото доверие към НОИ.

На база практическия ни опит, разработихме еднодневно обучение, в което да запознаем колегите, заети с обслужване в приемните на териториалните поделения, с:

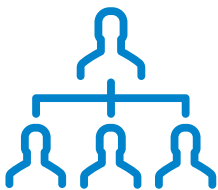
- особеностите на публичния сектор и предлаганите услуги от общ интерес;
- какви са потребностите и нагласите на клиентите;
- базови умения за работа с клиенти;
- основни типове трудни клиенти;
- как да разпознаем конфликтна ситуация и да я избегнем.

Интересът от страна на колегите в страната бе голям, а от попълнените анкетни карти установихме потребност да разширим обучението, като добавим следните теми:

- езикът на тялото или как да „прочетем клиента“;
- стъпки за успешно справяне в конфликтна ситуация;
- думи и изрази, които помагат.

Включихме примери от нашата ежедневна работа, както и ролеви игри, в които да се надградят уменията. Използвахме и интерактивни методи за надграждане на екипност и фокус към клиента.

Следствие на проведените обучения значително се подобри координацията между звената в рамките на административната структура. Анализът на попълнените от колегите анкетни карти за удовлетвореност показва ангажиране в дългосрочен план в посока подобряване на предоставяните услуги и повишаване на качеството на работа в резултат на предадените знания и опит.

1.4

Организация:

Комисия за финансов надзор

Ръководител екип:

Деница Кирова, главен секретар

Магдалена Николова, съветник към кабинета на Председателя

За контакти:

Деница Кирова
e-mail: kirova_d@fsc.bg

Магдалена Николова
e-mail: nikolova_m@fsc.bg

www.fsc.bg

Период на реализиране:

1.04.2018 г. – понастоящем

Ключови думи:

Управленски капацитет; управление на процеси, задачи и хора; изграждане на организационна култура на екипност; споделяне на добри практики; усъвършенстване на стилове на лидерството и внедряване на коучинг подхода в Комисията.

Стратегия за развитие на потенциала и уменията на служителите на Комисията за финансов надзор „Визия и лидерство“

Функциите на екипа са в посока на координация и участие в разработването на стратегически документи, планове и програми; участие в провеждане на оценка на въздействието на стратегически документи, свързани с управлението на човешки ресурси; анализ на резултатите от планираните мерки и дейности по програмите на Комисията; изготвяне на предложения за подобряване работата на комисията с фокус върху повишаване на мотивацията на служителите, екипна ефективност и развитие на потенциала на всеки един служител; ефективно прилагане на добри практики при развитието на човешкия капитал.

Стратегическите документи, на които отговаря практиката са: Стратегия за развитие на Комисията за финансов надзор 2019 – 2021 г., Стратегическа цел 5: Организационно усъвършенстване и развитие на човешкия капитал.

Практиката е насочена към всички служители на Комисията за финансов надзор (КФН) – ръководен екип, директори на дирекции, началници на отдели, експерти.

Стратегията за развитие на потенциала и уменията на служителите в КФН е пилотна. Преди нейното въвеждане не са разработвани политики в областта на развитие на потенциала и повишаване на мотивацията на екипите и служителите. Направеният анализ показва, че в Комисията няма добри практики за управление на високо ефективни екипи и не се наблюдава сътрудничество и достатъчно ефективна комуникация между отделните направления и в работните групи. Също така се наблюдаваше липса на споделяне на добри практики, липса на екипна ефективност и мотивация на служителите. Анализът показва и липса на екипни мероприятия, както и нужда от развитие на ключови компетенции. При избора на новото ръководство се наблюдава текучество.

Стъпките за реализацията на практиката са:

Елемент 1: Изработване на ефективен компетентностен модел – разработване на анализ, разглеждащ настоящата ситуация в КФН и 10-те ключови компетенции, които да бъдат надградени и развивани в усъвършенстването както на ниво ръководен екип, директори на дирекции и началници на отдели, така още 10 компетенции на ниво експерти.

Елемент 2: Бизнес коучинг за ръководния екип – провеждане на индивидуални и екипни бизнес коучинг сесии. По време на сесиите се дискутират професионални казуси от ежедневието на организацията.

Бизнес коучингът е креативен процес на партньорство, подкрепящ участниците да усъвършенстват себе си и организацията, да търсят нови възможности и перспективи в екипа, да увеличат персоналния и професионалния си капацитет, да разгърнат силата и потенциала си на лидери, да развият стратегическото си мислене.

Елемент 3: Провеждане на вътрешна обучителна програма за директорите на дирекции, началници на отдели и експерти на два етапа – развитие на основните ключови компетенции: усъвършенстване на уменията за ефективна комуникация, убеждаване, преговори, управление на знанието в екипа, създаване на най-ефективната нагласа на мислене, гъвкавост на поведението и смяна на ролите според ситуацията, адаптация в динамиката и разбиране на мащаба, работа на ниво процес и съдържание, управление на промяната според ценностите и визията на Комисията.

Инструменти: Бизнес тренинг, брейнсторминг дискусии, акредитирани бизнес симулации на Хюман синерджистикс, тестове за лидерство Multifactor leadership questionnaire, ролеви игри, дискусия по реални и практически бизнес казуси.

Елемент 4: Мотивационно събитие на КФН и ежегодни награди на Мотивационното събитие на КФН – събитието е изключително силен и иновативен инструмент за създаване на организационна култура, на позитивна атмосфера, споделяне на знанието, работа в екип, поемане на ангажимент и отговорност за устойчиви резултати. Преди събитието бяха внедрени 5 номинационни категории, целящи признание за служителите. По време на събитието се раздават награди-плакети на служителите, разделени в 5-те номинационни категории. Те показват признанието на екипа към колегите, за които гласуват.

Елемент 5: Тиймбилдинг за екипа на Комисията – тиймбилдингът цели да преведе участниците през различни предизвикателства, благодарение на които да видят себе си и колегите си в различна перспектива, да надградят конкретни умения като мислене на ниво процес, ефективно слушане и комуникация. Активностите са подбрани така, че да може да участват максимален брой служители от екипа. Всяко едно предизвикателство е метафора, чрез която да се разкрие потенциалът и силата на екипа в постигането на общите цели.

Практиката принадлежи към социалната сфера – развитие на индивидуален и екипен потенциал, за повишаване на ефективността на екипите. Идеята е отчасти собствена и отчасти заимствана от опита на други организации след проведен мащабен анализ на инструментите за развитие на личностен и екипен потенциал до момента.

Вложени са човешки ресурси за проучване на инструментите за развитие на личностен и екипен потенциал; при изготвяне на формата на програмата „Визия и лидерство“, при провеждане на бизнес коучинг сесиите, лидерската програма, мотивационното събитие и тиймбилдинга.

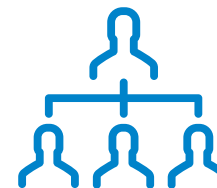
Финансови ресурси са необходими за изхранване и настаняване на участниците в мотивационното събитие и тимбилдинга, както и за допълнителни разходи по организиране на мероприятията.

При реализацията на практиката не е използвано външно партньорство.

Има възможност Стратегия за развитие на потенциала и уменията на служителите на Комисията за финансов надзор „Визия и лидерство“ да бъде трансферирана в други администрации. Това може да се случи след провеждане на срещи между отговорния екип за изпълнение на Стратегията от страна на КФН и желаещите да се запознаят с нея, представители на други организации.

1.5

Работим за хората в условия на променяща се външна среда и голямо вътрешно напрежение, при поставени кратки срокове и ясни цели за осъществяване

Практиката е приложена за цялата Изпълнителна агенция „Медицински одит“ от отдел „Административно и правно осигуряване“ (АПО) на дирекция „Административно-правни и финансови дейности и информационно осигуряване“ (АПФДИО), във връзка със сливането на Изпълнителна агенция „Медицински одит“ и Агенция по трансплантация.

На основание § 18, ал. 1 от ПЗР на Закона за бюджета на Националната здравно осигурителна каса за 2019 г. Изпълнителна агенция „Медицински одит“ и Изпълнителна агенция по трансплантация се преобразуват чрез сливане в Изпълнителна агенция „Медицински надзор“ (ИАМН), считано от 1.04.2019 г.

В началото на процеса съществуват две различни по своята функция и устройство агенции, които са изправени пред предизвикателството в много кратък срок да заработят, натоварени с много задачи, в синхрон като един екип в нова структура, на която се възлагат очаквания.

Разработване на практика на принципа на „споделени услуги“ в действие, които биха могли да функционират и в неформален вариант между експерти в областта на човешките ресурси в държавната администрация.

Опитите принадлежат едновременно към социална и икономическа устойчивост.

Идеята се е породила от необходимостта две съществуващи агенции, в рамките на един работен ден да започнат да функционират като нова трета различна структура с функции, надхвърлящи съществуващите сумарни до този момент.

Вложени са едновременно човешки, финансови и информационни ресурси.

Разбира се, зад всяка успешна практика стои добър екип. Можем да изкажем своите благодарности за пълното съдействие от страна на звеното по човешки ресурси в Министерство на здравеопазването, както и на съдействието от страна на експертите на Администрацията на Министерския съвет.

Практиката в новосформираната агенция ИАМН, би могла да влече като опит в развитието на „споделени услуги“, като механизъм за извършване на сливания, реструктурирания и други промени в различни държавни администрации. С опита си можем да допринесем подобни процеси да протичат по-гладко.

Организация:

Изпълнителна агенция
„Медицински одит“

Ръководител екип:

Катя Гълъбова, директор на дирекция „Административно, правно, финансово, счетоводно и информационно обслужване“

За контакти:

Елица Панайотова, главен експерт „Административно и правно обслужване“
тел. 02 80 50 489
e-mail: elitsa.panayotova@iamn.bg

Красимира Джерахова, главен експерт „Административно и правно обслужване“
тел. 02 80 50 489
e-mail: krasimira.djerahova@iamn.bg

<https://iamn.bg>

Период на реализиране:

1.04.2019 г. – 7.10.2019 г.

Ключови думи:

Промени с гъвкави средства; динамична среда; множество предизвикателства; принцип на „споделените услуги“.

2

категория:

ТЕХНОЛОГИЧНИ РЕШЕНИЯ ЗА ОТКРИТО УПРАВЛЕНИЕ

2.1

Първо място

Надградена Информационна система на Националната агенция за професионално образование и обучение с нов модул за проверка на Свидетелствата за професионална квалификация преди вписването им в Регистъра на издадените документи

Дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“ (ПКЛ) е с обща численост 13 служители, съгласно Правилника за дейността на Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО) и има широк спектър от функции, произтичащи от Закона за професионалното образование и обучение, свързани с дейностите по професионална квалификация, лицензиране и последващ контрол на качеството на професионалното обучение или ориентиране в лицензираните институции – 1002 Центъра за професионално обучение (ЦПО) с активна лицензия (към 25.09.2019 г.) и 40 Центъра за информация и професионално ориентиране (ЦИПО). На дирекцията е възложено и проверката на Свидетелствата за професионална квалификация (СПК), издавани от ЦПО, преди да бъдат публикувани в Регистъра по чл. 42, т.11 от ЗПОО.

Стратегическите документи, спрямо които е подготвена практиката са:

- Закон за професионалното образование и обучение – в изпълнение на разпоредбата на чл. 42, т. 11 от ЗПОО, НАПОО поддържа актуален Регистър на издадените от лицензираните центрове за професионално обучение документи за професионална квалификация. На основание чл. 40б, ал. 2 от същия закон, преди публикуването в регистъра, НАПОО има задължението да извършва проверка на издадените свидетелства за професионална квалификация
- Закон за електронното управление, регламентиращ задълженията на административните органи при предоставяне на електронни услуги и поддържане на публични регистри
- Стратегия за развитие на ПОО за периода 2015 – 2020 г.
- Националната програма за развитие: България 2020
- Стратегия за развитие на държавната администрация (2014 – 2020 г.).

Практиката е насочена към лицата, придобили Свидетелство за професионална квалификация, обучени в лицензираните Центрове за професионално обучение в цялата страна като за периода 1.01.2019 г. – 25.09.2019 г. са подадени за проверка 18 243 Свидетелства за професионална квалификация, а за 2018 г. – 15 704 документа. Наред с това, тя е адресирана и към работодателите в страната, които наемат лица с придобита професионална квалификация от ЦПО; всички държавни институции, които трябва да верифицират разходите за обучение – АЗ,

Организация:

Национална агенция за професионално образование и обучение

Ръководител екип:

Пенка Николова, директор на дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“

инж. Красимира Христова-Брозиг, главен секретар на НАПОО

инж. Емилия Димитрова, председател на НАПОО

инж. Марияна Павлова, заместник-председател на НАПОО

За контакти:

Пенка Николова
тел. 088 988 20 32
e-mail: p.nikolova@navet.government.bg

www.navet.government.bg

Период на реализиране:

1.04.2018 г. – понастоящем

Ключови думи:

Професионално обучение; ЦПО; гарантиране на качеството на обучението; повишаване на доверието на гражданите и институциите; обмен на данни по електронен път между администрациите; дигитализиране на регистри; надграждане на информационни системи; повишаване ефективността в организационните процеси; нови решения за прозрачност и отчетност пред обществото; международно признаване; партньорство и взаимодействие.

МТСП, ДФ „Земеделие“; ЦПО, които приемат за обучение лица с придобита предходна по-ниска квалификация; институциите, ангажирани с международното признаване на документи за придобита квалификация – МОН и Регионалните управления на образованието в цялата страна, НАНЦИД, Министерство на външните работи, консулски служби и не на последно място към институции от други европейски държави, които изпращат до НАПОО запитване относно документи за професионална квалификация, издадени на лица от лицензирани центрове в страната и други.

Съгласно разпоредбата на ЗПОО (чл. 40в), НАПОО извършва последващ контрол на лицензираните ЦПО, в т.ч. и на издадените документи. При проверката на място в страната експертите от дирекция „ПКЛ“, констатират пропуски, които централите допускат при попълването на реквизитите на документите, регламентирани в нормативните документи – Наредба № 6 и Наредба № 2 на МОН. Поради силно ограничения експертен ресурс, НАПОО няма физическата възможност да организира проверки на място или по ел. поща на всички издадени документи, за да спази разпоредбата на чл. 40б, ал. 2 от ЗПОО. С въведеното технологично решение за осъществяването на предварителната проверка на всички издадени свидетелства през новосъздадения модул в ИС, преди да бъдат публикувани в Регистъра по чл. 42, т. 11, се извършва бърза, ефективна и надеждна верификация на тези документи и се гарантира, пред широкия кръг заинтересовани страни, че всички свидетелства са в съответствие с нормативните изисквания и обучението е проведено качествено – продължителността на обучението, съдържанието на учебните планове и програми, материалната база по теория и практика и преподавателите са в съответствие с държавните образователни стандарти за придобиване на квалификация по професии, утвърдени с наредби на министъра на образованието и науката.

Идеята за новото технологично решение е в резултат на проведени дискусии и работни срещи относно възможността за оптимизиране процеса на предварителна проверка на издадените документи. При извършения анализ беше установено, че Агенцията няма достатъчно човешки ресурс за осъществяване на проверка на почти 2000 документа всеки месец. А публикуването на некоректно попълнен документ или документ, издаден след обучение, проведено в противоречие с изискванията на ЗПОО, в публичния регистър, е недопустимо.

С участието на експертите от дирекцията и ръководството на НАПОО бе изготвено задание, което да обхваща цялостния процес на обучение в ЦПО и на издаване на документите. Бяха отчетени съществуващите рискове и описани мерки за тяхното предотвратяване или недопускане. Въз основа на техническото задание фирмата изпълнител надгради новия модул към Информационната система (ИС), като в процеса на работа се провеждаха работни срещи между НАПОО и изпълнителя за обсъждане на проблеми, които са възникнали в хода на изпълнението на заданието. След приключване на работата по надграждане на ИС с новия модул в началото на април 2018 г. изпълнителят направи тестване на модула и подготви инструкция, съвместно с НАПОО, за въвеждането му в практиката.

За да бъдат обхванати всички ЦПО в страната да подават за проверка документи и впоследствие да се публикуват в регистъра по чл. 42, т. 11, НАПОО създаде организация за предварителна подготовка на ЦПО, която включваше следните дейности:

- информирание на ЦПО за новото технологично решение;
- упълномощаване на представител на ЦПО, който да ползва електронен подпис при въвеждане на документите в модула.

За запознаване с новия модул за ЦПО се организира уебинар с основните стъпки за това как да се въвеждат документи и данни относно проверката на свидетелствата в новия модул. Агенцията проведе информационни дни в София и страната с участници от лицензираните ЦПО. Осигури се и ежедневна експертна консултация по телефон и електронна поща на ЦПО, които срещат затруднения при работата с новия модул.

От въвеждането през 2018 г. на модула до момента, периодично, на базата на постъпилите от ЦПО предложения, НАПОО изготвя конкретни искания към Изпълнителя да въвежда подобрения и усъвършенстване в новото технологично решение. На базата на тези подобрения, към днешна дата ЦПО в страната ползват всички функционалности на модула и са изразили своята удовлетвореност от въвеждането му при попълване на анкети, при организиране на работни срещи по региони и други.

Въведената практика принадлежи към сектора на социална, икономическа и екологична устойчивост – повишаване на доверието на целевите групи към издадените документи, които на базата на задълбочена проверка са публикувани в Регистъра по чл. 42, т. 11., предотвратяване използването на хартия на всички документи, необходими за извършване на проверката и изготвянето на експертна оценка, повишаване нивото на дигиталните и ИКТ умения на всички страни, участници в процеса.

Идеята за въвеждане на новия модул, осигуряващ бърза и надеждна проверка на документите за професионална квалификация, издавани от ЦПО, е на НАПОО и е в резултат на усилията на целия екип на Агенцията за непрекъснатото усъвършенстване на ИС, чието изграждане стартира през 2006 г. и до момента поетапно се разширява и надгражда. При проектирането на модула се обсъди възможността за обвързването му с регистъра на МОН за издадените документи, в който може да се провери дали обучаваният притежава документ за необходимото минимално образователно равнище, изисквано за придобиване на съответната степен на професионална квалификация.

За изграждане, тестване, въвеждане в експлоатация и извършване на подобрения във функционалностите на новия модул, с който значително се повиши ефективността на дирекция „ПКЛ“ при извършване на експертна проверка на издадените документи за степен на професионална квалификация, участват всички експерти от

лицензирането, директора на дирекцията, ръководството на НАПОО – председател, заместник-председател, главен секретар, технически лица от общата администрация – 2 бр. Финансовите ресурси, вложени в изграждането на модула са в размер на 61 440 лв. Допълнителни материални и информационни ресурси не са вложени.

Националната агенция за професионално образование и обучение е институция за координация на дейностите в професионалното ориентиране, образование и обучение. В тази връзка има установени работещи партньорства с МОН, МТСП, МЗ, НАНЦИД и други. На национално ниво ползваме базата данни от регистрите на МОН за документите за образователното равнище на обучаваните по Закона за предучилищното и училищното образование.

Подготвя се изграждане на служебен уебсървис за целите на обмен на данни между Регистъра с издадени документи на НАПОО и регистъра на издадените удостоверения APOSTILLE, поддържан от НАЦИД.

Модулът за проверка на Свидетелствата за професионална квалификация може да предоставя информация по служебен електронен път и на други институции, които имат отношение към придобитата професионална квалификация на гражданите или разходват публични средства за професионално обучение – Министерство на здравеопазването и Министерство на земеделието, храните и горите. Институциите, които осъществяват контрол на придобиването на правоспособност по някои професии, като напр. Държавната агенция за метрологичен и технически надзор и други могат да получават чрез собствените си системи информация в реално време за проведените обучения и издадените документи за професионална квалификация, свързани с издаваните свидетелства за правоспособност.

2.2

Първо място

Електронни услуги за кандидати и бенефициенти – ИСУН 2020

Дирекция „Централно координационно звено“ (ЦКЗ) функционира в рамките на следната нормативна уредба:

- Регламент (ЕС) № 1303/2013 „Държавите членки гарантират, че не по-късно от 31.12.2015 г., всеки обмен на информация между бенефициентите и управляващия орган, сертифициращия орган, одитния орган и междинните звена може да се извършва посредством електронните системи за обмен на данни.“ (чл. 122, ал. 1)
- ЗУСЕСИФ (чл. 21 и чл. 22) „Централното координационно звено, органите за управление и контрол на средствата от ЕСИФ, кандидатите и бенефициентите въвеждат, събират и систематизират коректна и достоверна информация относно дейностите по изпълнението, управлението, наблюдението, оценката и контрола на програмите в Информационната система за управление и наблюдение на средствата от ЕСИФ (ИСУН)“
- Наредба за определяне на условията, реда и механизма за функциониране на системата ИСУН.

Практиката е насочена към всеки кандидат, бенефициент, оферент и служител на администрацията, отговорен за управлението на средствата от ЕСИФ и от други финансови източници.

Преди внедряването на системата ИСУН 2020 целият процес по кандидатстване, оценка и отчитане на одобрените проекти от страна на бенефициентите се извършва на хартиен носител и отнема огромен времеви, материален и административен ресурс. Процесът е бавен, неефективен и изисква ангажирането на значителен човешки ресурс. В допълнение, кандидатите и бенефициентите се съобразяват с индивидуалните специфични изисквания и формат на документи (формуляри и отчети) на всеки от управляващите органи. На практика това означава, че всеки управляващ орган използва различен формат на документи и термини, което води до объркване от страна на бенефициентите, особено тези, които са допустими за кандидатстване по няколко програми. Също така, през предходния програмен период служителите на управляващите органи имаха задължение да въвеждат определен набор от информация за подадените/одобрените проекти, финансирани от КФ, ЕФРР и ЕСФ, което се извършваше ръчно и отнемаше значителен експертен ресурс.

За да бъде изграден цялостен електронен процес по управление на средствата от ЕС и с оглед разрешаването на описаните по-горе проблеми, в края на 2014 г. стартира разработването на ИСУН 2020, като целта беше да се създаде такъв дизайн на система, която да отговаря на следните задължителни условия:

Организация:

Администрация на Министерския съвет, дирекция „Централно координационно звено“, отдел „Информационни системи“

Ръководител екип:

Георги Стратиев, началник на отдел „Информационни системи“

Виктория Ненкова, държавен експерт

Марияна Кордова, държавен експерт

Николай Берберов, държавен експерт

Ирена Спасова, главен експерт

Станислава Димитрова, главен експерт

Иван Камбуров, главен сътрудник по УЕПП

Севдалина Иванова, главен сътрудник по УЕПП

Ася Митова, експерт

За контакти:

Георги Стратиев, началник на
отдел „Информационни системи“
тел. 02 940 31 22
e-mail: g.stratiev@government.bg

Ирена Спасова, главен експерт,
отдел „Информационни системи“
тел. 02 940 29 94
e-mail: i.spasova@government.bg

Ася Митова, експерт, отдел
„Информационни системи“
тел. 02 940 31 19
e-mail: amitova@gmail.com

www.eumis2020.government.bg

www.2020.eufunds.bg

Период на реализиране:

1.05.2015 г. – понастоящем

Ключови думи:

*Електронно управление;
сигурност; оптимизация на
процесите по управление
на средствата от външни
източници.*

- наличен интуитивен потребителски интерфейс;
- лесна адаптируемост на системата към различните работни процеси;
- уеднаквяване на процесите на кандидатстване и отчитане за програми, използващи ИСУН;
- еднократно въвеждане на информация от потребителите;
- унаследяване на информацията;
- гарантирана сигурност, наличност и устойчивост на системата.

В тази връзка ИСУН 2020 беше проектирана така, че да разполага с лесен за работа потребителски интерфейс, изцяло в услуга на потенциалните кандидати, бенефициенти и оференти и модули за работа, които изцяло да отговарят на нуждите на своите потребители и които обхващат целия процес по управление на средствата от ЕС – създаването на програмата, обявяване на процедура за предоставяне на БФП, кандидатстване, оценка, договаряне, отчитане, верифициране, сертифициране, управление на нередности, одити.

Електронните услуги в системата стартираха през първата половина на 2015г. като първоначално тя включваше 9 програми. Към настоящия момент в обхвата на ИСУН 2020 попадат двадесет програми с общ бюджет от над 23 997 320 426 лв., финансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, Фонд „Вътрешна сигурност“, Норвежкия финансов механизъм и Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство.

С оглед уеднаквяването на процесите по кандидатстване и отчитане между различните управляващи органи бяха разработени и внедрени в електронен вид единен формуляр за кандидатстване, единен технически отчет, финансов отчет и искане за плащане, което на практика означава, че независимо от програмата, по която се кандидатства или отчита потребителят използва само 1 формат на съответния документ. По този начин се уеднакви и терминологията, използвана от различните управляващи органи и се улесни възможността за подаване на проектни предложения.

Основните електронни услуги на ИСУН 2020 са достъпни на интернет адрес: <https://eumis2020.government.bg/> и обхващат следните модули:

- модул „Е-кандидатстване“, където посредством създаването на потребителски профил, са налични всички процедури за кандидатстване, като системата предоставя възможност за създаване, попълване и изпращане на електронен формуляр за кандидатстване, както и изпращане на коментари и предложения по предстоящите за обявяване процедури;
- модул „Е-отчитане“, където системата предоставя възможност за управление на сключените договори, електронно отчитане и осъществяване на електронна комуникация с управляващия орган на съответната оперативна програма;

-
- модул „Е-тръжни процедури“, където се предоставя възможност за изтегляне и подаване на документация за участие по обявените от бенефициентите поръчки по електронен път.

Функционирането на системата в режим 24/7 предоставя на кандидатите, бенефициентите и оферентите необходимата гъвкавост за работа и възможност за подаване на съответните документи, независимо от работното време на администрацията.

С оглед гарантиране на непрекъсваемостта на услугите и сигурността, наличността и устойчивостта на системата са предприети стъпки за внедряването на високотехнологични решения, осигуряващи функционирането на ИСУН 2020, а именно: в съответствие с изпълняваната държавна политика в Република България и изградения Държавен хибриден частен облак (ДХЧО), ИСУН 2020 беше мигрирана и понастоящем предоставя своите услуги от ДХЧО, като за тази цел е изградено сътрудничество с Държавната агенция „Електронно управление“ (ДАЕУ). В Контролно-техническият център на електронното правителство се изгради Disaster Recovery Center (DRC) за ИСУН 2020 с цел осигуряване на висока наличност на услугата и възстановяването ѝ в случаи на отпадане на основния (primary) център. В допълнение, се изгради система за киберзащита с оглед защита на ИСУН 2020 срещу неправилен достъп, който може да наруши достъпността, автентичността, целостта и конфиденциалността на съхраняваните, обработваните или предаваните данни. Също така беше внедрена система за наблюдение на правилното функциониране и използване на софтуера в ИСУН 2020, която в проактивно да идентифицира възможни рискове пред наличността на системата.

В допълнение, с цел максимално подпомагане на потребителите при работата им със системата се взе решение, в рамките на отдел „Информационни системи“ да бъде сформирано Звено за техническа помощ (хелпдеск) на ИСУН 2020, изградено с вътрешния капацитет на отдела.

Практиката е устойчива в няколко направления, сред които:

- социална устойчивост – предлага равен достъп на всеки до финансиране, като посредством сформирания в рамките на отдел „Информационни системи“ хелпдеск към ИСУН 2020 се подпомагат всички потенциални кандидати и бенефициенти;
- икономическа устойчивост – способства за ефективно и ефикасно управление на средствата от ЕС, предоставя възможности за анализи, намалява административната тежест;
- екологична устойчивост – екологичната насоченост се обуславя от цялостния електронен процес, който води до намаляването на употребата на хартия и унищожаване на дървесния ресурс, като съгласно направените индикативни изчисления, наличието на ИСУН 2020 спестява над 120 000 000 листа хартия или близо 15 000 дървета.

Идеята за внедряване на информационна система, която да отговаря на нуждите на кандидатите и бенефициентите при отчитането на одобрените проекти, както и нейното периодично надграждане и оптимизация с нови софтуерни и технологични решения, е инициатива на отдел „Информационни системи“, дирекция „Централно координационно звено“ към администрацията на Министерския съвет.

За реализирането на електронните услуги, обект на настоящата добра практика, са използвани широк набор, както от човешки, така и от финансови и материални ресурси. От страна на отдел „Информационни системи“ за постигането на текущото състояние на предлаганите електронни услуги са ангажирани всички налични в отдела служители, като това далеч не изчерпва всички ангажирани в процеса и експерти от всички структури, разходващи средства по програмите, включени в ИСУН 2020.

Финансирането на описаните дейности е осигурено от Оперативна програма „Техническа помощ“ и Оперативна програма „Добро управление“ и от 2015 г. досега възлиза на близо 7 000 000 лева, като с посочените средства е осигурено разработването и надграждането на софтуерния компонент на системата, както и описаните по-горе технологични решения.

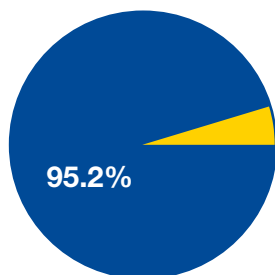
Постигнат е резултат, сочещ висока степен на удовлетвореност на потребителите на ИСУН 2020. За високото качество на предлаганата услуга свидетелстват подадените към момента над 30 000 проектни предложения, над 23 000 подадени отчети на бенефициенти и над 65 000 потребители, чиито брой се очаква да продължи да нараства.

По отношение на цялостното предоставяне на електронните услуги е важно да се вземат предвид и резултатите от последната анкета сред потребителите на системата, които показват реално 100 % удовлетвореност от работата на помощното звено на ИСУН 2020 и част от коментарите към нея от страна на потребителите.

**Как бихте оценили полученото съдействие от
Звеното за техническа помощ (Хелп деск) на ИСУН2020?**

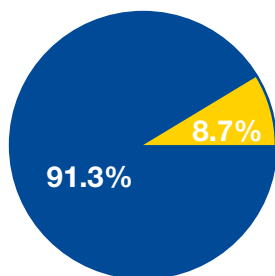
104 отговора

- Отлично
- Много добро
- Добро
- Незадоволително
- Лошо
- Много лошо

**Как бихте оценили времето за реакция
на изпратения от вас въпрос?**

104 отговора

- Много бързо
- Бързо
- По-скоро бързо
- По-скоро бавно
- Бавно
- Много бавно

Функционирането на електронните услуги на ИСУН 2020 е резултат от задълбоченото партньорство на дирекцията с всички управляващи органи/програмни оператори, сертифициращия и одитните органи в рамките на сформиранията междуведомствена работна група за развитие на ИСУН, както и в резултат на идеите и предложенията за надграждане на функционалностите, получени от потребителите на системата (кандидати и бенефициенти), посредством наличната в ИСУН 2020 форма за обратна връзка.

По отношение хардуерното обезпечаване на функционирането на системата ЦКЗ работи в тясно сътрудничество с ДАЕУ.

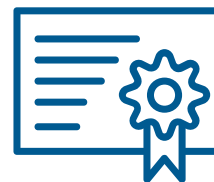
Електронните услуги на ИСУН 2020 са приложими за всички администрации (управляващи органи, сертифициращи и одитиращи органи и междинни звена), независимо от източниците на финансиране и специфичните изисквания на съответните програми. Внедряването на описаните технологични решения в други администрации е препоръчително с оглед изпълнението на добрите практики и изисквания, поставени от международните стандарти за информационна сигурност, и постигането на високо качество на предоставяните услуги.

Гъвкавостта по отношение на изискванията на системата и високото качество на предлаганите услуги е отчетено на най-високо ниво, като се предвижда използването на структурата и функционалностите на системата по отношение на всички публични национални инвестиционни разходи.

2.3

Второ място

Интегриране на системите за сигурност на Министерството на вътрешните работи чрез използване на информацията от Интегрирана автоматизирана система за сигурност и Интегрирана система (платформа) за управление на структурите с компетенции по предотвратяване и/или овладяване на кризи от различен характер

Дирекция „Комуникационни и информационни системи“ (КИС) изпълнява всички задачи, свързани с изграждане, поддържане, експлоатация и развитие на комуникационните и информационни системи на МВР за общо ползване, взаимодействия със структурите на ведомството, органите на държавна власт, съдебната система, аналогични структури на други държави и осигурява възможността за изпълнение на основните цели на министерството, (включително и техническото присъединяване към ШИС, пълна комуникационна и информационна осигуреност за повишаване нивото на сигурност по външните граници на Европейския съюз, повишаване на ефективността и възможностите за взаимодействие на реагиращите структури на МВР и други). Функциите на дирекция „КИС“ са посочени в чл. 87 от Правилника за устройството и дейността на МВР.

Стратегическите документи, спрямо които е подготвена практиката са:

- Закон за Министерство на вътрешните работи
- Закон за защита при бедствия
- Програма за управление на правителството на Република България за периода 2017 – 2021 г. (мерки 176, 197, 198, 218 и 219)
- споразумения и процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и документи, регламентиращи критичната инфраструктура на държавата.

Интегрираната автоматизирана система за сигурност (ИАСС) е насочена към структурите с компетенции при оперативни дейности и опазване на обществения ред, пътна безопасност, предотвратяване и овладяване на кризи от различен характер.

Преди внедряването и интегрирането на системите в МВР липсваше единна платформа, която да обединява различни източници на информация и тяхното геопространствено визуализиране върху географска среда. Предхождащите системи за видеонаблюдение се оперираха от различни държавни и общински структури без интеграция между тях. Липсата на централизирана локация(и), в които да се събира и наблюдава цялата видео информация е сериозна предпоставка за некоординирани действия и пропуски от гледна точка на сигурността.

Организация:

Дирекция „Комуникационни и информационни системи“, Министерство на вътрешните работи

Ръководител екип:

Екипи към дирекция „Комуникационни и информационни системи“

За контакти:

Младен Петров, директор на дирекция „КИС“
тел. 02 982 20 01
e-mail: mpetrov.cis@mvr.bg

Свилена Василева, началник на отдел „Административен“
тел. 02 982 50 10
e-mail: svasileva.cis@mvr.bg

<https://www.mvr.bg/dcis>

Период на реализиране:

11.07.2017 г. – понастоящем

Ключови думи:

Надгравдане на информационна система; интеграция на видеонаблюдение; аналитични функционалности; разпознаване на номера; единна централизирана платформа; ГИС; географско местоположение; тематични карти; сигурност.

Системите за видеонаблюдение не разполагаха с аналитични функционалности. Автоматичното разпознаване на номера на пътните превозни средства бе ограничено като на места бе лимитирано и времето за съхранение на видеоматериал. Не съществуваше възможност събраната информация да бъде проверявана в наличните регистри на МВР. Също така нямаше възможност за превантивни и изпреварващи известия за заплахи, базирани на специални анализи. Преодоляването на посочените недостатъци на системите чрез въвеждане и използване на последните високотехнологични решения за нуждите на държавното управление са сред причините за реализиране на интеграцията на системите.

Етапи на реализация и внедряване на добрата практика:

1. Интегриране на системите за видеонаблюдение на Столична община и Столична дирекция на вътрешните работи – за повишаване сигурността по време на Българското председателството на Съвета на ЕС.
2. Изграждане на централна компонента за обработка на видеопотоци.
3. Приложно и инфраструктурно обезпечаване на отделните възли.
4. Изграждане на системи за видеонаблюдение по граничните пунктове на Република България.
5. Осигуряване на интелигентни модули за видео анализ и алармиране във време, близко до реалното.
6. Интеграция на системата за видеонаблюдение и географската информационна система.
7. Интеграция на системата с автоматизирани информационни системи извън МВР.
8. Възможност за обработка на информация, подавана от изградените системи за видеонаблюдение в общини, кметства и други структури в България.
9. Визуализиране на информацията за различни обекти от критична инфраструктура, планове за реакция и много друга съпътстваща информация, позволяваща последващ анализ.

Интегрирането на системите за сигурност е предназначено да подпомага органите за управление при предотвратяване и/или овладяване на кризи от различен характер, което от своя страна, има комплексно отражение – социална, икономическа и екологична устойчивост. Практиката е насочена, както към опазване на държавните граници, така и към опазване на обществения ред и сигурността на гражданите на Република България.

Концепцията за изграждане на Единна интегрирана платформа за сигурност е собствена на дирекция „Комуникационни и информационни системи“ – МВР и е разработена от служители на дирекцията след като за взети под внимание нарастващите нужди за подобряване на реакцията на оперативните структури при усложнени и критични ситуации, съобразно с добрите практики и тенденции на развитие в ИКТ сектора.

Дирекция „Комуникационни и информационни системи“ – МВР поетапно внедрява в структури на

министерството, с компетентности по противодействие на престъпността, Географска информационна система „Управление при кризи“. Същата е предназначена да подпомага ръководния състав при вземане на управленски решения, свързани с предотвратяване/овладяване на кризи от различен характер. Функционирането на ГИС „Управление при кризи“ се основава на използването на гео база данни, обединяваща географска и негеографска информация, която обхваща общи географски данни, специализирани данни за управление при кризи, цифрови модели на населените места и други. Към настоящия момент в системата са интегрирани мобилните единици с монтирани GPS, камерите за видеонаблюдение на територията на София, както и други източници на видеосигнал на територията на страната, което позволява в реално време да се визуализира върху географска среда местоположението на мобилните средства, както и получаване на видеосигнал. Също така в ГИС поетапно се въвежда информация за обекти от критичната инфраструктура на територията на страната, като например транспорт, образование, храмовете на вероизповеданията, данни за пътната инфраструктура, здравеопазване, водни площи, организационни формирования и зони на отговорност, областни и общински центрове, включително и техните планове за управление при кризи, бедствия и аварии, както и друга информация.

Към ГИС е изградена и мобилна версия, която позволява въвеждане на информация от екипите на терен, независимо в коя точка на земното кълбо се намират, с възможност за прикачване и споделяне на видео и снимков материал.

На база получената информация от различните източници, системата позволява формиране на специализирани Dashboard (модули), за наблюдение и анализ в реално време на постъпилата информация, предназначена за ръководния състав.

Изграждането на единна платформа в лицето на ИАСС допринася за:

- подобряване на координацията между различните институции по отношение на сигурността;
- повишаване на готовността за реакция при възникване на събитие с висока степен на обществена опасност;
- намаляване и ограничаване на възможността за възникване на терористични атаки;
- подобро взаимодействие между структурите на МВР, ГДБОП, ГДНП, ГДГП Столична община и други при превенция на потенциални престъпления;
- изграждане на централизирана компонента, която да позволи централизиране на информацията, възможност за допълнителни аналитични възможности, както и по-ефективно и ефикасно управление на наличните ресурси и други.

За осъществяването на проектите и обособяването на интегрираната система дейно участие в същите са взели

почти всички структури на дирекция „КИС“ – МВР.

Практиката се прилага в рамките на Министерството на вътрешните работи и съвместните дейности със Столична община. Където на територията на страната са осъществени интеграции със системите за видеонаблюдение на общините системата може да се използва съвместно, което е още едно предимство. Практиката е пряко приложима в правоохранителните институции, в администрации с възложени задачи по предотвратяване и/или овладяване на кризи от различен характер, общини и други.

Към настоящия момент се внедрява в Държавна агенция по безопасност на движението с функционалността за пътно транспортни произшествия на територията на страната, като дава възможност за извършване на анализ по място на ПТП, ден, час, причина за ПТП, което на даден етап ще доведе до предприемане на адекватни решения за местата с концентрация на ПТП, с цел опазване живото и здравето на хората. В концептуален вид, по отношение на сигурността, практиката е приложима в цялата публична администрация.

2.4

Трето място

Надграждане на Регистъра за научната дейност в Република България и изграждане на електронен регистър на академичния състав и защитените дисертационни трудове

Дейностите по надграждане на Регистъра за научната дейност в Република България и изграждане на електронен регистър на академичния състав и защитените дисертационни трудове са изпълнени в рамките на текущ проект по ОПДУ „Създаване, надграждане и интеграция на информационни системи и регистри на Националния център за информация и документация, за подобряване на процеса по предоставяне на административни и справочни услуги“.

Стратегическите документи, спрямо които е подготвена практиката са:

- Стратегията за електронно управление в Република България
- Пътна карта за изпълнение на Стратегията за развитие на електронното управление в Република България
- Закон за насърчаване на научните изследвания (чл. 76)
- Закон за развитието на академичния състав в Република България (чл. 2а).

Практиката е насочена към Националния център за информация и документация (НАЦИД), МОН, но и също към бизнеса, гражданското общество и образователните институции.

Регистърът за научната дейност (РНД) функционира от средата на 2005 г. и е разработен съгласно актуалното към момента на неговото създаване законодателство. Съдържанието на Регистъра за научната дейност в Република България, условията и редът за вписване и поддържане на данните в него, са определени с Инструкция № 1 за реда за водене на Регистъра за научната дейност в Република България на министъра на образованието и науката (обн. ДВ, бр. 5 от 17.01.2012 г., доп. и изм. ДВ, бр. 19 от 28.02.2017 г.). С новите изменения, както и поради ограничените възможности на остарялата система беше необходимо регистърът да се актуализира, тъй като информацията за научните организации, висшите училища, учениците, научните изследвания и резултатите от тях не беше пълна, не беше систематично и централизирано съхранена. Тя бе разпокъсана в различни регистри и бази данни, между които нямаше интеграция, а вместо това имаше дублиране или разминаване на данните. Едно от последствията от това е, че информацията не беше лесно достъпна за обществеността, нито за организациите, извършващи научни изследвания. Липсваше структурирана и лесно достъпна информация и за получените финансови средства за научни изследвания от

Организация:

Национален център за информация и документация

Ръководител екип:

Вержиния Цанкова, ръководител на проекта /главен секретар на Националния център за информация и документация

Диана Тодорова, ключов експерт ИТ/директор на дирекция „Регистри и информационно осигуряване“

Йордан Милев, ключов експерт Регистър/главен експерт в дирекция „Регистри и информационно осигуряване“

Добринка Корсакова, ключов експерт Регистър/главен експерт в дирекция „Регистри и информационно осигуряване“

За контакти:

Вержиния Цанкова, главен секретар
тел. 02 817 38 25
e-mail: vcankova@nacid.bg

www.nacid.bg

Период на реализиране:

28.03.2017 г. – 1.11.2018 г.

Ключови думи:

Надграждане на регистър; изграждане на електронен регистър; разработени електронни услуги; разработени електронни административни услуги; въвеждане на електронно управление.

националния бюджет, от бюджета на Европейския съюз и от други източници.

Със Закона за изменение и допълнение на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) (обн. ДВ, бр. 30 от 3.04.2018 г.) на министъра на образованието и науката чрез НАЦИД се възлага създаването и поддържането на публичен регистър като електронна база данни, в който се вписват:

- лицата, придобили образователна и научна степен „доктор“ и/или научна степен „доктор на науките“ във висше училище или научна организация в Република България;
- лицата с придобити научни степени в чужбина, признати по законоустановения ред;
- защитените дисертационни трудове;
- хабилитираните лица в Република България;
- лицата на академични длъжности „асистент“ и „главен асистент“.

Към датата на влизане в сила на измененията на закона текущото състояние в НАЦИД представлява поддържане на база данни в електронен вид, съдържаща информация за защитени дисертационни трудове и непълна информация за хабилитираните лица в Република България, както и липса на информация за асистенти и главни асистенти.

Съществуващата база данни не отговаря на последните изменения в Закона за развитието на академичния състав в Република България и на изискванията на Закона за електронно управление и подзаконната нормативна уредба по неговото прилагане.

Регистърът за научната дейност бе надграден чрез включване на нови модули и разширяване на функционалности на съществуващите, което допринесе за изпълнението на предвидените в Закона за насърчаване на научните изследвания (ЗНИИ) функции, в т.ч. по-лесно намиране на партньори за съвместни научни изследвания, по-добро управление на научните проекти и по-ефективен мониторинг на резултатите от участието в национални и международни програми за научни изследвания и развитие. Всички нови модули са изградени като част от общата функционалност на Регистъра за научната дейност в Република България, като за целите на информационната осигуреност на новите модули са изградени и интеграционни интерфейси с външни източници на информация. Разработени са публично достъпни електронни услуги, позволяващи заявяване на вписвания в Регистъра и удостоверяване на вписани научни организации.

Дейността бе осъществена на следните етапи:

1. Анализ на съществуващите информационни масиви и източници в електронен, хартиен, структуриран и неструктуриран вид и разработване на концепция за интегрирането на информацията в единен Регистър за

научната дейност и предложения за нормативни промени.

2. Изготвяне на детайлна техническа спецификация (системен проект) на необходимите промени и доработки на Регистъра за научна дейност.
3. Технологична разработка на модулите на Регистъра и интеграционните интерфейси с други системи.
4. Допълване на данни в Регистъра, приемателно тестване, внедряване и обучение.
5. Гаранционна поддръжка на Регистъра за научната дейност за период от 24 месеца.

Създаването на електронен публичен регистър на академичния състав и защитените дисертационни трудове бе осъществено в съответствие с чл. 2а от Закона за развитието на академичния състав в Република България. По този начин се реализираха законовите изисквания за създаване и поддържане на публичен регистър като електронна база данни, в който се вписват изискваните от ЗРАСРБ данни, предоставяне на електронни услуги за вписване и промяна на обстоятелства в регистъра, създаване и поддържане на архив на защитените дисертационни трудове в електронен и печатен формат с публичен достъп и публикуване на информация за обявените конкурси, както и създаване на Списък на хабилитираните лица с попълнени наукометрични показатели за участие в научни журита.

Дейността бе осъществена чрез проектиране, изграждане и внедряване на специализирана информационна система, обслужваща Регистъра, включваща следните етапи:

1. Технологична разработка на информационната система.
2. Първоначално попълване на данни в регистъра.
3. Разработване на вътрешни документи с нормативен характер, необходими във връзка с водене и поддържане на регистъра.
4. Провеждане на обучения за администриране и работа с информационната система на над 2800 администратори и потребители – служители на НАЦИД, висши училища, институти на БАН и ССА, и акредитирани болници.

Практиката ще позволи да се ползват по-голям брой безхартиени услуги и по този начин ще намалее притокът на заявители и получатели на услуги, идващи на място (екологична устойчивост).

Ползвани са няколко ключови експерти и множество неключови експерти – служители на НАЦИД и на изпълнителите. Финансовите средства за двете дейности възлизат на 1 948 000 лв. без ДДС. Използвани са техническите средства и материалната база на НАЦИД. Постигнати са следните цели:

-
- надграден е Регистърът за научната дейност;
  - разработени са 3 електронни услуги, позволяващи заявяване на вписвания в Регистъра и 1 електронна административна услуга за издаване на удостоверение за вписване в регистъра за научната дейност в Република България;
  - проведени са обучения на над 840 оторизирани потребители и администратори на Регистъра;
  - обработват се заявки от висшите училища, ССА и БАН в реално време, като към момента са обработени 29 938 заявки и са вписани данни за: 513 научни организации; 19 986 учени; 1 156 333 бр. публикации; 6 793 проекта; 383 научноизследователски цели; 23 научни инфраструктури. Цялата информация е публична и се обновява незабавно;
  - изграден е електронен регистър на академичния състав и защитените дисертационни трудове;
  - изграден е и се поддържа списък на хабилитираните лица с попълнени наукометрични показатели за участие в научни журита;
  - реализирани са публично достъпни 3 електронни услуги, позволяващи заявяване на вписвания в регистъра и една електронна административна услуга е надградена до ниво 4 – издаване на удостоверение за изгубена, унищожена, повредена или станала негодна за употреба диплома за научна степен или свидетелство за научно звание, издадени по реда на Закона за научните степени и научните звания (отменен 2010 г.);
  - разработени са вътрешнонормативни документи, необходими за воденето и поддържането на регистъра;
  - проведени са обучения за 2200 администратори и потребители на информационната система;
  - обработват се заявки от физически лица – учени, висшите училища, ССА и БАН в реално време, като към момента са обработени 17 372 заявки и са вписани и актуализирани научните досиета с всички наукометрични показатели (публикации, цитирания, проекти и т.н.) за 4 245 учени на академични длъжности „доцент“ и „професор“; актуализирани са данните за над 13 000 учени, които са придобили образователна и научна степен „доктор“ и научна степен „доктор на науките“, както и за лицата, които са асистенти и главни асистенти. Цялата информация е публична и се обновява незабавно.

За първи път в Република България са публично известни активните научни организации съгласно ЗННИ, за които е актуализирана цялата информация, свързана с научноизследователската им дейност. За първи път информацията от РНД се използва и ще се използва от МОН за ежегодната оценка и финансиране на висшите училища. За първи път цялата информация с какво един учен е придобил научната си степен и е заел/заемал

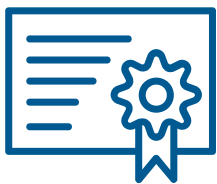
академична длъжност е публично достъпна. За първи път могат да се избират учени в научни журита, само ако са вписани в Списъка на хабилитираните лица поради факта, че са покрили минималните изисквания по наукометричните показатели, определени в Правилника за прилагане на ЗРАСРБ.

Ползите за НАЦИД са най-вече в постигането на по-добри функционални възможности за изпълнение на дейността си (и вътрешната, и при взаимодействието си с други държавни органи, бизнеса, гражданите и образователни институции) и по-нататъшно въвеждане на електронното управление. Със създаването на нови и надграждането на съществуващи регистри, информационни системи и електронни услуги се удовлетворят нуждите на администрацията за подобряване на работните процеси, намаляване времето за изпълнение на конкретна функция, предоставяне на все повече услуги по електронен път, предоставяне на качествена, точна и приложима информация в областта на науката и образованието.

Ползите за МОН са свързани с получаване на качествена и актуална статистическа и справочна информация в областта на науката и образованието, като получаването на тази информация подпомага министерството и правителството в изготвянето и изпълнението на стратегии и политики в тази област.

Ползите за гражданите, бизнеса и образователните институции са свързани с възможността повишаване на качеството, облекчаването и улесняване на използването на услугите предоставяни от НАЦИД. От една страна, могат да ползват нови и подобрени електронни услуги, а от друга, ще могат да ползват различна по вид и обхват справочна и статистическа информация в областта на науката и образованието. И не на последно място възможността публично достъпната информация в двата регистъра да се използва за бъдещи научноизследователски разработки, за съвместни проекти, както с български, така и с учени от чужбина поради факта, че и двата регистъра са двуезични.

Резултатите от дейностите включват оптимизиране на работните процеси в звената на НАЦИД. Създадени и надградени регистри, електронни административни услуги. Разработени проекти на нормативни и вътрешноведомствени документи. Обучени служители за работа с новите дейности и технологични средства. Разпространението и мултиплицирането на резултатите от дейностите, които имат за цел да оптимизират организацията на дейностите в НАЦИД, да ускорят работните процеси и да осигурят по-високо качество на административното обслужване, могат да бъдат разпространени и в други администрации, тъй като тяхната същност предполага създаване на модел на реализация по електронен път на процеси и процедури, регистри във връзка с изпълнение на услугите. Този модел е сравнително универсален и може да се прилага като добра практика и в други организации.

2.5

Трето място

Технологични решения за ефективно управление на одитната дейност в Изпълнителна агенция „Сертификационен одит на средствата от европейските земеделски фондове“

Организация:

Изпълнителна агенция
„Сертификационен одит на
средствата от европейските
земеделски фондове“

Ръководител екип:

Лъчезар Спасов, изпълнителен
директор на Изпълнителната
агенция

директорите на двете
специализирани дирекции:
„Одитни дейности по
европейските земеделски
фондове“ и „Одитни дейности
по Програмата за морско дело и
рибарство“

За контакти:

Катя Спасова, главен експерт
тел. 0878 25 14 63
e-mail: k_spasova@caaf.bg

www.caaf.bg

Период на реализиране:

1.10.2016 г. – по настоящем

Ключови думи:

*Технологични решения;
оптимизация на одитната
дейност; ефективно управление;
високо качество; международни
одиторски стандарти.*

Основните функции на Изпълнителна агенция „Сертификационен одит на средствата от европейските земеделски фондове“ (ИА СОСЕЗФ) се осъществяват чрез специализираната администрация, която изпълнява следните основни задачи:

1. Осъществяване функции на Сертифициращ орган по Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), включващи проверка за изпълнение на критериите за акредитация:

- установяване доколко процедурите на Разплащателната агенция дават разумни гаранции, че разходите, начислени по сметките на ЕФГЗ и ЕЗФРСР, са извършени при спазване на правото на Европейския съюз и че препоръките за подобряване са формулирани и приложени;
- съответствието на годишните счетоводни отчети, посочени в чл. 29 от Регламент за изпълнение (ЕС) № 908/2014 на Комисията от 6.08.2014 г. за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на разплащателните агенции и други органи, финансово управление, уравниването на сметките, правилата за проверките, обезпеченията и прозрачността (ОВ, L 255, 28.08.2014 г.), наричан по-нататък „Регламент за изпълнение (ЕС) № 908/2014“, с водените от Разплащателната агенция счетоводни книги и документи;
- верността, изчерпателността и точността на отчетите за разходи и интервенционни операции, и отразяват операциите, финансирани за сметка на ЕФГЗ и ЕЗФРСР;
- защитата на финансовите интереси на Европейския съюз по отношение на направени авансови плащания, получени гаранции, интервенционни резерви, както и сумите за получаване.

2. Изпълнение функциите на одитен орган по ЕФМДР, включващи удостоверяване на:

- адекватността и ефективността на системите за управление и контрол на одитираните организации;
- точността, верността и пълнотата на годишните сметки и представените на Европейската комисия финансови отчети и декларации на одитираните организации;

-
- наличието и коректността на националния съфинансиращ елемент;
  - съответствие на операциите с критериите на Програмата за морско дело и рибарство 2014 – 2020 г. (ПМДР), съфинансирана от ЕФМДР, националното законодателство и сключения договор;
  - съответствието на плащанията на бенефициентите с националното законодателство, както и с действащото законодателство на Европейския съюз от момента на неговото прилагане в Република България.

3. Изготвяне и представяне на Европейската комисия на становища, изготвени съгласно международните одиторски стандарти, както и на доклади с констатации за одитирания период.

4. Изготвяне на допълнителни доклади след искане и указания на Европейската комисия, съответно на Компетентния орган.

Стратегическите документи, спрямо които е подготвена практиката са:

- Стратегия за развитие на държавната администрация 2014 – 2020
- Стратегия за развитие на електронното управление в Република България 2014 – 2020
- стратегическия и оперативните планове на ИА СОСЕЗФ
- Одитна стратегия на Агенцията.

Практиката се прилага от специализираната администрация на Агенцията, като крайните ползватели на одитните доклади са Европейската комисия, Управляващите органи на Програмата за развитие на селските райони (ПРСР) 2014 – 2020 г. и ПМДР 2014 – 2020 г. и Държавен фонд „Земеделие“ – Разплащателна агенция.

В процеса на работа е установена нужда от намиране на подходящи технологични решения, в т. ч. и специализирани одитни софтуерни продукти и хардуер, които да оптимизират процеса на изпълнение на основните функции на одиторите от двете дирекции, като се гарантира високо качество на одитната дейност в съответствие с международните одиторски стандарти. Преди внедряването на технологичните решения и техническите средства, както и на специализирания одитен софтуер, процесите по извършването на проверки на място и анализа на информацията отнемаха изключително много време на одиторите, което затрудняваше спазването на нормативно установените срокове за извършване на одитите и изготвянето на одитните доклади.

Практиката се реализира на два етапа:

1. Първият етап е проучвателен и включва в идентификация на нуждите на посочените дирекции от

специализираната администрация, проучване и анализ на добри практики и опит на Сертифициращи и Одитни органи в страната и други държави от ЕС, и избор на подходящи технологични решения за Агенцията.

2. Вторият включва провеждане на процедури по Закона за обществените поръчки за избор на изпълнител, сключване на договори, доставка на съответните технически средства и специализирани одитни софтуери, внедряването им в практиката и обучение на служителите за работа с тях.

През първия етап бяха анализирани множество добри практики, като бяха избрани няколко релевантни за работата на двете дирекции технологични решения, в т. ч. и специализирани одитни софтуерни продукти. Това са:

1. Използване на дронове при извършване на теренни проверки на място на труднодостъпни и големи площи за измерване, като иновативен подход и високо технологично решение при извършване на дейността.

2. Използване на GPS устройства при извършване на теренни проверки на място за идентифициране на проверяваните парцели и измерване на площите.

3. Използване на специализирани геопространствени софтуери за обработка на карти и географски изображения QGIS и Sentinel, които улесняват идентифицирането на парцели, тяхната визуализация, измерване и пространствен анализ на данните.

4. Внедряване на специализирани одитни софтуери – Pentana и Arbutus.

От гледна точка на устойчивостта практиката има икономическа насоченост, като с внедряването ѝ се пестят много ресурси, в т. ч. финансови средства и време за работа на одиторите.

Идеята е на ИА СОСЕЗФ и е формирана в процеса на работа с цел оптимизация на одитната дейност и постигане на по-високо качество и ефективност. При въвеждане на практиката в дейността на Агенцията са вложени финансови ресурси, необходими за закупуването и поддръжката на съответните технически средства и специализираните одитни софтуери. Вложени са също така информационни ресурси и човешки ресурси за обучение на всички служители.

Посредством въвеждането на тези технологични решения значително се намалява времето за извършване на одитните дейности, оптимизират се процесите на работа и се постига по- високо качество на одитната дейност.

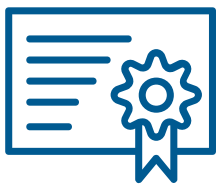

Прилагането на практиката позволява да се изпълняват целите, заложи в Стратегическия и оперативните плановете на ИА СОСЕЗФ и Одитната стратегия на Агенцията:

1. Развиване на дейността на ИА СОСЕЗФ като независим, обективен и ефективен инструмент за осъществяване функциите на Сертифициращ орган за извършване на сертификационен одит по Европейските земеделски фондове и Одитен орган по ЕФМДР.
2. Постигане на високо качество на одитната дейност в съответствие с международните одиторски стандарти, в т.ч. качествено и в срок изпълнение на одитните ангажменти.
3. Финансово и материално-техническо осигуряване дейността на ИА СОСЕЗФ и провеждане на ефективна политика за укрепване на административния капацитет за изпълнение на конкретните одитни ангажменти и повишаване на професионална квалификация, знания и умения на служителите.
4. Прилагане на съвременните информационни технологии при осъществяване на одитната дейност съгласно Стратегията за развитие на електронното управление в Република България 2014 – 2020 г.

Практиката се прилага самостоятелно, като в процеса на работа се подобрява непрекъснато в резултат на анализ на постигнатите резултати и придобития опит. Моделът може да се ползва и от организации, извършващи одитна и контролна дейност, както в публичния, така и в частния сектор, съобразно техните специфични нужди.

Агенцията има необходимия административен капацитет и ресурси за устойчиво прилагане и развитие на практиката.

2.6

Трето място

Система за управление на ИТ процесите в община Габрово

Организация:

Община Габрово, отдел „Информационни и комуникационни технологии“

Ръководител екип:

Павлина Христова, ръководител на екип и началник на отдел „Информационни и комуникационни технологии“

Мартин Христов, експерт

Ганчо Ганчев, експерт

Ивайло Захариев, експерт

Николай Стойков, експерт

Анита Ангелова, експерт

За контакти:

Павлина Христова
тел. 0886 90 55 99
e-mail: p.hristova@gabrovo.bg

www.gabrovo.bg

Период на реализиране:

28.03.2017 г. – 1.11.2018 г.

Основната функция на отдел „Информационни и комуникационни технологии“ (ИКТ) е създаването, внедряването, поддържането и развитието на компютърно-комуникационна и софтуерно-информационна технологична среда, която осигурява функционирането на единно информационно пространство за Общинска администрация Габрово, второстепенните разпоредители с бюджетни средства на община Габрово и общинските предприятия.

Стратегическите документи, спрямо които е подготвена практиката са:

- Стратегия за развитие на електронното управление в Република България 2014 – 2020, направление „Вътрешноведомствена ефективност и ефикасност“
- Международно признат стандарт ISO/IEC 27001:2013
- Наредба за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност (ПМС № 186 от 19.07.2019 г.).

Практиката е насочена към повишаване на услугите за гражданите и бизнеса чрез оптимизация на процесите и гарантиране ефективността на работа на служителите в администрацията.

Стремежът към непрекъснато повишаване на ефективността и качеството на предоставяните услуги, принуждава администрациите да внедряват все по-нови хардуерни и софтуерни технологии. Осигуряването на ефективен и непрекъсваем работен процес налага необходимостта от експертна поддръжка на внедрените решения. Това включва не само отстраняване на хардуерни проблеми, но и техническо осигуряване на събития, поддръжка на различни софтуерни решения, внедряване и ъпгрейд на нови хардуерни и софтуерни технологии и т.н.

До този момент, заявките към отдел „ИКТ“ се подават по телефона, разпределят се вътрешно, без информация за хода на отстраняване на проблема, неговото решение и т.н. Липсва и система за наблюдение на критичната инфраструктура.

Етапите на реализация на практиката са шест:

1. На първи етап отдел „ИКТ“ анализира ситуацията и дефинира основните проблеми, които трябва да бъдат адресирани.

---

2. В следващия етап екипът определи необходимата функционалност. Беше взето решение да се подходи на модулен принцип с цел бъдеща възможност за надграждане на системата. Беше проведено обстойно прочуване на наличните решения (с отворен код/свободен софтуер), както и възможностите им за интеграция и комуникация.

3. През третия етап бяха внедрени отделните модули и беше осигурена комуникацията между тях:

На първо място беше изграден вътрешен портал с две основни функции:

- информационна: достъп до различна информация, като регистри на договори, заповеди, телефонен указател, информация за служители, възможност за гледане на заседанията на Общински съвет и т.н.;
- комуникационна: това е и основната функция на портала, целяща да организира и оптимизира заявки към ИКТ отдела. Чрез системата могат да се подават заявки за проблем с ИТ техниката, публикуване на информация на официалния сайт, нова техника при изготвянето на бюджет за следващата година, промяна на длъжността, разкриване на ново работно място, провеждане на мероприятия, корекция в електронен указател, доброволци и други.

Получените заявки автоматично се пренасочват към модул за проследяване и обработка, където се входить, разпределят, обработват. Така се намалява времето за обработка, запазва се хронологията на промените, проследява се решението и се създава база данни, което улеснява решаването на подобен проблем в бъдеще.

Модулът позволява следене на договори, проекти, напомнания.

Към системата е интегриран и модул за мониторинг на критични устройства и процеси. Той се използва за мониторинг на сървъри, работни станции, мрежови принтери, мрежови устройства и web-сайтове. В модула са налични и уведомявания чрез имейл при на отклонение на даден параметър извън предварително зададени стойности.

Внедрен е и портал на интегрираната система за управление на качеството и сигурността на информацията ISO 9001:2015 и ISO/IEC 27001:2013. В неговите функционалности влиза: управление на риска, планове за непрекъсваемост, План за капацитета, политики за допустимо използване на информационните активи, за контрол на достъпа, за резервиране на информацията, за криптографски инструменти и т.н.

4. Тест и въвеждане в експлоатация.

5. Обучение на служителите за работа със системата.

6. Оценка на ефекта.

Ключови думи:

Непрекъсваемост, сигурност и стабилност на работния процес; пестене на време и ресурси; повишаване ефективността и качеството на работа на служителите; повишаване качеството; ефективността и достъпността на услугите за гражданите и бизнеса.

Системата има отношение с всички сектори, като повишава ефективността на служителите и повишава качеството и достъпността на предоставяне услуги на гражданите и бизнеса.

Внедряване на интегрирана система за управление на процеси като цяло не е нова идея, а конкретното решение е на община Габрово.

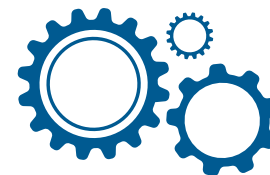
Основните ресурси използвани при внедряването на системата са човешки, пряко свързани с ангажираността на екипа на отдел ИКТ. Главната цел на решението е да гарантира непрекъсваемост на работния режим, сигурност и стабилност на процеси, разчитащи на информационните и комуникационните технологии. Подобрява се ефикасността на ресурсите и се повишат качеството, ефективността и достъпността на услугите за гражданите и бизнеса, посредством оптимизиране на работните процеси в общинската администрация.

След въвеждането на системата в експлоатация е направена вътрешна оценка на ефективността ѝ. Резултатите показват, че тя значително е подобрила условията за работа и изпълнява напълно целта, с която е създадена. Информация за защита на информационните системи и мрежи на общинската администрация пряко касаят информационната сигурност, което води до неприложимост.

По същество системата осигурява непрекъсваемост, сигурност и стабилност на процеси, разчитащи на информационни и комуникационни технологии. Ефектът на повишаване на качеството и достъпността на услугите за крайните потребители (гражданите и бизнеса) се постига, чрез повишаване на ефективността на служителите, независимо от сферата на тяхната експертиза. Това на практика позволява системата много лесно и бързо да бъде внедрена не само в други общински администрации, но и във всяка друга организация от публичния сектор, в която се предоставят услуги към краен потребител и има наличие на екип (вътрешен или външен) по осигуряване на ИКТ поддръжка.

2.7

EVOTION (EVIDenced based management of hearing impairments: Public health pOLicy making based on fusing big data analytics and simulaTION)
– Управление, базирано на обективни данни за слухови увреждания: формулиране на политики в общественото здравеопазване, основано на съчетаване на аналитични „големи данни“ със симулационни модели

Стратегическите документи, спрямо които е подготвена практиката са:

- Програма „Хоризонт“ SC1-2016-2017 PERSONALISED MEDICINE-SC1-PM-18-2016: Big Data Supporting Public Health policies
- Национална здравна стратегия 2014 – 2020.

Практиката е насочена към експерти, анализатори и лица, отговорни за вземането на решения в здравната политика в областта на слуховото здраве.

Сред целите на Областна администрация Пазарджик за 2016 г. бяха повишаване на капацитета и отговорността на администрацията за провеждане на регионалната политика, за осъществяване на държавното управление по места и за осигуряване на съответствие между националните и местните интереси, и в частност оптимизиране на функционалната компетентност на областния управител за координация на секторните политики на регионално равнище. От друга страна, цел на Национална здравна стратегия 2014 – 2020 е прилагането на изискванията на медицината, основана на доказателства и информирана здравна политика чрез развитие на научните знания и здравни технологии, иновации и инвестиции. Формулирането на обществени политики чрез платформи тип „open source“ за планиране на дейности в общественото здравеопазване, базирани на събиране и анализ на обективни големи масиви от данни, с цел идентифициране, математическа симулация, избор и мониторинг на ефективни интервенции в общественото управление е необходимо за целите на основаната на доказателства и информирана здравна политика.

Разработването на платформа тип „open source“ за планиране на дейности в общественото здравеопазване се извърши на следните етапи:

1. Анализ и определяне на изисквания за характеристиките на платформата и на математическия модел.

Организация:

Областна администрация
Пазарджик

Ръководител екип:

Светлан Карталов, главен секретар
на Областна администрация
Пазарджик

експерти от дирекция
„Административен контрол,
регионално развитие и държавна
собственост“

За контакти:

Светлан Карталов, главен секретар
тел. 034 40 00 17
e-mail: kartalov@abv.bg

www.pz.government.bg

Период на реализиране:

1.11.2016 г. – по настоящем

Ключови думи:

*Големи масиви от данни;
политики, модели; здравеопазване*

-
2. Изготвяне на проект на архитектура на платформата EVOTION.
  3. Разработване на математическия модел за вземане на решения в общественото здравеопазване.
  4. Разработване на математически език за определяне на специфичния модел, който да се използва за вземането на решения, както и на инструментариум за използване на този език.
  5. Разработване на компоненти за: събиране на данните в реално време и въвеждането им в системата на платформата; за обработването на всички видове данни от платформата; за генериране на управленски решения; за подкрепа на вземането на решенията чрез допълнителен анализ на текстове; и за провеждане на обществени обсъждания в социалните медии на предстоящи политически интервенции.
  6. Интегриране на разработените отделни компоненти в цялостна платформа EVOTION.
  7. Тестване на работата на платформата, както технически, така и като валидност на данните и анализите от клинична гледна точка, а също и като решение за формулиране на обществени политики в здравеопазването.

От гледна точка на формулирането на основана на доказателства и информирана здравна политика практиката може да се причисли към социалния сектор, но осигурява и икономическа устойчивост.

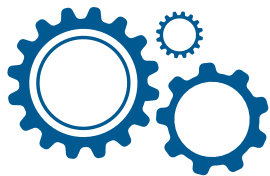
Консорциум от научно-изследователски звена и клиники в областта на слуховото здраве, университети и фирми по комуникации и компютърни системи, и публични организации от 8 държави са носителите на интелектуалните права над идеята и разработката.

Всеки от тринадесетте партньори участва с двама до петима специалисти в клиничните практики и изследвания, във високотехнологични области или в общественото здраве. За разработването, валидирането и тестването на платформата са изразходвани приблизително 5 млн. евро, предоставени по Програма „Хоризонт 2020“ на ЕС. За техническото обезпечаване на дейностите и хостване са предоставени комуникационно и компютърно оборудване на университетите в Милано и City University London. За събиране на данните в реално време от пациентите са предоставени слухови апарати от научно-изследователското звено на датската фирма Oticon, както и мобилни телефон – около 1100 броя. Разработен е и софтуер за събиране на данните от слуховите апарати и предаването им през мобилните телефони.

Партньорството по практиката е широкомащабно и включва университети, клиники, частни софтуерни фирми, институти по обществено здраве и администрации от общо осем различни държави.

Тъй като практиката е предмет на интелектуални права, тя ще се предлага на пазарен принцип на желаещи да я приложат администрации. Изготвено е подробно техническо ръководство за внедряването ѝ, както и за използването на всичките ѝ функции. Членовете на консорциума с готовност съдействат на интересуващите се, включително с информация за използваните технически решения. Ползвателите обаче трябва да притежават известни знания в областта на анализите на големи масиви от данни, математическите алгоритми и приложения на невронни мрежи, за което е необходимо известно предварително обучение от екип от консорциума или притежаване на съответно образование. Участниците от Областна администрация Пазарджик участваха в определянето на изискванията към платформата и към математическите модели и език, както и във валидирането и тестването ѝ, и са на разположение за подкрепа.

2.8

Организация:

Община Варна

Ръководител екип:

експерти от дирекция „Информационно и административно обслужване“

експерти от дирекция „Контрол и санкции“

Нора Момчева, секретар на община Варна

За контакти:

Нора Момчева, секретар
тел. 052 82 00 01
e-mail: nmomcheva@varna.bg

Борислав Валериев, директор на дирекция „Информационно и административно обслужване“
тел. 052 82 05 04
e-mail: bvaleriev@varna.bg

www.varna.bg

Период на реализиране:

1.2019 г. - настоящем

Ключови думи:

*Обмен на вътрешни документи;
оптимизиране на процесите;
икономия на ресурси*

Вътрешна информационна система – HELP DESK

Практиката е в изпълнение на основните принципи, при спазването на които администрацията осъществява своята дейност – законност, откритост и достъпност, отговорност и отчетност, ефективност, субординация и координация, предвидимост, обективност и безпристрастност, непрекъснато усъвършенстване на качеството съгласно чл. 2, ал. 1 от Закона за администрацията.

Вътрешната информационна система на община Варна е създадена за целите на сертифицирането на Система за управление на качеството (СУК) по стандарт ISO 9001:2015. Чрез нея се разпространяват политиката на ръководството по качеството, всички документи за функционирането на СУК-наръчници, процедури, инструкции, формуляри и други. През 2019 г. в община Варна бе внедрена Система за управление на здравето и безопасността при работа (СУЗБР) по стандарт SO 45001:2018. Интегрираната Система за управление (СУ) по стандартите ISO 9001:2015 и ISO 45001:2018 определя и систематизира извършваните процеси, с цел удовлетворяване на изискванията на клиентите. За ефикасното функциониране на системата са идентифицирани и се управляват всички процеси, което дава възможност за постигане на поставените изисквания, измерване на тяхната ефективност и непрекъснато подобряване. Всички документи, касаещи функционирането на Интегрираната система за управление (СУ) по стандартите ISO 9001:2015 и ISO 45001:2018 са публикувани на HELP DESK за запознаване и използване от служителите на администрацията.

Извършеният анализ на ползите от функционирането на HELP DESK за целите на СУ по стандартите ISO 9001:2015 и ISO 45001:2018 доведе до идеята за разширяване на платформата.

За целта бяха реализирани следните етапи:

1. Работна група извърши анализ на целите, за които би могла да се ползва платформата, разработи схема на функционалностите, изготви проект за дизайн и структура на страницата.
2. На експерти от различни дирекции бе възложено събиране, обобщаване, систематизиране и техническа обработка (сканиране) на предвидените за публикуване документи.
3. IT експерти извършиха редизайн и миграция на информацията от съществуващата страница. Разгледани бяха различни идеи и беше избран удобен потребителски интерфейс.
4. Публикуване на цялата налична информация в съответните секции.
5. Информирание на администрацията за новите възможности на HELP DESK.
6. Изготвяне на правила за извършване на промени, допълнения и изменения в HELP DESK.

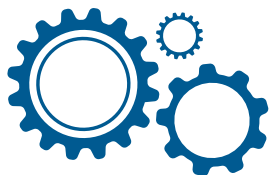
HELP DESK е web-базирана система за управление на информацията, предназначена за ползване от служителите на общинската администрация и съдържа всички вътрешно-административни документи, групирани по административни звена (дирекции). Администрацията на HELP DESK е изградена на модулен принцип и дава възможност за лесно добавяне, скриване и реорганизация на информацията. Чрез системата се подават заявки за техническо обслужване или проблеми – транспорт, ползване на зали, за доставка на канцеларски и други материали, поддръжка на климатици, копирна техника и друго оборудване, както и заявки за смяна на консумативи на принтери и за отстраняване на проблеми (хардуерни, софтуерни) на компютърната техника. С функционалностите на HELP DESK се реализират икономии на ресурси – материални и времеви.

Идеята за HELP DESK е на община Варна и е разработена за подобряване на работата на служителите. Впоследствие е разширена за други цели на администрацията. Разработване на идеята, събиране на информация, тестване и внедряване в реален режим са осъществени от служители от общинската администрация.

Постигнатите резултати са:

- създаване на единна база данни с вътрешно административни документи. Същата се ползва както в ежедневната работа на служителите, така и за обучение и наставничество на новопостъпили служители. Достъп до базата данни е осигурен и за администрациите на 5-те административни района на територията на общината;
- автоматизиран е процесът, касаещ решаване на ежедневни текущи въпроси и проблеми по поддръжка на оборудване и обзавеждане, по снабдяване с материали. Премахнати са всички видове заявки на хартиен носител.

При разработването и внедряването на практиката не са сключвани партньорства. Практиката е лесно приложима за всяка община, с особен ефект в големите общини. Аналогични системи са разработени в петте административни района на общината, в които е залегнала спецификата на работа в районната администрация.

2.9

Организация:

Агенция за хората с увреждания

Ръководител екип:

Минчо Коралски, изпълнителен директор на Агенцията за хората с увреждания

Мариана Кърковска, главен секретар на Агенцията за хората с увреждания

Ирина Даскалова, главен експерт

Стефка Захаријева, главен експерт

За контакти:

Ирина Даскалова
тел. 02 931 80 95
e-mail: ahu_apfo@mlsp.government.bg

Стефка Захаријева
тел. 02 931 80 95
e-mail: ahu@mlsp.government.bg

www.ahu.mlsp.government.bg

Период на реализиране:

1.08.2018 г. – 31.08.2018 г.

Ключови думи:

Профил на хората с увреждания.

Общосистемно решение за административно и социално обслужване на хората с увреждания и свързаните с тях административни услуги, чрез създаване и управление на профил на хората с увреждане

Агенция за хората с увреждания (АХУ) е със статут на Изпълнителна агенция към министъра на труда и социалната политика за реализиране на държавната политика за правата на хората с увреждания и е второстепенен разпоредител с бюджет. Дейността на АХУ е регламентирана в Закона за хората с увреждания (ЗХУ), в Правилника за прилагане на Закона за хората с увреждания (ППЗХУ) и в Устройствения правилник на агенцията.

Цялостната дейност на АХУ е организирана в Обща и Специализирана администрация. Общата администрация на Агенцията за хората с увреждания е организирана в дирекция „Административно-правно, финансово и информационно обслужване“ (АПФИО). Дирекцията разполага с осем служители, включително директор. Дейността по информационното обслужване на АХУ включва една щатна бройка за ИТ специалист.

Специализираната администрация е организирана в дирекция „Пълноправно включване на хората с увреждания“ (ПВХУ) и включва шестнадесет служители, включително директор.

Едни от основните функции на Агенцията за хората с увреждания, разпоредени от ЗЗХУ са да участва в механизма по координация в областта на политиката за правата на хората с увреждания; да води и поддържа информационна система за хората с увреждания; да изготвя 6-месечни и годишни отчети за изпълнението на политиката за правата на хората с увреждания, които предоставя на министъра на труда и социалната политика.

През лятото на 2018 г. поради засиления обществен натиск от страна на Национална гражданска инициатива „Системата ни убива всички“ се сформира работна група към Министерски съвет (МС) под председателството на заместник министър-председателя Томислав Дончев. Работната група взе редица решения, едно от които бе предложението на АХУ за разработване на Профил на хората с увреждания. С Протокол № 31 от заседание на МС от 8.08.2018 г. се прие План за изпълнение на интегрирано решение за административно и социално обслужване на хората с увреждания и свързаните с тях административни услуги чрез създаване и управление на Профил на хората с увреждания. Агенцията организира екип, който да реализира внедряването на тази иновативна практика

Чл. 31 „Статистика и събиране на данни“ от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, ратифицирана година по-рано от Народното събрание на Република България, е разпоредбата чийто текст даде тласък за стартирането и реализирането на практиката.

Стратегически документи, спрямо които е подготвена практиката са:

- Европейска стратегия за хората с увреждания 2010 – 2020 г. – т. 2.2. Изпълнение на стратегията, т. 3 – Статистика и събиране на данни и наблюдение
- Закон за хората с увреждания – чл. 82, ал. 5 „Информационната система на АХУ поддържа профил на всеки човек с увреждане с възможност за индивидуален достъп до персоналните данни на лицето чрез идентификация по реда на Закона за електронната идентификация“.

Целевите групи, към които е насочен проектът, обхващат:

- Агенцията в ролята на компетентен орган, отговорен за интеграция на хората с увреждания;
- органи на централната администрация, в качеството на първични администратори на данни (ПАД), поддържащи присъединени към RegiX регистри;
- органи на държавната администрация, лица с публични функции и организации, предоставящи обществени услуги – в качеството на доставчици на комплексни административни услуги;
- физически лица, в качеството на заявители/получатели на услугата.

През 2013 г. започна да функционира Информационна система за управление на цялостния процес по реализация на държавната политика за работа с хората с увреждания в България. Основна част от модулите в системата са пряко свързани с работата на АХУ. Модулите събират информация и оформят досиета на всички бенефициенти на Агенцията по различните програми за финансиране на проекти. Във връзка с чл. 83 от Закона за хората с увреждания се поддържа публичен регистър на специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания, във връзка с чл. 88 от Закона за хората с увреждания се поддържа публичен регистър на лицата, осъществяващи дейности по предоставяне на медицински изделия и помощни средства, приспособления и съоръжения за хората с увреждания. Системата съдържа и модул, който проследява цялостната дейност на контролното ни звено, както и нарушения на бенефициентите по програмите, разходването на средствата предоставени на работодателите. Поддържа се модул за степента на изпълнение на различни заведени от АХУ дела за нарушения на разпоредбите на ЗХУ, разпоредбите на сключени договори и други. Информацията, в така представените инструменти на информационната система се попълва и контролира от съответните служители. Системата дава възможност в публичната ѝ част да се попълват данни за достъпност на обекти на държавни, общински, частни и прочие организации и фирми.

Информационната система на АХУ дава възможност за надграждане на събираната в нея информация, както и за вземане на решения на базата на събраната статистическа информация за човешки, материален и финансов ресурс, която да се ползва от физически и юридически лица по определен ред, съгласно Закона за достъп до обществена информация и Закона за защита на личните данни. Достъпът до публичната част на системата е свободен, съобразен с изискванията на националните и международни стандарти за ползване

от хората с различни видове увреждания. Тя има лесна за четене версия и такава за незрящи, както и карта за по-лесно ориентиране в сайта. Чрез нея АХУ се положи началото на свързаността чрез преки кумулативни връзки с институциите, имащи пряко отношение към политиките за хората с увреждания. Това бе една от основните причини за постигането на консенсус в работната група, че Профилът на хората с увреждания да бъде създаден, внедрен и администриран от АХУ.

С разработения Профил на хората с увреждания Информационната система на АХУ се надгради с нови функционалности с цел осигуряване на информация и разширяване на обхвата от данни. Чрез Профила се достъпват данни за предоставяните от НЗОК, НОИ, АСП, НАП, АЗ, МОН и АЗ услуги за хора с увреждания. В тази връзка бяха разработени всички необходими интерфейси за автоматизиран обмен на данни с НЗОК, НОИ, АСП, НАП, НЕЛК и АЗ. Информационната система на АХУ се интегрира с хоризонталните системи на електронното управление. Профилът на хората с увреждания е достъпен през веб-интерфейса на Системата за е-връчване за регистрирани потребители. Услугата предоставя на всяко физическо лице с увреждане с регистрация в Системата за сигурно е-връчване достъп до съхраняваните за него данни в регистри на първични администратори чрез изградените веб-услуги в Профила на хората с увреждания. В Профила се визуализират данни за лицата с увреждания от НЕЛК, НОИ, АЗ, АСП, МОН, НАП и НЗОК. Той дава възможност за проверка на личните данни, както и за актуализацията им чрез предоставената информация за връзка с институциите – първични администратори на данните за лицето. Критерият за достъп до Профила е експертно решение на ТЕЛК, тъй като това е водещия документ, определящ едно лице като човек с увреждане. В профила има съобщение, което информира за възможността да бъде подадено заявление в НЕЛК, на база на което да се актуализират данните за лицето в информационната система на НЕЛК. За тази цел е осигурена възможност за подаване на заявление за корекция на данните по електронен път. В помощ на потребителите е разработено и публикувано Ръководство за работа с профила на хората с увреждания.

С влизането в сила от 1.01.2019 г. на Закона за хората с увреждания тази добра практика влезе и в закона – чл. 82, ал. 5 „Информационната система на АХУ поддържа профил на всеки човек с увреждане с възможност за индивидуален достъп до персоналните данни на лицето чрез идентификация по реда на Закона за електронната идентификация“.

Профилът е създаден с цел хората с увреждания да се информират и контролират личните данни, които институциите (първични администратори на лични данни) поддържат за тях и обслужва изцяло социалния сектор.

Идеята принадлежи на АХУ. Тя възникна през 2018 г. във връзка с търсенето на интегрирано решение за административно и социално обслужване на хората с увреждания и свързаните с тях административни услуги. Институциите партньори в изграждането на профила на хората с увреждания са: МТСП в лицето на Агенция за хората с увреждания, МЗ в лицето на Националната експертна лекарска комисия (НЕЛК) и ДАЕУ.

В реализирането на практиката се вложиха предварително заложените финансови ресурси. Изпълнението на проекта по внедряването ѝ бе възложено на външен изпълнител в резултат на проведена обществена поръчка. Екип на АХУ ръководеше действията по изпълнение и внедряване на практиката.

Предвижда се системата да се надгради, като се даде възможност за опериране с нея на административните структури, имащи отношение към правата на хората с увреждания. Също така системата би могла да се развие и в посока предоставяне на административни и други услуги за хората с увреждания чрез техния профил. В момента няма осигурена възможност за достъп до данните на лицето от институции.

Съгласно § 12 и § 28, т. 3 от ПЗР на ЗХУ, считано от 1.01.2021 г. АХУ се преобразува в Държавна агенция за хората с увреждания (ДАХУ) към МС. Съгласно същата разпоредба ДАХУ ще координира осъществяването на държавната политика за правата на хората с увреждания. Запазва се нейният ангажимент да води и поддържа Информационна система за хората с увреждания. Във тази връзка предстои да се изработи и подробен инструментариум за събиране и докладване на постигнатите резултати по отношение на реализирането на правата на хората с увреждания в съответствие с разпоредбите на Конвенцията на ООН.

2.10

Организация:

Агенция по заетостта

Ръководител екип:

Драгомир Николов, изпълнителен директор на Агенция по заетостта

Смилен Вълв, главен директор на ГД ЕФМП

Габриела Горанова-Димчева, началник отдел EURES НКО

Даниела Стракова, младши експерт отдел EURES НКО

За контакти:

Смилен Вълв
тел. 02 805 68 08
e-mail: S.Valov@az.government.bg

Габриела Горанова-Димчева
тел. 02 805 68 55
e-mail: Gabriela.Goranova-Dimcheva@az.government.bg

www.az.government.bg/bg

Период на реализиране:

17.09.2019 г. – по настоящем

Ключови думи:

Трудови борси; работодатели; търсещи работа; интервю във виртуална среда; онлайн платформа; трудова мобилност; консултации; съветници; посредници на пазара на труда.

Международната онлайн трудова борса „Европейски ден на труда“

От началото на своето функциониране през 1994 г. EURES действа като мрежа за сътрудничество между Европейската комисия, обществените служби по заетост (ОСЗ) в страните от Европейското икономическо пространство (28те страни – членки на ЕС, Норвегия, Исландия и Лихтенщайн) и Конфедерация Швейцария. Целта на сътрудничеството между Комисията и ОСЗ е предоставяне на информация, консултация и наемане или устройване на работа в полза на работниците и работодателите, както и на всеки един гражданин на Съюза, който желае да се възползва от принципа на свободно движение на работниците. Регламент 2016/589 от 2016 г. предвижда реорганизиране и разширяване на мрежата с оглед на допълнителното ѝ укрепване. Новата структура обхваща Европейската комисия, Национални координационни бюра (в страните от ЕС/ЕИП), EURES членове (ОСЗ и други организации, които след акредитация, участват в обмена на работни места и автобиография, и предоставят всички посреднически услуги, предвидени в Регламента) и EURES партньори (различни организации, които също след акредитация предоставят част от EURES услугите или участват само в обмена на работни места или кандидатури за работа). Национално координационно бюро в България е отдел „EURES Национален координационен офис“ (EURES НКО) към Главна дирекция „Европейски фондове и международни проекти“ (ГД ЕФМП) в Агенция по заетостта.

Мрежата EURES е създадена през 1994 г. с цел подпомагане мобилността на европейските пазари на труда чрез оказване на необходимото съдействие на:

- търсещите работа лица, които желаят да работят в чужбина;
- работодателите, които желаят да наемат работници от чужбина;
- търсещите работа лица и работодателите в пограничните региони.

Услугите на EURES за гражданите и работодателите се изразяват в предоставяне на:

- информация от базите данни, публикувани в EURES портала (Европейски портал за професионална мобилност);
- информация и консултации, предлагани от над 1000 съветници на EURES от всички държави – членки на EURES.

Вследствие участие в работни срещи с останалите НКО, служителите от отдел „EURES НКО“ в АЗ са присъствали на споделяне на опит относно платформата на ЕК „Европейски ден на труда“ (<https://www.europeanjobdays.eu/en>). Европейските дни на труда се организират от EURES мрежата от европейски служби по заетостта и Европейската комисия.

Това е онлайн платформа за организиране на трудови борси за работа в цяла Европа, които подпомагат срещите на търсещите работа и работодателите в други европейски страни. Ако е предвидено в програмата, участниците получават и практически съвети за живота и работата в чужбина. Работодателите получават достъп до хиляди автобиографии безплатно, докато търсещите работа подават заявления за работа в цяла Европа в различни сектори – от медицина до туризъм. Не е нужно да се присъства физически на събитие като благодарение на инструментите за онлайн чат на живо търсещите работа и работодателите могат да провеждат интервю във виртуална среда.

Стотици европейски дни на труда се провеждат всяка година в 32 страни. През 2019 г. по предложение на служителите на отдел „EURES НКО“, Европейски ден на труда, обявен на онлайн платформата, се проведе и в България на 17.09.2019 г. Наред с онлайн трудовата борса се проведе и присъствена такава в хотел „Рамада“, София.

Агенцията по заетостта притежава дългогодишен опит в провеждане на трудови борси. Това са събития, на които се осъществява пряк контакт на търсещите работа лица с работодателите, насърчава се мобилността и трудовата реализация на младите хора. Чрез тях се привличат обезкуражените и неактивните лица и се стимулира заетостта в различните региони на България. Провежданите трудови борси са винаги присъствени, което до известна степен ограничава търсещите работа лица от по-малките населени места, на които се налага да пътуват, за да участват. Присъствието на български и чуждестранни граждани, живеещи извън границата на България, е почти невъзможно. Търсещи работа лица, които са трудноподвижни също изпитват сериозни затруднения да присъстват.

Създадена с цел да улеснява трудовата мобилност в рамките на Европа чрез организиране на онлайн и на място събития за набиране на персонал, използването на онлайн платформата „Европейски ден на труда“ е първото по рода си събитие в България с възможност за работодателите да промотират свободните си работните места в цяла Европа по време на онлайн трудова борса. Платформата дава възможност и за търсещите работа лица да се свързват директно, онлайн в реално време с работодатели от цяла Европа, както и да се провеждат интервюта за работа с одобрени кандидати, на място и онлайн. За участия в събитието са необходими минимални усилия от страна на работодатели и търсещи работа лица (ТРЛ). ТРЛ, работодателите и EURES персоналът се регистрират безплатно за конкретни събития на платформата. В рамките на всяко събитие се обявяват работни места, по които ТРЛ могат да кандидатстват. За участие и за възможност

за намиране на автоматично съвпадение между работно място и профил на кандидат (т.нар. matching), е необходимо работодателите и ТПЛ да са предварително регистрирани на платформата. В деня на събитието онлайн платформата позволява да се провеждат онлайн интервюта между ТПЛ и работодатели и да се комуникира с регистрираните за събитието EURES съветници или други експерти, за помощ и съдействие. Работодателите се регистрират като изложители, въвеждайки обща информация за дейността си и контакти. След регистрацията работодателите могат да публикуват в рамките на събитието свободните работни места.

След регистрация на ТПЛ на онлайн платформата, същите прикачват автобиографии. При одобрение от работодателя отново в рамките на платформата се получава покана за участие в интервю на деня на събитието на място или онлайн.

Регистрираните EURES съветници от различните държави също обявяват работни места.

В деня на събитието контактите между ТПЛ, работодатели и EURES персонал от различни държави се извършва посредством Netop Live Guide. Тя представлява двустранна чат-система с възможност за аудио и видео връзка и позволява онлайн комуникация в реално време в деня на трудовата борса. Участието онлайн е подходящо за всички работодатели и търсещи работа от страната и чужбина, които не могат да присъстват на събитието.

Целевата група на добрата практика са търсещи работа лица, работодателите и Обществените служби по заетостта, като посредници на пазара на труда и участващи в EURES мрежата от страните от ЕС и ЕИП.

Практиката принадлежи към социалния сектор, като подпомага икономическата активност на търсещите работа лица и подпомага трайната интеграция на пазара на труда, както в страната, така и в ЕС и страните от ЕИП.

За изпълнението на описваната практика Международната трудова борса „Европейски ден на труда“ са ангажирани ръководни и експертни служители от ГД „ЕФМП“, ЦА на Агенция по заетостта, служителите от ДРСЗ и ДБТ от цялата страна. За изпълнение на дейностите са сключени и договори с външни изпълнители.

Резултати от събитието:

- интересът към онлайн платформата и събитието бе много голям – повече от 10 000 показвания на страницата на събитието: (<https://www.europeanjobdays.eu/en/taxonomy/term/18068/agenda>);
- повече от 1400 свободни позиции в деня на събитието и над 340 публикувани оферти за работа;
- повече от 140 регистрирани изложители, от които над 110 са български фирми;
- близо 1500 търсещи работа, от които почти 1000 българи.

Това събитие се осъществява във връзка с реализацията на проект BG05M9OP001-1.009-0001 „Национална EURES мрежа“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014 – 2020, съфинансиран от Европейския социален фонд. В присъственото събитието взеха участие представители на EURES мрежата от 15 държави, 8 работодатели от България и 6 от Европа, както и представители на „Европа за гражданите“, „Европа директно“ и „Европейски потребителски център“ като част от мрежите на Европейската комисия, представени в България.

Тази практика е приложима и се използва във всички EURES мрежи в ЕС и ЕИП с голям успех. Българската EURES мрежа се възползва от възможността да се използва тази платформа и да се доразвива добрата практика за онлайн и на място международни трудови борси, като се планира поне по една годишно до края на 2023 година. Предвижда се разработване на подобна платформа и за нуждите и на българския пазар на труда, с цел улесняване и подобряване на предлаганите услуги от всички звена на пазара на труда и повишаване на постигнатите резултати, и намаляване на безработицата в България.

3 категория: СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ

3.1

Първо място

Повишаване на екологичното съзнание и култура на различните групи от обществеността

Стратегическите документи, спрямо които е подготвена практиката са:

- Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система 2013 – 2020 г.
- Програма 5 „Информирание, участие на обществеността в процеса на вземане на решения и прилагане на механизмите за контрол“.

Липсата на информираност по отношение на политиките по околна среда, свързани с разделното събиране и повторното оползотворяване на отпадъците, както и осезаемото нарастване на потреблението на пластмасови опаковки, породиха необходимостта от образователни инициативи, насочени към глобалните проблеми на околната среда и ограничаване на количествата депонирани отпадъци.

Внедряването и реализирането на практиката протече в шест етапа:

1. През 2018 г. с помощта на 14 училища на територията на общините Смолян, Девин и Мадан, в Регионалната инспекция по околна среда – Смолян (РИОСВ – Смолян) бяха събрани над 1 тон пластмасови капачки, превозени в помощ на кампанията „Капачки за бъдеще“.
2. Под мотото „Да победим замърсяването с пластмаса“, протече кампанията „Ден без найлонови торбички“, организирана от РИОСВ – Смолян и общините Смолян, Девин и Мадан. В нея се включиха 40 търговски обекта, които на 5 юни 2019 г. не предлагаха за продажба найлонови торбички. Над 1500 граждани от трите общини пазаруваха без да използват найлонови пособия. По този начин потребителите показаха, че намаляването на потреблението на пластмасови продукти е възможно с помощта на всеки от нас. По време на кампанията бяха раздадени 150 текстилни торбички, осигурени от инспекцията.
3. През септември 2018 г. беше организиран изнесен пункт за предаване на пластмасови и хартиени отпадъци. От 10:00 до 15:00 часа, жителите на града предадоха над 240 килограма хартия и пластмаса.
4. За най-малките жители на града беше организиран хепънинг, по време на който децата изработиха любими анимационни герои и саксии за цветя от отпадъчни материали. След това, заедно със своите родители, малчуганите се насладиха да постановката „Еко карнавал“, от която научиха интересни факти за разделното събиране на отпадъци.

Организация:

Регионална инспекция по околната среда и водите – Смолян

Ръководител екип:

инж. Екатерина Гаджева, директор на РИОСВ – Смолян

инж. Георги Георгиев, началник на отдел „Превантивна дейност“

За контакти:

Катерина Исаева, старши експерт
тел. 0301 60 118
e-mail: infocenter@mbox.contact.bg

www.smolyan.riosv.com

Период на реализиране:

1.01.2018 г. – понастоящем

Ключови думи:

Повишаване на общественото съзнание; образование и култура в сферата на околната среда.

---

5. От 17 до 24 ноември 2018 г. РИОСВ – Смолян организира открити уроци на тема: „Опасните отпадъци в нашето ежедневие“. В рамките на образователните инициативи, учениците от ОУ „Иван Вазов“ и ОУ „Стою Шишков“ в Смолян научиха какво прави един отпадък „опасен“ и къде трябва да бъде предаден той.

6. Предвид успеха на проведените през 2018 г. кампании, към която граждани от територията на цялата област Смолян проявяват все по-голям интерес, през 2019 г. пред сградата на инспекцията беше поставено метално сърце за събиране на пластмасови капачки. В резултат, до септември 2019 г. бяха събрани още над 1 тон капачки, с които жители от цялата област за втора поредна година подпомогнаха кампанията „Капачки за бъдеще“.

Практиката е социална и екологично устойчива, а идеята за нея цели повишаване на цялостната информационно-образователна дейност на инспекцията по отношение на пластмасовите отпадъци и е на директора на РИОСВ.

В практиката са вложени човешки и финансови ресурси, като разходваните средства са осигурени от ПУДООС/МОСВ. През 2018 г. в информационно-образователни инициативи са включени 14 училища и 3 детски градини като броят обхванати деца и ученици е над 2000. С оглед нарастващият интерес от страна на обществеността към провежданите от РИОСВ – Смолян инициативи и успешното ни партньорство с общинска и областна администрация Смолян, РУО на МОН, клуб „Милосърдие“ към „Професионална гимназия за техника и технологии“ и Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – Смолян.

С оглед нарастващата нужда от повишаване на екологичното съзнание на всички възрастови групи и глобалната нужда от грижа за околната среда, практиката би могла да се трансферира във всяка една администрация, разполагаща с човешки и финансови ресурси. За успешното популяризиране на практиката, съществена роля имат регионалните медии, посредством които посланията ни достигат до голям кръг от хора.

3.2

Второ място

Остани чист, кажи НЕ на корупцията

Дирекция „Вътрешна сигурност“ в Министерство на вътрешните работи (МВР) е единствената структура за оперативно-издирвателна, информационно-аналитична и организационна дейност по превенция, предотвратяване, пресичане и разкриване на престъпления, извършени от служители на министерството на вътрешните работи. Ръководители на институцията са старши комисар Румен Ганев и комисар Павлин Коджахристов. Под тяхно ръководство, екип от експерти с опит в подготовката, работещи по линия на превенция на корупцията в системата на МВР, разработи и прилага създадената високоефективна практика.

Дирекция „Вътрешна сигурност“ (ДВС) привлече в изпълнение на дейностите по настоящия проект редица свои международни партньори, сред които: Главна дирекция „Антикорупция“ – Румъния, сектор „Вътрешни работи“ – МВР в Северна Македония и Национален антикорупционен център на Република Молдова. Дейностите по проекта са подкрепени от неправителствени организации и образователни институции: СФСМВР, ССМВР, Българска асоциация на криминолозите в България, Център за изследване на демокрацията, РУ „Ангел Кънчев“, ЮЗУ „Неофит Рилски“ и Академията на МВР. Голям принос към прилагането на проекта имаха областни администрации в страната.

Стратегическите документи, спрямо които е изготвена практиката са:

- Комуникационната стратегия на Република България за ЕС 2019 г.
- Национална стратегия за превенция и противодействие на корупцията в Република България
- Концепция за превенция и противодействие на корупцията в МВР.

Практиката е насочена към неправителствения сектор, бизнес организации, медии, представители на академичните среди и студентски организации, гражданите, структури на гражданско общество и бизнес, държавната администрация, служители на МВР.

Корупцията е основен проблем на съвременното ни общество, което налага да се повиши информираността на гражданите, чрез съвременни методи и средства, за работата на МВР и как тя гарантира техните права и интереси в случай, че станат обект на корупционна сделка. Комуникационната кампания, която предприе ДВС, като социално-отговорна практика, бе наложено от специфичната компетентност на дирекцията и наличието на висок корупционен риск сред служителите на министерството. Прилагането на антикорупционната мярка цели формиране на доверие в обществото към работата на институцията и жизнената необходимост от изграждане на активна гражданска позиция срещу корупцията.

Организация:

Министерство на вътрешните работи, дирекция „Вътрешна сигурност“

Ръководител екип:

старши комисар Румен Ганев
комисар Павлин Коджахристов

За контакти:

Светлана Миланова-Петкова, началник сектор
тел. 0878 859 816
e-mail: SvOPetkova@mvr.bg

www.mvr.bg/dvs

Период на реализиране:

1.01.2019 г. – понастоящем

Ключови думи:

Инициатива; превенция; корупция; гражданско общество; социална отговорност, публичност; информация; доверие; права; отговорности; партньорство; сътрудничество.

През януари 2019 г. екип от служители на ДВС изготви концептуално предложение с наименование „Остани чист, кажи НЕ на корупцията“, което бе предоставено на ръководството на МВР и впоследствие презентирано на заседание на Министерски съвет (МС). С Решение на МС част от изпълнението на Комуникационна стратегия на България за ЕС във връзка с дейност „Провеждане на информационни събития в продължение на дебатите по приоритетни въпроси на Българското председателство на Съвета на ЕС и от дневния ред на ЕС“ е възложено на МВР. С оглед възможността за задълбочаване на сътрудничеството между страните от Западна Европа, осигуряване на по-голямата прозрачност и публичност в работата на МВР, както и формиране на активна антикорупционна гражданска позиция, дирекция „Вътрешна сигурност“ проведе серия от информационни кампании, целящи повишаване на доверието на гражданите в органите на полицията и държавната администрация и засилване на гражданския контрол чрез активно участие в предотвратяването и разкриването на корупционни практики в системата на МВР.

През първото тримесечие на 2019 г. бяха проведени работни срещи с всеки един от партньорите с цел набелязване на конкретни мерки и дейности за популяризиране на кампанията. Участниците се обединиха около идеята, мероприятията да бъдат провеждани по общите ГКПП, където гражданите да бъдат анкетирани относно техните очаквания и резултати от контактите им с полицейски служители. Във връзка с изпълнението на проекта бе изготвена маркетингова стратегия, включваща разнообразни дейности и начини за информиране на преминаващите през ГКПП, за възможностите за подаване на сигнали за корупция – интернет страница, национален телефон и мобилно приложение. Чрез различни маркетингови продукти – стикери, брошури, тематични детски играчки, гривни, бе представена полезна информация, касаеща правата и задълженията на всеки гражданин и гарантирането им от закона. Специално бе подготвена и изработена минерална вода, брандирана с логото и наименованието на проекта и информация за бенефициента ДВС – МВР. С цел достигане на по-голяма част от обществото, дирекцията подготви рекламни пана и билбордове, които с помощта на областните администрации, бяха разположени из цялата страна. Така инициативата получи висока популярност и събуди интереса на регионални и национални медии, отразили всяко едно мероприятие. Ръководството на МВР, оцени големия принос на комуникационната кампания в изпълнението на антикорупционните мерки на институционално и национално ниво.

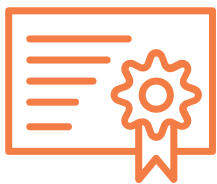
Настоящият проект е със социална и икономическа насоченост, допринася за успешното прилагане на правителствената антикорупционна политика и европейските антикорупционни стандарти.

Изпълняваният проект от дирекция „Вътрешна сигурност“ е пилотен и иновативен, основан на професионализма

и опита на експертите от дирекцията. За изпълнението на дейностите са използвани човешки, финансови, материални и информационни ресурси. С помощта на комуникационната кампания бе постигнато успешно прилагане на правителствената антикорупционна политика и на европейските антикорупционни стандарти за усъвършенстване на взаимодействието между различните органи, работещи по разкриване и противодействие на корупционни действия и за изграждане на механизъм за обмен на информация между държавите участници. На национално ниво проекта доведе до повишаване на доверието на обществото в работата на МВР и готовност за съдействие при разкриването на корупционни деяния, извършени от служители на ведомството. На база проведено анкетно проучване, представители на целевите групи отчетоха инициативата като високо ефективна.

Проектът „Остани чист, кажи НЕ на корупцията“ може да бъде прилаган във всяка една администрация, с оглед на функционалностите, които предлага. На първо място той дава информация за зоните с висок корупционен риск, изгражда профил на потенциалния участник в корупционна практика (активно/пасивно участие) и е доказан, като високоэффективна превантивна антикорупционна мярка. Второ, дава възможност за достигане до по-широк кръг от хора, чрез използването на множество психологически и маркетингови стратегии, целящи по-силно и ефективно въздействие върху човешкото съзнание и събуждане на гражданската позиция и морал у всеки един гражданин. На трето място, изгражда доверие в работата на МВР, като институция, пряко ангажирана в противодействие на корупцията в България.

3.3

Второ място

Община Добрич в подкрепа на хора с умствени увреждания или
Как една мечта се превръща в реалност

Организация:

Община Добрич, отдел „Канцелария и административно обслужване“

Ръководител екип:

Мария Методиева, председател на Управителния съвет на Фондация „Св. Николай Чудотворец“

За контакти:

Галина Миткова, началник отдел „Канцелария и административно обслужване“, община Добрич
e-mail: g_mitkova@dobrich.bg

www.dobrich.bg

Период на реализиране:

1.11.2018 г. – понастоящем

Ключови думи:

Социално партньорство; хора с увреждания; чудна градина.

Практиката е насочена към хората с интелектуални затруднения и тяхната социализация в обществото. Основата ѝ цел е те да са активни и да участват в реалния работен процес, за да не се чувстват изолирани и изоставени. Практиката е насочена и към всички институции, които са пряко ангажирани със социалната адаптация на хората с увреждания и тяхната успешна интеграция.

Община Добрич води активна социална политика, която не се изчерпва с подкрепа на социални услуги и проекти, а се внедрява реално с финансова или логистична помощ, която вече дава своите резултати. Обединени от своята мечта да имат собствена оранжерия, млади хора с интелектуални затруднения и техният ръководител Мария Методиева, започват преговори с община Добрич за безвъзмездно предоставяне на общински терен, където биха могли да влягат своя труд и ангажираност, за да създават красиви светове от цветя. Община Добрич, в лицето на нейното ръководство, откликва на идеята и предоставя за безвъзмездно ползване за 10 години общински терен, който да се използва от социалното предприятие „Чудната градина“ и да се превърне в любимо място на младите хора с увреждания.

Общинският терен, който е предоставен на социалното предприятие, се почиства старателно и се обработва от предприятията на община Добрич, за да може да бъде превърнат в красива градина с много цветя. Цветята не само доставят естетическа наслада, но се срещаме и с усмивките на младежите, които за първи път имат шанс да се докажат и да участват реално в отглеждането на тайнствата на цветята. По този начин едно място, покрито с бурени и камъни се превръща в активна социално предприятие, което освен цветя произвежда лук, чесън, домати, краставици и тиквички. Продукцията може да се открие на различни щандове в града – пред Общинския младежки център „Захари Стоянов“, на Централния кооперативен пазар, понякога пред църквата „Св. Георги“ и всеки четвъртък – на фермерския пазар в АЕМО „Старият Добрич“. „Чудната градина“ се управлява от Фондация „Св. Николай Чудотворец“ и всички постъпления се използват за реинвестиране, за да може да се поддържа и разширява обхвата. Дейността се финансира и от средствата по спечелени проекти – за най-добър бизнес план през 2018 г. и от два обучителни проекта, по които участниците са придобили знания и умения. Работата се осигурява по два проекта на Агенцията по заетостта. По първия е осигурена работа на девет души, а по вторият – и на лица с умствени увреждания. Общо хората, които работят в „Чудната градина“, наброяват 21. Най-младият е на 19 години, а най-възрастният – на 54.

Практиката принадлежи към социалния и екологичния сектор, защото обхваща социални дейности и производство на екологично чисти продукти. Дейностите са взаимосвързани, защото не само ангажират хора

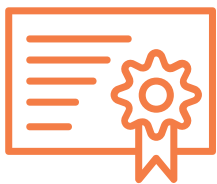
с умствени затруднения, създава се желание за работа, мотивират се за успехи и доставят удовлетворение от свършеното. Резултатът е устойчив, тъй като се създават екологично чисти продукти и се съдейства на хора с увреждания да се справят с изолацията и да докажат своите способности.

Идеята принадлежи на управителя на Фондация „Св. Николай Чудотворец“ – Мария Методиева, която е виден общественик със значителен принос в реализацията на социални проекти за хора с увреждания. Идеята е подкрепена изцяло от община Добрич не само с безвъзмездно предоставяне на общински терен, но и с логистична помощ за всички необходими съпътстващи дейности.

Хората, които са ангажирани в социалното предприятие „Чудната градина“, макар и с дефицит, превъзможват себе си, чувстват се ценени, имат възможност да запълнят своето ежедневие със смислена дейност, която доставя наслада и удовлетворение. Всички те са искрени, позитивни и усмихнати, защото могат да бъдат полезни за обществото с благата, които създават. Те са категорично доказателство, че съвременното българско общество се нуждае от повече толерантност и съпричастност към хората с увреждания, към техните проблеми и към разбирането, че всички сме равни. Това веруя е и част от активната социална политика на община Добрич, насочена към хората в неравностойно положение.

Практиката се реализира в резултат на успешното партньорство на местната власт с неправителствения сектор и социално отговорния бизнес. Тя не само доказва максимата, че едно управление е резултатно ако е близо до хората, но и налага принципа на публично-частното партньорство като иновация в развитие. Община Добрич има традиционно добри отношения с неправителствените организации в града като ги подкрепя с различни проекти и програми и им дава възможност да разгърнат своята дейност и да бъдат активни в реализацията на общинските инициативи. Плод на това сътрудничество е и социалното предприятие „Чудната градина“, което е първото в добруджанския град, в което работят хора с умствени увреждания.

Практиката може да се мултиплицира и в други общини, използвайки успешния опит на община Добрич. Всяка администрация може да избере механизми и да използва възможностите на местното самоуправление за създаване на устойчив модел на взаимопомощ и сътрудничество между местната власт и организации на и за хора с увреждания. Община Добрич залага на толерантен обществен диалог и подпомагането на хора от уязвими групи е приоритетна цел. Доказателство за този факт са не само социалните услуги, които развива община Добрич, но и включването им в редица проекти, програми и обществени инициативи. Общинското ръководство работи активно за тази кауза, защото всеки заслужава да бъде ценен и обичан.

3.4

Трето място

Организация:

Община Троян

Ръководител екип:

Донка Михайлова, кмет на община Троян – инициатор и ръководител на практиката

инж. Борис Бояджиев, директор на дирекция „Общинска собственост и икономика“

инж. Николай Райковски, началник отдел „Строителство и инженерна инфраструктура“

инж. Николай Хитров, началник отдел „ТСУ, кадастър и регулация“

Елеонора Тотева, директор на общинско предприятие „Комунални услуги – Троян“

За контакти:

инж. Борис Бояджиев
тел. 0670 6 80 02; 0885 880 294
e-mail: boyadzhiev@troyan.bg

www.troyan.bg

Период на реализиране:

1.11.2018 г. – понастоящем

Ключови думи:

Земеделие; общински; екологично; социални.

Развитие на дейности в земеделието и менажиране на общински земи, които да осигуряват екологично чисти плодове и зеленчуци за социални цели

Дейността „Развитие на дейности в земеделието и менажиране на общински земи, които да осигуряват екологично чисти храни за социални цели“ е част от Програмата за управление на община Троян за мандат 2015 – 2019 г., приоритет II „Превръщане на общината в реален икономически субект“.

Освен в стратегическите документи, здравословното хранене е регламентирано нормативно в Закона за здравето, Наредба № 2 от 7.03.2013 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 0 до 3 години в детските заведения и детските кухни, Наредба № 6 от 10.08.2011 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 3 до 7 години в детски заведения и Наредба № 37 от 21.07.2009 г. за здравословно хранене на учениците, Наредба № 23/19.07.2005 г. за физиологичните норми за балансирано и рационално хранене на децата и Наредба № 8 от 4.12.2018 г. за специфичните изисквания към безопасността и качеството на храните, предлагани в детските заведения, училищните столове и обектите за търговия на дребно на територията на училищата и на детските заведения, както и към храни, предлагани при организирани мероприятия за деца и ученици.

Към настоящия момент практиката допринася за здравословното и балансирано хранене на близо 490 деца на възраст от 3 до 7 години като в перспектива обхващат на крайните потребители ще се разширява.

През ноември 2013 г. по инициатива на общинското ръководство е проведена работна среща на тема „Проблеми на детското и училищно здравеопазване в община Троян“, на която са обсъдени сравнителният анализ на здравословното състояние на децата и учениците в общината за 2012 г. спрямо област Ловеч и страната, постигнатите резултати при осигуряване на рационално хранене на подрастващите чрез детска млечна кухня, детско и ученическо столово хранене. В дискуссионен формат са очертани проблемни теми и възможни техни решения. В резултат, от срещата е изготвена Програма за развитие на детското и училищно здравеопазване в община Троян, която да идентифицира проблемите и очертае пътя за решаването им, чрез местни здравно-профилактични мерки и дейности за осъществяването им. Част от тях са здравословното хранене на подрастващото население на Троян и уязвимите групи от населението.

Първата стъпка е създаване на обединено хранене на деца – детска млечна кухня и кухня – майка за приготвяне на храна за децата от детските градини в общината.

Следващата стъпка е развитие на дейности в земеделието и менажиране на общински земи, които да

осигуряват екологично чисти плодове и зеленчуци, които да се влагат при храненето на децата и уязвимите групи.

Практиката е с обоснована иновативност на територията на страната, тъй като дейността съчетава два компонента: устойчива здравна и социална политика и устойчиво земеделие. Друга съществена иновативност е затвореният цикъл на предоставяне на услуга – производство на плодове и зеленчуци за директна консумация.

През 2017 г. бе обявена процедура за обмен на добри практики по Програма УРБАКТ. Община Троян бе заинтересована от опита на община Моан-Сарту (Франция) при осигуряване на биопродукти за децата в детските и учебните заведения на територията ѝ. Кандидатурата на общината за партньор в мрежата за обмен на добри практики бе одобрена от община Моан-Сарту (Франция), заедно с община Росиниано Маритимо (Италия). През април 2018 г. проектът бе одобрен и стартира. В изпълнението му Моан-Сарту сподели своя опит в сферата на общинското земеделие, късите вериги за доставка на храни и здравословно хранене на децата и учениците.

Като подход за адаптиране на добрата практика на местна почва, община Троян разработи система за собствено производство на зеленчуци и плодове. Намеренията са за организиране на производство на екологично чисти плодове и зеленчуци върху общински земеделски земи, с които да бъдат осигурявани част от продуктите за храненето на деца и уязвими групи, ползващи детски и учебни заведения и социални услуги на територията на общината.

- ябълкова градина (създадена);
- избор на имот – общинска собственост и трасирането му;
- извършване на агротехнически мероприятия за подготовка на почвата за засаждане;
- изграждане на ограда от телена мрежа и бетонни колове;
- сключване договор с изпълнител за създаване на ябълковото насаждение;
- засадени 556 дръвчета, от които 516 ябълкови от бързорастящия сорт „Ентърпрайс“ и 40 броя опрашители от сорта „Голден Джена“;
- монтаж на скрепжни елементи и телена конструкция;
- монтаж на поливна инсталация;
- сливова градина (съществуваща).

През 2013 г., в изпълнение на дейност 4.2 от проект BG161PO 001-1.1.10-0001 „Провеждане на иновативно културно събитие – Български фестивал на сливата“, беше създадена сливова овощна градина. Насаждението е сливи сорт „Стенлей“, което вече встъпва в активно плододаване. За отглеждане на ябълковото и сливови

насаждения е сключен договор, включващ дейности по резитба, оформяне на корони, торени, пръскане. В процес на създаване е оранжерия.

До момента е извършено следното:

- избор на имот – общинска собственост;
- геодезическо заснемане на имота;
- изработване на вертикална планировка;
- реализиране на вертикалната планировка – събаряне на съществуващи сгради, изкоп на пръст около 600 м³, обратен насип с хумусен слой.

Сключен е договор с изпълнител за изграждане на оранжерии тип „Тунелна“ – 3 бр., всяка една с размери ширина 8 м., дължина 25 м., височина 3.50 м., покрита площ от 200 кв.м. и поливна инсталация за капково напояване. Изготвен и одобрен работен проект за изграждане на обслужваща сграда върху съществуващ бетонен постамент с площ 168 кв.м. Тя ще бъде модулен тип и ще включва битово помещение със санитарен възел, склад за инвентар, две хладилни камери – едната за съхраняване на продукцията от оранжерии и другата за съхраняване на продукцията от овощните градини, между тях с помещение за подготовка на готовата продукция за съхранение. Издадено е строително разрешение и в момента тече нормативно определен срок за влизането му в сила. До края на октомври 2019 г. изграждане на обслужващата сграда и оранжерии.

Описаната добра практика принадлежи към социалния и икономически сектор на устойчивост, тъй като инвестицията в здравето на населението е инвестиция в производителността и конкурентоспособността на населението, и има решаващо значение за устойчиво икономическо и социално развитие на общината.

Идеята е на кмета на община Троян – г-жа Донка Михайлова и е част от Програмата за управление на община Троян за мандат 2015 – 2019 г. За този проект г-жа Михайлова е избрана сред 80-те най-смели и креативни политици в Европа за 2019 г. от Innovation in Politics Awards 2019.

Община Троян е първата община, която започна създаване на необходимата база за собствено производство на плодове и зеленчуци за социални цели.

Практиката се прилага в партньорство на местно ниво с детски градини, училища и социални услуги.

Изграждането на здравословни хранителни навици у подрастващото поколение е от особена важност за създаване на здравословен модел на хранене в зряла възраст. Това е отговорност както на семейството, така и на местното самоуправление. В тази връзка, община Троян счита, че практиката е приложима във всички общини на територията на общината, чиито приоритет е здравословното хранене и здравето на населението, и на чиито територии е възможно отглеждането на екологично чисти продукти.

3.5

Изграждане на „Площадка за пожарна безопасност“ в Центровете за превенция и спорт в малки населени места в Област Велико Търново

Стратегическите документи, спрямо които е подготвена и реализирана практиката са:

- Национална стратегия за намаляване на риска от бедствия 2014 г. – 2030 г.
- Национална програма за защита при бедствия 2014 г. – 2018 г.

Анализът на Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ – Велико Търново (РДПБЗН – Велико Търново) по отношение работата с подрастващото поколение показва, че е необходимо да бъде обмислен нов подход и нови форми за обучение на децата и учениците по възрастови групи за изграждане на знания и умения за правилно поведение, и защита при бедствия. Служителите, ангажирани с процеса на обучение на населението, обосноваха извод, че прилаганите от тях практики за обучение, въпреки че създават солидни теоретични знания, са недостатъчни и следва да се потърси такова решение, което да е естествено продължение на обучителния процес и да изгради практически знания и умения за защита при бедствия у подрастващите. Експертите формираха извод, че липсва подходяща форма (терен) за усвояване на умения за оцеляване.

Дейността стартира със сформиране на отряд „Млад огнеборец“ към Центъра за работа с деца и младежи в с. Самоводене, община Велико Търново и с подготовката за участие в мероприятия със състезателен и демонстрационен характер. Работата продължи с провеждане на обучения по пожарна безопасност на децата от центровете в общината, в изпълнение на съвместен план между РДПБЗН, ОДМВР, община Велико Търново и Дарителско сдружение „Св. Иван Рилски“.

Като продължение, РДПБЗН – Велико Търново се включи в работата на „Център за превенция и спорт“ в с. Балван, а след неговото откриване и в обученията на подрастващите. Насърчени от интереса на децата и младежите към работата в Центъра, през 2018 г. РДПБЗН пристъпи към реализиране на идеен проект за изграждане на „Площадка за пожарна безопасност“ в с. Балван. Водещ мотив бе създаването на инфраструктура, която да осигури подходяща база за практическата работа, където подрастващите да затвърдят знанията и уменията за правилни действия при ликвидиране на произшествия, а чрез груповите занимания да бъдат развивани чувство за солидарност, нагласа за взаимопомощ и доброволчество.

Площадката разполага с шест съоръжения:

1. Пожаро-технически съоръжения, където придобиват умения за работа и построяване на смесена шлангова линия за гасене на пожар.

Организация:

Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ – Велико Търново

Ръководител екип:

Комисар Красимир Кръстев, директор на Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ – Велико Търново

Главен инспектор Николай Александров, началник на сектор „Превантивна и контролна дейност“ в Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ – Велико Търново

Главен инспектор Пламен Иванов, началник на Районна служба „Пожарна безопасност и защита на населението“ – Велико Търново

Старши инспектор Евгени Стоянов, началник на група „Държавен противопожарен контрол и превантивна дейност“ в Районна служба „Пожарна безопасност и защита на населението“ – Велико Търново

За контакти:

Николай Александров
тел. 062 66 25 38
e-mail: fire-vtarnovo@mvr.bg

Евгени Стоянов
тел. 062 66 21 30, 0988 80 13 30
e-mail: fire-vtarnovo@mvr.bg

www.pojarna-vt.eu

Период на реализиране:

14.09.2018 г. – понастоящем

Ключови думи:

Обучение и подготовка на подрастващото поколение; пожарна безопасност; защита при бедствия; взаимопомощ; доброволчество.

2. Препятствия, където се развиват пространствената ориентация, вестибуларния апарат и уменията за движение.

3. Тунел, в който се обучават да преминават през тесни пространства, преодолявайки страха си и придобивайки умения за ориентация в реална среда.

4. Работа със средства за първоначално гасене, където е разположена кофпомпа, пълна с вода, придобиват се знания за работа с нея и се извършват реални гасителни действия. В тази част децата работят в екип и си разпределят задачите.

5. Симулационна стена за пожар, на която се имитира човек в риск, който трябва да бъде спасен и изведен от опасната зона. Стената е снабдена с датчик за работа на кофпомпата, като при правилни действия подава звуков и светлинен сигнал.

6. Тролейна линия за евакуация на пострадал човек по алпийски способ, на която придобиват умения за спасяване и самоспасяване при риск, изискващ действия на евакуация, при които пострадалият не може да се придвижи сам.

Обучение в реална среда са преминали 400 деца и младежи, за които са организирани 23 тренировъчни сесии.

Практиката принадлежи към сектор социална култура, тъй като цели да развива чувство за солидарност, нагласа за взаимопомощ и доброволчество у подрастващите.

Идеята за реализиране на практиката принадлежи на регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ – Велико Търново. Тя е реализирана в партньорство на регионално ниво, с подкрепата на Дарителско сдружение „Св. Иван Рилски“, Съюзът на пивоварите в България, община Велико Търново, Областна дирекция на МВР – Велико Търново, Национален военен университет „Васил Левски“ и Кметство с. Балван.

С изграждането на Площадката за пожарна безопасност беше създадена подходяща среда за тренировки, която симулира реални ситуации. Чрез игри със състезателен характер децата и младежите получават знания и придобиват умения за запазване на самообладание и самосъхранение в животозастрашаващи ситуации при пожар. Проверява се нивото им на подготовка за правилно поведение и действия при пожар. В условия на игра децата се учат на взаимопомощ и се насърчават, да взимат важни решения в ситуации на напрежение и при ограничено време за реакция.

Практиката би могла да се приложи във всяка администрация, не само в системата на Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“. Всяка структура, която има роля в сферата на превенцията, би могла да изгради свои тренировъчни площадки, на които да се създадат условия близки до реалните, и на които да се пресъздават ситуации с цел обучение на децата.

Целта на проекта на РДПБЗН – Велико Търново е да достигне до максимално широк кръг от хора, да увлече с идеята и полезността си и други местни власти да създават центрове, в които специалисти от различни области да работят с подрастващите за изграждането на активното гражданско общество и можещи и знаещи деца, и младежи. РДПБЗН е отворена към идеята за трансфериране на информация и полезни практики към всички заинтересовани страни.

3.6

Организация:

Община Първомай, поделение „Образование и култура“

Ръководител екип:

Катя Николова, директор поделение „Образование и култура“

Елена Велева, директор поделение „Образование и култура“

Минко Павлов, главен треньор

Ваня Павлова, старши треньор

За контакти:

Елена Велева
e-mail: knikolova@b-trust.org

Минко Павлов
e-mail: pavlovi2001@yahoo.com

Ваня Павлова
e-mail: pavlovi2001@yahoo.com

www.parvomai.bg

Период на реализиране:

26.02.2016 г. – понастоящем

Ключови думи:

*Безопасност на движението;
приложно колоездене; социална
интеграция.*

Център за обучение на деца и ученици по безопасност на движението и приложно колоездене

Стратегическите документи, спрямо които е разработена и реализирана практиката са:

- Стратегия на МОН за изпълнение на Националната стратегия на РБ за подобряване на безопасността на движението по пътищата за периода 2011 – 2020 г., раздел „Стратегически приоритети и мерки за осигуряване безопасността на движението по пътищата“
- Приоритет № 1, мярка и основни дейности № 1.1.1, № 1.1.2, № 1.6.2 и № 1.6.3 от Общински план за развитие на община Първомай за периода 2014 – 2020 г.

Демократичните промени в страната ни отвориха нови перспективи за развитие на интелектуалните възможности на децата и учениците в съвременното училище. За съжаление заедно с добрите страни на политическото, икономическото и културното ни преустройство в държавата ни нахлуха и някои отрицателни елементи от живота на свободния свят. Разслоението в обществото доведе до нежелателни последици по отношение на социализацията и интегрирането на децата, които изпитват доста често върху себе си негативната училищна среда. Появи се необходимост от борба срещу социалната изолация, ксенофобията, расизма и дискриминацията. Не във всички училища се акцентира върху екологичното и социалното възпитание. Материалната база е недостатъчна в почти всички учебни заведения, особено за извънкласни форми, подготвящи децата и учениците им за движение по улиците и пътищата, и за превенция и справяне с пътни произшествия.

Общинският център за обучение на деца и ученици по безопасност на движението и приложно колоездене към община Първомай беше създаден с писмено предложение на главния учител по физическо възпитание и спорт на ОУ „Св.св. Кирил и Методий“ – г-н Минко Павлов до кмета на община Първомай – г-н Ангел Папазов в края на август 2015 г. След преминаване на необходимите административни процедури, предложението беше прието и със Заповед РД-15-98 от 23.02.2016 г. към поделение „Образование и култура“ на общината беше създаден Общински център за обучение на деца и ученици по безопасност на движението и приложно колоездене (ОЦОДУБДПК). Новото звено включваше в своите цели обучение и популяризиране на безопасността на движение, начините и средствата за регулиране на движението, придобиване на знания за пътя и спазване на дисциплинирано и безопасно поведение при управление на велосипед, оказване на неотложна медицинска помощ при нараняване, поддръжка и ремонт на велосипед и други специфични дейности, свързани с колоезденето. Освен това Центърът целеше създаване на подходяща социална среда за контактуване на децата и учениците от различните общности на община Първомай. Целта включваше и постигане на успешна социализация на учениците чрез нови извънучилищни форми, а задачите кореспондираха с реализиране на устойчиво и равноправно партньорство между членовете в смесени етнически групи; ускорена социална

интеграция на децата и младите хора чрез превенция срещу отпадане от училище; постигане на евроинтеграция чрез патриотично, проевропейско и ековъзпитание; етническата и религиозна търпимост и противопоставяне срещу социалната изолация, ксенофобията, расизма и половата дискриминация; екстензия на физическия, интелектуалния и личностния им потенциал в полза на бъдещата им професионална реализация. За тяхното мотивиране към съзнателност и активност се предвиждаше създаване на общински отбор от ученици на възраст между десет и петнадесет години и участие в общински, областни, републикански и международни състезания по безопасност на движението и приложно колоездене. За ръководител на звеното беше определен директорът на поделение „Образование и култура“ при община Първомай – г-жа Катя Николова (на по-късен етап г-жа Елена Велева), а експертната група, която реализираше дейността, включваше главен треньор Минко Павлов и старши треньор Ваня Павлова. Практиката, осъществявана от тях, показва социална и екологична устойчивост в продължение на повече от четири години.

Основна идея при създаването на звеното е целевата група да обхваща деца и ученици от шест до петнадесет години, но поради възрастови изисквания при явяване на състезания, реципиентите (в момента тридесет ученици от 3 до 8 клас) на практика са редуцирани до възрастовия диапазон от десет до петнадесет годишна възраст.

Практиката бе осъществена с материалната база, инфраструктурата и специализираните органи на община Първомай в ефективно съдружие с ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ като партньор, гарантиращ устойчивост и отдаващ своята училищна среда и материална база. Внедряването на добрата практика започна със създаването на Общински център за обучение на деца и ученици по безопасност на движението и приложно колоездене и назначаване на експертен екип. Специалистите подготвиха програма за обучение и развитие на реципиентите. Подготовката включваше усвояване на теоретични знания и практически умения за управление на велосипед, оказване на неотложна медицинска помощ при нараняване, поддръжка и ремонт на велосипед и други специфични дейности, свързани с колоезденето. Подготвените участници се явяваха на ежегодни състезания на местно, национално и международно ниво като членове на националните отбори на Република България, явяващи се на европейски шампионат.

Практиката си поставя цели, свързани със социалната и екологичната устойчивост.

В практиката, освен целевата група, участие вземат също ръководителят на поделение „Образование и култура“ при община Първомай, двама експерти-педагози с натрупан опит и изпълняващи целите на Центъра. Бяха осигурени специализирана литература, велосипеди, ксерокс, лаптоп, екран, флипчарт, табла, уреди за преодоляване, пътни знаци, светофари и много други необходими елементи. За участие в състезанията беше осигурен автобусен транспорт. Реципиентите бяха подготвени отлично и за четири години донесоха досега на община Първомай двадесет и шест отборни отличия (купи) и стотици индивидуални награди (медали). За този период бяха излъчени петима национални състезатели и четирима състезатели в разширените състави на националния отбор.

Практиката се реализира в ефективно съдружие с НДПК при СБА – София, Национален дворец на Децата, БЧК – Пловдив, РУП – Първомай, ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ – Първомай.

3.7

Здравето на природата е здраве за хората

Организация:

Община Кнежа
дирекция „Специализирана
администрация“

Ръководител екип:

Цветелина Костова-Колева,
ръководител и технически експерт

Надежда Атанасова, технически
сътрудник

Станислава Нехризова, юрист

За контакти:

Галя Шугльова
e-mail: g_kirilova1976@abv.bg

www.kneja.acstre.com

Период на реализиране:

18.08.2015 г. – 30.04.2017 г.

Ключови думи:

*Амбиция; отговорност;
съпричастност; партньорство
и сътрудничество; чиста околна
среда.*

Водещ партньор в изпълнението на проекта бе община Кнежа. Екипът, работещ за добрата организация и успешното изпълнение и отчитане се състоеше от общински експерти и външни специалисти, които координираха цялостното му изпълнение в съответствие с относимите правила и процедури за сключване на договори, контрол на финансовото управление за правилното изразходване на средствата. Екипът беше пряко отговорен за комуникацията между партньорите и управляващите органи. Ръководителят на проекта е отговорен за цялостния контрол по изпълнението му, координацията на дейностите и комуникацията с местните и националните институции, както и с партньора по проекта. Техническият експерт е отговорен за специфичния трансфер на знание и опит от страна на партньора в областта на ВЕИ. Съблюдаваше съответните дейности в контекста на своята компетентност с изискванията на финансиращата програма, а също и с конкретни съображения на бенефициента. Юристът, като част от администрацията на бенефициента, отговаряше за законосъобразното разходване на средствата и осъществяване на дейностите. Отговаряше за осигуряване на законово съответствие на процедурите по възвеждане на обекта в експлоатация, издаване на разрешителни, евентуални правни претенции от трети лица и други. Следеше за задълженията и правата на бенефициента и на външните изпълнители по съответните договори.

Амбиция – стремежът на община Кнежа към подобряване условията за живот на населението.

Отговорност – като орган на местното самоуправление, общината носи отговорност към цялото общество за действията, насочени към подобряване качеството на живот, опазване на околната среда, осигуряване на чист въздух и чиста природа, насочване на усилията си към подобряване на финансовите условия, осигуряване на устойчивост на инвестициите от социална, икономическа и екологична гледна точка. И не на последно място стремеж към задоволяване изискванията и очакванията на пациентите, да се осигури достъпност, качество и своевременност на здравните услуги при спазване правата на пациентите.

Съпричастност – към проблемите на хората и на цялото общество, към проблемите със замърсяването на въздуха и природата, към проблемите на малките общински болници, където основен проблем е недостига на финансови средства, лошата материална база и остарялата техника. В допълнение на това, община Кнежа може да се похвали и с нова съвременна придобивка – чисто нов модерен кувьоз за недоносени бебета за „МБАЛ Кнежа“ ЕООД, благодарение на активната ни дейност в кампанията „Капачки за бъдеще“, в която обединихме усилията на цялото население – училища, детски градини, учреждения и институции за събиране и предаване на пластмасови капачки. И продължаваме да го правим.

Партньорство и сътрудничество – „Здравето на природата е здраве за хората – изграждане и инсталиране на възобновяеми енергийни източници в Многопрофилна болница за активно лечение – Кнежа ЕООД“ е проект,

---

реализиран по програма BG04 „Енергийна ефективност и възобновяема енергия“, финансирана от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство на стойност 395 940 евро. Партньор на община Кнежа в изпълнението на тази мащабна инвестиция е консултантска организация от Норвегия, работеща в сферата на енергията и околната среда. Това е съществен елемент от реализирането на практиката, особено в набелязаните приоритетни области, в които страните-донори допринасят с конкретен опит. Норвежкият партньор допринесе за реализацията на проекта като сподели своя опит в тази насока и показа как се осъществяват подобни инициативи в други европейски държави. Компанията засилва приноса за екологично чисти решения и активно използва предимствата на предоставянето на различни енергийно ефективни услуги на общини и компании на национално и международно ниво.

Чиста околна среда – реализираната практика е от изключително значение за природата и допринася за намаляване на вредните емисии в атмосферата. Практиката на община Кнежа бе удостоена с наградата „Екообщина в областта на ЕЕ“, споделена на конкурса „Екообщина 2018“, организиран от Френския институт в България.

Практиката е осъществена чрез реализация на инвестиционен проект, изготвен в съответствие с изискванията на Закона за енергийната ефективност, Общинската програма за енергийна ефективност и Общинския план за развитие на община Кнежа, където са заложили цели и приоритети, свързани с подобряване енергийната ефективност на общински сгради и използване на алтернативни източници на енергия.

Състоянието на отоплението е неефективно – неравномерно отопление в различните отопляеми зони с висока цена на енергоносителя, сградата страда от недостатъчно отопление.

Годишният базов разход на енергия за отопление и вентилация при съществуващото състояние е значително по-висок от еталонния, но поради загубите, вследствие лошото състояние на вентилационната и отоплителната инсталация, както и неефективността на системата за разпределение на енергия в сградата, не се осигуряват необходимите условия за топлинен комфорт.

Към момента на обследването сградата е с подменени прозорци и врати от PVC дограма и външна топлоизолация по стените. Притежавала е енергийни характеристики клас „D“ от скалата на енергопотреблението.

Етапите на реализиране на практиката бяха следните:

1. Изготвен Доклад за обследване енергийната ефективност на сградата, който съдържа технико-икономически анализ и оценка на топлотехническите характеристики на сградните, ограждащи конструкции и елементи; системите за топлоснабдяване и отопление в сградата при установените експлоатационни режими; съществуващото енергопотребление на обекта и поддържаните параметри на микроклимата; наличие на потенциал за енергоспестяване; оценка на съответствието с техническите критерии, както и оценка на възможните енергоспестяващи решения за достигане на нормативните изисквания за годишен разход на енергия; финансовите показатели на разработените енергоспестяващи мерки; екологичния ефект

от въвеждане на енергоспестяващите мероприятия.

2. Изготвен работен проект за извършване на заложените енергоспестяващи мерки.
3. Кандидатстване за финансиране по Норвежката програма към Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и последващо одобрение на проекта.
4. Избор на изпълнители и реализиране на инвестиционния проект.
5. Приложен и изпълнен е пакет от четири енергоспестяващи мерки:
  - топлоизолация на покрив с минерална вата и полиетиленово фолио;
  - изграждане на соларна инсталация за битова гореща вода (БГВ) – монтирани са 30 броя селективни слънчеви панели с ефективна площ 2 кв.м. всеки;
  - подмяна на отоплителна инсталация – монтаж на нови отоплителни тела и изграждане на интелигентна система за автоматичен контрол и управление на инсталацията с възможност за регулиране според ползването на сградата и според външната температура;
  - подмяна на вентилационна инсталация – изградена е нова вентилационна инсталация, съобразена с технологичните изисквания за хирургични отделения. Монтирана е климатична централа за обработка на въздуха като температурата на въздуха се осигурява от термопомпен агрегат вода-въздух. Изградена е система за автоматичен контрол и управление на инсталацията.

Като продължение на сключения по Норвежката програма договор за безвъзмездна финансова помощ за внедряване на енергоспестяващи мерки в „МБАЛ – Кнежа“ ЕООД, през декември 2016 г. беше подписан анекс за финансиране изграждането на соларна инсталация и монтиране на слънчеви колектори за БГВ в Общинския социален комплекс в Кнежа. Сградата е от изключително важно социално значение за населението на общината, тъй като там ежедневно се приготвя храна за 240 абонати на домашен социален патронаж, 200 потребители на безплатен топъл обяд и храна за 160 ученици.

Реализацията на практиката е насочена към осигуряване на устойчивост на инвестициите от социална, икономическа и екологична гледна точка.

„МБАЛ – Кнежа“ ЕООД предостави на община Кнежа идеята си и разработен Доклад за енергийно обследване, въз основа на който е разработено проектното предложение.

За осъществяване на инвестицията са вложени човешки и финансови ресурси. Екип от общински експерти взеха участие в подготовката на документите за кандидатстване и за успешното му изпълнение и отчитане. В партньорство с консултантите от Норвегия, както и с изпълнителите на дейностите по СМР, инвестиционното

намерение стана факт и доведе до постигане на икономии на енергия и разходи в дългосрочен аспект; намаляване на емисиите на парникови газове и замърсители на въздуха; подобряване на здравните и социалните услуги в община Кнежа; осигуряване на по-здравословна среда в общинската болница; увеличаване производството на енергия от ВЕИ и приложимостта на възобновяемата енергия в община Кнежа.

Предвид значимостта на сградата, практика е насочена към цялото население на община Кнежа и към хора от други населени места.

Отворени сме да споделим опита си с други общини и има какво още да покажем. Ключови елементи за изпълнение на енергийната ни политика са обединяване и координиране действията по използване на ВЕИ и постигане на енергоспестяване в обществения сектор. Усилията ни са насочени към намаляване на бюджетните разходи за енергия, намаляване на вредните емисии в атмосферата, подобряване на качеството на енергийните услуги и в други обществени обекти, а целта ни е да надградим постигнатото. През септември 2019 г. споделихме тази практика и с партньори от Италия, Латвия и Словакия по международен проект „Европейски градове за европейска енергийна политика“, финансиран от Програма „Европа за гражданите“. Трансферът на добри практики е от съществена важност за успешното реализиране на проекта и неговата устойчивост във времето.

3.8

Организация:

Агенция по заетостта, дирекция „Бюро по труда“ – Кюстендил

Ръководител екип:

Юлиана Хаджиева, директор на Дирекция „Бюро по труда“ – Кюстендил

експерти от отдел „Посреднически услуги“

За контакти:

Юлиана Хаджиева
тел. 078 52 04 82
e-mail: bt_kn@mbox.contact.bg

www.az.government.bg

Период на реализиране:

1.06.2014 г. – понастоящем

Ключови думи:

Предоставяне на услуги; неактивни лица; активно включване; общуване „лице в лице“.

Институционално партньорство при прилагане на алтернативни възможности за предоставянето на услуги от Дирекция „Бюро по труда“ – Кюстендил на неактивни лица

Основните функции на Дирекция „Бюро по труда“ – Кюстендил (ДБТ – Кюстендил) са:

1. Регистриране и предоставяне на услуги на лицата, активно търсещи работа:

- информация за обявени свободни работни места;
- информация за програми и мерки за заетост и обучение;
- посредничество по информиране и наемане на работа;
- професионално информиране, консултиране и ориентиране;
- професионално и мотивационно обучение;
- включване в програми и мерки за заетост.

2. Услуги, предоставяни на работодатели:

- информация за лицата, които активно търсят работа;
- информация за програми и мерки за запазване и за насърчаване на заетостта;
- посредничество за наемане на работна сила;
- включване в програми и мерки за заетост;
- преференции и премии при запазване и/или увеличаване на заетостта.

Стратегическите цели на практиката са: увеличаване на заетостта и ограничаване на безработицата и повишаване на икономическата активност и трудовия потенциал на населението. Реализирането на практиката се основава на следната нормативна уредба и стратегически документи:

- Закон за насърчаване на заетостта
- Национален план за действие по заетостта
- Национални и европейски програми и проекти.

Практиката е насочена към неактивни лица (лица, които нито учат, нито работят, нито са регистрирани в бюрата по труда).

Преди повече от десет години Агенцията по заетостта предприе целенасочени действия за активиране на неактивни лица и мотивирането им за активно поведение и включване на пазара на труда. Това стана възможно чрез непрекъснато подобряване и разширяване на предоставяните услуги, които днес вече са ориентирани към всички представители на икономически активното население. Голям брой от младежите, отпаднали от образование, лицата от малцинствени групи, част от хората с увреждания, са неактивни лица. Част от причината за липсата на активност са: недостатъчната информираност за предоставяните услуги в бюрата по труда, ниската степен на образование или липсата на такова, ниската мотивация.

През последните години необходимостта от работна ръка нарасна и екипът на ДБТ – Кюстендил започна да търси алтернативни възможности за мотивиране и привличане на неактивните лица. С оглед на високия брой отпадащи от образователната система ученици (навършили шестнадесет години), нерегистрираните лица от ромски произход и лица с трайни увреждания, както и лица с ниско или без образование, насочихме усилията си към привличане на партньори, които да ни подпомогнат в процеса по идентифициране на тези лица. Открихме партньори в лицето на социалните организации, предоставящи услуги на територията, обслужвана от ДБТ – Кюстендил, организации от неправителствения сектор, които работят с младежи и лица от ромски произход, сдружения на хора с увреждания, кариерни центрове и други.

Наши добри партньори станаха:

- Сдружение „Младежки общински съвет“ – Кюстендил;
- Младежки информационно консултантски център – Кюстендил;
- Фондация „Здраве и социално развитие“;
- НЧ „Братство 1869“ – Кюстендил;
- НЧ „Пробуда 1961“ – Кюстендил;
- Център за социална рехабилитация и интеграция на лица с увреждания „Синева“ – Кюстендил;
- Център за активно включване – Кюстендил към община Кюстендил;
- „Клуб на слепите“ – Кюстендил към ССБ;
- Сдружение „ЛАРГО“;
- НЧ „Васил Левски 1965“;
- Сдружение „ЦРР – РОМА“.

Последните три сдружения работят с лица от ромски произход.

Целта ни беше, идентифицирайки местата, където традиционно се събират такива лица, съвместно с нашите партньори да провеждаме срещи на място, с цел мотивиране и активиране на неактивните. Така, през последните години, организирахме редица срещи на място в социални институции, в клубовете на хора с

увреждания, ромския квартал „Изток“, доброволчески центрове и други. На място в ДБТ проведехме и редица срещи под надслов „Що е то бюро по труда и какви услуги мога да ползвам?“, които да дадат представа на лицата. Вземаме участие в редица инициативи като: „8 април – световен ден на ромите“, „Ден на Европа“, дни на образованието, младежки инициативи, където участваме със свои щандове, на които предоставяме информационни материали и консултации. Към днешна дата практиката успешно продължава да се прилага, като непрекъснато се доразвива и усъвършенства.

Практиката принадлежи към социалната сфера на устойчивост, но има добавена икономическа стойност – лицата намират своето работно място, работодателите – работна ръка.

Идеята е на директора на ДБТ – Кюстендил и на експертите от дирекцията. Непрекъснато се актуализира и променя спрямо конкретните нужди на клиентите.

За изпълнението на практика разчитаме на наличния човешки ресурси, на информационни материали, разработени за ползване от Агенция по заетостта, както и на информация, предоставяна от служители на дирекцията.

Постигнатите цели и ефектите от внедряването на практиката са, че услугите предоставяни от ДБТ станаха достъпни за по-голям брой лица:

- през 2018 г. са активирани и регистрирани в ДБТ 342 лица, от които 12 са преминали обучение и 135 лица са започнали работа;
- повишаване на професионалната им квалификация;
- професионално информиране, консултиране и ориентиране;
- включване в програми и мерки за заетост;
- повече от 50 работодатели откриха своите служители и работници сред неактивните лица.

Дейността може успешно да се прилага и в други ДБТ. Практиката може да бъде използвана и при други уязвими групи. Може да бъде приложена при предоставянето на административни услуги в други администрации.

Както винаги екипът на ДБТ – Кюстендил твърдо вярва, че зад успеха на една администрация стои обединяването на усилията на различни институции. Когато тези институции си подадат ръка, покажат ангажираност, разбиране и търсене на общи решения, на клиентът не му остава нищо друго, освен да се довери и да получи най-добрите комплексни и качествени услуги и обслужване.

Общуването „лице в лице“, вникването в спецификата и проблемите на конкретната група клиенти, търсенето на всякакви механизми и възможности за преодоляването им и най-вече съпричастността, са ключовете за успех!

3.9

Академия и мрежа от доброволци срещу трафика на хора

Академията и мрежата на доброволци срещу трафика на хора се реализира от състава към Администрацията на Националната комисия за борба с трафика на хора (НКБТХ), както и секретарите на местните комисии за борба с трафика на хора (МКБТХ) в страната. Академията се осъществява в рамките на раздел „Превенция“ и раздел „Обучение на кадри“ от ежегодната Национална програма за противодействие на трафика на хора и закрила на жертвите, която се одобрява от Министерски съвет. Дейността винаги се реализира в сътрудничество с други партньори, които през годините са местните анти-трафик комисии, общини и Фондация „Ханс Зайдел“, различни неправителствени и международни организации, РИО към МОИ и други. Основна част от функциите на основните организатори са работата по създаване на политики за превенция на трафика на хора и реализиране на превенционни и информационно-образователни дейности, с които се цели повишаването на информираността във връзка с престъплението.

Академията за доброволци е една част от работата на НКБТХ във връзка с изпълнението на Закона за борба с трафика на хора, по силата на който самата Комисия е създадена като колективен орган към Министерски съвет. Комисията организира и координира взаимодействието между отделните ведомства и организации по прилагането на Закона, работи за предотвратяване на трафика на хора и за защита, възстановяване и реинтеграция на жертвите на трафик. Академията е част от конкретните дейности по превенция от Националната програма за борба с трафика на хора и закрила на жертвите, която програма, от своя страна, е практическото осъществяване на Националната стратегия за борба с трафика на хора (2017 – 2021). Тези национални законодателни и стратегически документи са и в отговор на поетите от държавата ангажменти за изпълнението на Директива 2011/36/ ЕС и Конвенцията на Съвета на Европа за борба с трафика на хора.

Основна и първостепенна целева група: ученици от гимназии и ученици в гимназиален курс на обучение, както и млади хора от уязвими и социално изключени общности.

Второстепенни: административните координатори на местните комисии за борба с трафика на хора, както и ученици и млади хора в общините с налични комисии.

Съгласно Закона за борба с трафика на хора и Правилник за организацията и дейността на НКБТХ, към определени общини се създават МКБТХ, като по възможност се определя секретар на Комисията, който да координира дейността на местно ниво. Ежегодно се одобряват и финансират дейности в изпълнение на националната и местните програми за противодействие на трафика на хора, като ключови за изпълнение са дейностите по превенция, включително дейности на терен и директно въвличащи целевите групи (с оглед постигане на ефективност). Поради това се стига до създаването на Академията за доброволци, от една

Организация:

Администрация на Националната комисия за борба с трафика на хора към Министерски съвет

За контакти:

Добряна Петкова, главен експерт
тел. 0889 44 40 19; 02 807 80 50
e-mail: d.petkova@antitraffic.government.bg

Деница Чонкова, главен специалист
тел. 02 807 80 50
e-mail: office@antitraffic.government.bg

www.antitraffic.government.bg

Период на реализиране:

1.01.2012 г. - понастоящем

Ключови думи:

Академия и мрежа за доброволци срещу трафика на хора; метод връстници обучават връстници; социални умения; превенционни проекти и дейности.

страна, с цел спомагане на работата на секретарите и координатори на МКБТХ (по един човек), а от друга, с цел постигане на ефективност сред целевата аудитория – ученици и млади хора. Когато техни връстници ги информират, обучават и въвличат в дейности по превенция на трафика на хора, чуватостта и възприемането на информацията са много по-ефективни. Освен това младите хора се обучават и как да съдействат на местните анти-трафик структури, да разпознават индикаторите и белезите на трафик и да сигнализируют в случай на съмнение за потенциални жертви на трафик на хора.

Практиката е реализирана в следните етапи:

1. Уговаряне на партньорства с цел реализиране на практиката и въвличане на съмишленици.
2. Предложение за включване на практиката в Националната програма за противодействие на трафика на хора с цел гарантиране на нейната реализация и устойчивост.
3. Подготвителен етап на практиката, включително относно локация за реализиране на самата Академия за доброволци и времеви период на реализиране. Важно е да бъде преценен периода за реализиране с цел включване на доброволците на последващ етап в конкретни и допълнителни дейности по превенция, които са част от националната и местни анти-трафик програми.
4. Реализация на Академията и надграждане на мрежата от доброволци.
5. Участие на мрежата от доброволци в реализиране на последващи превенционни дейности, основно част от Национална кампания за превенция на трафика на хора с цел сексуална експлоатация.

Практиката, от една страна, е със социално-образователен фокус и насоченост, а от друга, е форма на превенция на конкретно престъпление, от трета, съдържа значим елемент, свързан с подпомагане на наличния човешки ресурс.

Идеята принадлежи на екипа на администрацията на НКБТХ и на част от секретарите на местните комисии за борба с трафика на хора, особено на екипа от дирекция „Превенция“ към община Варна, които развиват сходни на Академията летни училища. Идеята е доразвита и подкрепена от Фондация „Ханс Зайдел“ в България, с която се сключва съответното споразумение за партньорство.

Създаването на мрежа от доброволци и Академия за доброволци срещу трафика на хора е практика, която стартира през 2012 г., независимо че е предхождана от подобни инициативи за работа с деца на регионално ниво. До средата на 2019 г. има реализирани девет Академии, в които участие са взели над 550 гимназисти. Тези млади хора са само част от мрежата от доброволци, с оглед че те въвличат техни съученици и други съмишленици на местно ниво, които също се включват в работата по превенция, координирани от секретарите на МКБТХ. Основно постигнатите цели са няколко, но най-вече овластяване на младите хора чрез придобиване на умения във връзка престъплението трафик на хора и разработването на различни подходи за превенция и информирание, включително придобиване на социални умения като работа в екип, комуникационни и

презентационни умения. Независимо, че последно изброените са част от всяка Академия, обучението през годините е обвързано с различни тенденции, отчитани при самото престъпление от институциите в България, както и на европейско и международно ниво. Например, Академията през 2018 г. има специален фокус върху трафика на хора с цел насилствен труд и трудова експлоатация, а Академията през 2019 г. поставя акцент върху интернет като метод за набиране на жертви, от една страна, но и като възможност за онлайн превенция и информиране. Ресурсите за администрацията зависят от възможностите за съфинансиране и партньорство. Ориентиловъчно, провеждането на подобно събитие до момента е възлизало на 17 до 20 хил. лева. Ползите са много големи с оглед допълнителния капацитет и човешки ресурс, който се добавя към наличния; по отношение на ефекта, ефективността и устойчивостта на практиката и инвестицията в обучението, и овластяването на учениците и младите хора. Освен всичко, особено младите хора, са така креативни и имат възможност да предложат методи за превенция, които са най-близки до разбирането на техните връстници.

Един малък пример за някои от основните постигнати резултати от дейността през 2018 г. включват: Реализиране на девет проучвателни групови дискусии (във формат фокус групи), в които деца, медиатори, секретари на МКБТХ се събират да обсъдят какви са нуждите и какъв да е подхода за създаване на училищно базирани кампании, както и кампании от деца, направени в общността (февруари 2018 г.); овластяване и обучение по превенция на трафика на хора, по метода „връстници обучават връстници“; разширяване на доброволческата мрежа с деца и ментори от уязвими региони и специализиране в работа по превенция, вкл. в уязвимите общности; изработване на превенционни проекти (материали, проекти за кампании); продукти от работата на мрежата и децата от Академията: два селектирани проекта за информационно-превенционни кампании на екипите от доброволци и ментори от МКБТХ – Велико Търново и МКБТХ – Бургас; реализиране на летни кампании за превенция на трафика на хора с цел сексуална експлоатация и по повод 30 юли – Международен ден за борба с трафика на хора; разработени програми за информационни сесии с млади хора/ученици, както и сесии със специалисти, съпътстващи дейностите в рамките на кампаниите; видеоклип, използван в рамките на кампанията в Бургас – <https://www.youtube.com/watch?v=kKBMhFv1Vgg>; концерт на лятна сцена „Охлюва“ в Бургас с представени специално създаден хип-хоп танц, прожекция на видео-клип, боди-арт, театрален скеч, печатни превенционни материали и други; проведени информационни беседи и създаване на информационен материал, с основни телефони за помощ и информация във Велико Търново.

За повече информация: <https://www.facebook.com/NCCTHB/>.

Участвали организации през годините: Национален алианс за работа с доброволци (НАРД) – Пловдив; Фондация „Кампания А21“, Фондация „ПИК“ и Център за безопасен интернет, Асоциация „Родители“, Българска асоциация за семейно планиране (БАСП), Loveguide и други. Отделни популярни личности, основно от областта на изкуствата и музиката, също са подкрепяли инициативата през годините, като например рок/пънк музикантката Милена Славова – <https://offnews.bg/bulgaria/kontcert-protiv-trafika-na-hora-dnes-v-sofia-111716.html>.

Създаването на мрежа от доброволци и Академия е не само възможна, но и препоръчителна практика. Въвличането на ученици и млади хора в практическата работа на специалистите на отделните администрации допринася не само за подпомагане на работния процес, но и създава възможности за придобиване на познания и гражданско участие от страна на младите хора. Различните организации и ведомства биха могли да моделират подобни мрежи в зависимост от техните нужди и цели, но работата на млади хора и тяхното обучение в рамките на подобни Академии би било особено ценно за администрации, имащи социална и хуманитарна насоченост, работещи във връзка информиране на различни групи от обществото, както и по линия превенция (в сферата на предотвратяване на престъпност, здравеопазване и други). Както беше описано подобни инициативи съществуват към различни общини и образователни институции и са добър модел за заимстване и от други ведомства, които искат да постигнат осъвременяване и прозрачност на работата си.

3.10

Информационни събития „Моята професия ще бъде ...“

Дирекциите „Бюро по труда“ са териториални подразделения на Агенция по заетостта към Главна дирекция „Услуги по заетостта“. Един от елементите, включен в основните дейности на дирекциите, е професионалното информиране, кариерното консултиране и ориентиране. При изпълнение на служебните си задължения директорът и началникът на отдел „Посреднически услуги“ осъществяват проучване на потребностите от обучение за придобиване на професионална квалификация и усъвършенстване на ключови компетентности, организират и провеждат професионално ориентиране и организиране на обучение на възрастни.

Практиката е насочена към една от групите, с които работи Дирекция „Бюро по труда“ – Ихтиман (ДБТ – Ихтиман) – „учащи се, които желаят да работят през свободното си от учене време“ и като цяло към всички ученици, които са преди завършване на средното си образование и с които провеждаме срещи за професионално ориентиране и консултиране.

В Дирекция „Бюро по труда“ активно се извършват дейности по професионално ориентиране, насочени към подпомагане на самостоятелен и съзнателен избор на професия или на „път“ за придобиване на професионална квалификация в съответствие с индивидуалните качества на търсещите работа лица. Кариерното консултиране подпомага процеса при избор на подходяща професия, като се показват алтернативите според индивидуалните особености на лицата и, разбира се, потребностите на пазара на труда. ДБТ – Ихтиман осъществява поне веднъж седмично обучения за професионално ориентиране на безработните лица в обособен Център „Работа“ в дирекцията. Професионалното ориентиране, което провеждат експертите в ДБТ е информиране, консултиране и съветване относно избора на професия и кариерно развитие както за регистрираните безработни лица, така и за регистрираните в ДБТ лица от другите групи – заети, учащи, които желаят да работят през свободното си от учене време.

Практика в ДБТ – Ихтиман е да се организират всяка година срещи със завършващи ученици от средните училища на територията на бюро, в които експертите от дирекция „Посреднически услуги“ представят дейността на Агенцията по заетостта, посредническите услуги, които предлага ДБТ и информират младежите какво е необходимо за регистрация в бюро по труда, както и ясна и конкретна информация за услугите, които могат да получат и предлаганите обучения за включване в пазара на труда.

Извършвайки дейности по организирането, провеждането и реализирането на професионално ориентиране и проучвайки добри практики, през 2019 г. решихме да въведем и една иновативна за региона и страната форма – съвместна информационна среща с партньорството на бизнеса и средните училища за региона на ДБТ – Ихтиман.

Организация:

Дирекция „Бюро по труда“ – Ихтиман

Ръководител екип:

Светлана Колева, директор на Дирекция „Бюро по труда“ – Ихтиман

Соня Въртийска, началник на отдел „Посреднически услуги“

За контакти:

Светлана Колева
e-mail: bt_ichtiman@abv.bg

Соня Въртийска
e-mail: bt_ichtiman_pu@abv.bg

www.facebook.com/BTlhtiman

Период на реализиране:

1.01.2019 г. – понастоящем

Ключови думи:

Професионално ориентиране на ученици; кариерно консултиране; работа в свободно от учене време; иновативна форма; съвместна информационна среща.

По наша идея започна провеждане на информационно събитие под наслов: „Моята професия ще бъде...“. Инициативата ни за провеждане на съвместна среща в партньорство с бизнеса и средните училища за региона включва представяне на някои от най-търсените професии на пазара на труда и професионално ориентиране на учениците, завършващи средното си образование.

Организирах се срещи на ученици от 11-ти и 12-ти клас с водещи работодатели, където представителите на бизнеса презентират дейността на фирмата си, условията на труд, нуждата от работници и служители, както и необходимите качества, знания и умения, които трябва да притежават те, за да работят при тях. Във втората част от събитието наши експерти информират учениците за определената професия, представят пред младите хора какви са отговорностите и основните задължения, характерни за позицията, изискванията за заемане на длъжността, необходимите компетенции – технически, търговски, организационни или специфични за длъжността умения, и така ценените напоследък „меки умения“ (термин, използван като „желани качества за определени форми на заетост, които не зависят от придобитите знания: те включват здрав разум, способност за работа с хора и положително гъвкаво отношение).

От началото на 2019 г. до момента са организирани и проведени две срещи със завършващи ученици и водещи фирми в региона, които Дирекция „Бюро по труда“ – Ихтиман обслужва.

Първата от тях бе проведена в с. Горна Малина, на която присъстваха завършващи ученици от средното училище в населеното място. Поканихме за участие водеща фирма в производството на покривни системи за страната. Работодателят бе подготвил подробна и интересна презентация за историята и дейността на фирмата. Учениците бяха впечатлени и с интерес изслушаха какви са свободните позиции към момента във фирмата и изискванията за заемането им.

Другата среща се състоя в Костенец и бе с участието на младежи от професионалната гимназия. Фирма от града, чиято дейност включва проектиране, производство, ремонт и търговия с резервни части и нестандартно оборудване, бе наш партньор в събитието.

На двете проведени срещи представителите на бизнеса презентираха фирмите си, нашите експерти представиха основни характеристики за професиите, които са търсени на пазара на труда, включително за участващите в информационната среща партньори.

Срещите, инициирани от Дирекция „Бюро по труда“ – Ихтиман преминаха при голям интерес, проявен от страна на завършващи образованието си ученици. Те активно задаваха въпросите, които ги вълнуват – какви точно са свободните позиции към момента, как могат да кандидатстват за работа в тези фирми, какво възнаграждение ще получават, започвайки работа и други. Работодателите споделиха, че са обнадеждени от перспективите, които се очертават след съвместните ни мероприятия.

Практиката принадлежи към социалната сфера, тъй като подпомага децата и младежите от подрастващото поколение в професионалното им ориентиране. Също така практиката има и значение за местния бизнес и за развитието на пазара на труда в община Ихтиман.

Идеята за практиката е на директора на Дирекция „Бюро по труда“ – Ихтиман и на началник отдел „Посреднически услуги“. Инструментът, който представяме, е иновативен и оригинален, в момента не съществува и не се прилага от друга организация в нашата страна под тази форма.

Използваният от нас инструмент под формата на Информационна среща напълно отговаря на нуждите на целевата група, в случая ученици от 11-ти и 12-ти клас:

- имат възможност в по-ранен етап от останалите във възрастовата им група да направят самостоятелен и съзнателен избор на професия, да преценят индивидуалните си качества, своевременно да се ориентират кои свои знания и умения да надграждат;
- по-голяма е вероятността да намерят своята реализация на пазара на труда и да не попадат в рисковата категория безработни лица;
- висока устойчивост – може да се прилага от всички дирекции „Бюро по труда“ и да спомогне за намаляване на безработицата в партньорство с бизнеса.

Практиката също така е в помощ и на работодателите, с които работи ДБТ – Ихтиман:

- спомага за популяризирането дейността на съответната фирма;
- акцентира се върху професии, които се търсят от работодателя;
- самите работодатели запознават учениците с тънкостите на определената професия и с изискванията за заемане на такава длъжност;
- работодателите са доволни и обнадеждени от срещите и разчитат чрез новата практика да предизвикат интереса на завършващите ученици за започване на работа при тях.

Практиката на първо място е подходяща за прилагане във всички териториални единици на Агенцията по заетостта – дирекциите „Бюро по труда“ в цялата страна, но би могла да се прилага и във всяка друга администрация, като се трансформира според възможностите на съответната структура.

3.11

Организация:

Община Варна, дирекция „Здравеопазване“

Ръководител екип:

Анастасия Георгиева, директор на дирекция „Здравеопазване“

Широк спектър от организации изпълнители и партньори:

„Медицински център за рехабилитация и спортна медицина – I Варна“ ЕООД; „Дентален център I Варна“ ЕООД; УМБАЛ „Св. Марина“ ЕАД; СБАЛОЗ „Д-р Марко Ант. Марков“ ЕООД; МБАЛ „Света Анна – Варна“ АД; СБАГАЛ „Проф. д-р Д. Стаматов“ ЕООД; СБОБАЛ – Варна ЕООД; СБАЛПФЗ – Варна ЕООД; ДКЦ I „Св. Клементина“ ЕООД; ДКЦ II „Св. Иван Рилски – Аспарухово“ ЕООД; ДКЦ III „Варна“ ЕООД; ДКЦ IV ЕООД; ДКЦ V „Св. Екатерина“ ЕООД; ДКЦ „Чайка“ ЕООД; МУ – Варна, Факултет „Обществено здравеопазване“; Варненско дружество по детска ендокринология.

Общински програми за промоция, профилактика и рехабилитация на общественото здраве

Стратегически документи, спрямо които се реализира практиката:

- чл. 106 от Закона за лечебните заведения
- Решение на Европейската комисия от 20.12.2011 г. за прилагане на чл. 106, §2 от Договора за функциониране на ЕС за предоставяне на Държавна помощ под формат на компенсация за предприятия, натоварени с извършването на услуги в общ икономически интерес.

Целевите групи, към които са насочени програмите са децата и подрастващите, както и хората с рискови фактори за развитие на социално значими заболявания. Отсъствието на активна държавна политика в областта на профилактиката и здравната промоция и ограничените финансови ресурси, насочиха усилията на община Варна към опазване на здравето на гражданите ѝ. Дейностите по профилактика и промоция са недостатъчно разгърнати като потенциал за решаване на здравните и социално-икономически проблеми в общината. Превантивната грижа за здравето е в основата на съвременната система на здравеопазване, която акцентира както върху контрола на здравните рискове и предотвратяване на по-голяма част от заболяванията и преждевременната смъртност, така и върху активното повишаване на позитивното здраве.

Процесът на решение за осъществяването на програми се предхожда от анализ на здравното състояние на децата и възрастните на територията на община Варна и техните потребности. През 2019 г. дирекция „Здравеопазване“ на община Варна работи по 17 общински програми, както следва:

- „Аз успявам“ – Оздравителна програма за профилактика и рехабилитация на детско-юношеското наднормено тегло и свързаните с него заболявания сред децата;
- „Добър естетичен вид и комфорт чрез профилактика и лечение на гръбначните изкривявания“ – Оздравителна програма за профилактика и рехабилитация на децата с гръбначни изкривявания и деформации на гръбния кош;
- „Хипотерапия и рехабилитация на деца с увреждания и проблеми в развитието“ – Рехабилитационна програма за деца с увреждания и проблеми в развитието;
- „Грижа за деца с диабет и редки заболявания“ – програмата е насочена към медицинските специалисти, педагози и родители и има за цел тяхното обучение и подпомагане при ежедневната им грижа за деца с диабет и редки ендокринни заболявания в детски ясли, детски градини, училища и социални заведения;

- „Скрининг на заболяванията на белия дроб“ – белодробните болести са на второ място по причина за смъртност в България, като в световен мащаб подържат трето място;
- „Скрининг на заболяванията на щитовидна жлеза“ – скринингът, ранната диагноза и профилактиката са изключително важни при болестите на щитовидната жлеза;
- „Профилактика на женското здраве“ – Профилактична програма за гинекологични ултразвукови прегледи и консултация за ранна диагностика на заболявания на органите на малкия таз;
- „Скрининг на преканцерози на маточната шийка“ – при скрининга на преканцерози на маточната шийка е предвидено да се извърши гинекологичен преглед и цитонамазка;
- „Скрининг на заболявания на простатната жлеза“ – в програмата е предвидено ехографско изследване на простатната жлеза при възрастни мъже, при които рискът е най-висок;
- „Скрининг на очните заболявания“ – скринингова програма, насочена към две целеви групи – деца до 18 годишна възраст и граждани над 40 годишна възраст, които все още не са диагностицирани;
- „Профилактика на сънната апнея“ – целта на програмата е скрининг и диагностика на анатомичните нива на обструкция при хора с риск от развитие на синдрома на обструктивна сънна апнея, които имат симптоми на хъркане и апноични паузи по време на сън;
- „Превенция на заболяванията на слуха сред деца“ – Програма за профилактика на детския слух, посредством скринингови изследвания в ранна детска възраст, с цел установяване намаляване на слуха и навременно насочване за последващо лечение;
- „Психосоциална подкрепа на лица, зависими от психоактивни вещества“ – Програма за провеждане на съпътстващи дейности към програмата за лечение с опиоидни агонисти и агонисти-антагонисти на лица зависими към опиоиди;
- „Зеленият двор на Варна“ – Програма за ранно разпознаване на симптомите на отклонения във физическото, емоционалното и психо-моторното развитие на деца от 0 – 3 г. възраст чрез модела на общуване „родители – деца – специалисти“;
- „Профилактика на рака на гърдата“ – Програма за ранна диагностика и превенция на рака на гърдата;
- „Детско дентално здраве“ – Програма за превенция и профилактика на детското дентално здраве;
- „Ранно откриване, превенция и профилактика на усложненията от диабета – диабетно стъпало“ – програмата ще предоставя комплексна грижа за лица с диабет, в това число здравно-образователни мероприятия, създаване на регистър и други.

За контакти:

Нора Момчева, секретар
на община Варна
тел. 052 82 03 35
e-mail: nmomcheva@varna.bg

Анастасия Георгиева, директор
на дирекция „Здравеопазване“
тел. 052 82 02 39
e-mail: zdrave@varna.bg

www.varna.bg

Период на реализиране:

01.2019 г. – понастоящем

Ключови думи:

*Промоция; профилактика;
реhabилитация; обществено
здраве.*

Практиката принадлежи към социалния сектор и идеята за нейното реализиране принадлежи на община Варна, дирекция „Здравеопазване“.

В програмата са вложени човешки и материални ресурси. В резултат на осъществяването ѝ годишно над 8000 жители на община Варна се подлагат на профилактика като се наблюдава голям процент на новооткрити социално-значими заболявания в ранен стадий. Така например при „Скрининга на заболяванията на щитовидна жлеза“ при над 50 % от преминалите са открити отклонения от нормата и са насочени към допълнителна диагностика и лечение. Широкият спектър от дейностите на профилактиката, насочени към подрастващото поколение на община Варна спомага за предотвратяване на болестите, укрепват здравето и подобряват качеството на живот на децата.

Всяка община би могла да внедри и приложи наложената от община Варна практика по отпускане на финансови средства за осъществяване на програми за промоция, профилактика и рехабилитация на общественото здраве спрямо здравните нужди на населението.

3.12

Инициативи при предоставянето на услуги от Дирекция „Бюро по труда“ – Дупница на младежи живели в социални домове

Основна насока за разработване на практиката дава стратегическата цел на Министерство на труда и социалната политика (МТСП) в областта на политиката за интеграция на хората от уязвимите групи на пазара на труда и интегрирането им на във всички области на обществения живот, включително и в работна среда.

Традиционно от услугите на Дирекция „Бюро по труда“ – Дупница (ДБТ – Дупница), насочени към младежи, живели в социални домове, се възползват лица от ДДЛРГ „Олга Стоянова“ и ЦНСТ „Надежда“ – Дупница.

Съдбата на младежите, живеещи в социални домове не е лека. Една навреме подадена ръка би могла да им помогне да придобият социални и трудови умения и самочувствие да вземат живота си в свои ръце. Усилията на директора и екипа на ДБТ се насочиха към младежите, напускащи социалния дом, които към този момент не бяха ползвали услугите на дирекция „Бюро по труда“.

След проведени срещи и разговори между директора на ДБТ и госпожа Красимира Александрова, директор на ДДЛРГ „Олга Стоянова“ и ЦНСТ „Надежда“ бе прегърната идеята за трудова реализация на младежите, потребители на услуги в домовете. С един от младежите – момче на 17 години и половина, изоставен от родителите си когато е бил на 6 години, ползващ услугите на дома, се работеше индивидуално. Той постигна личностно развитие, благодарение на създадената партньорска мрежа между ДДЛРГ „Олга Стоянова“ и ДБТ – Дупница. Бюрото по труда е партньор на Домът за деца по проект на Know-how център – „Да осъществим неосъществените мечти“ и съвместно двете институции изготвиха план за младежа – за осъществяване на неговата мечта да продължи образованието си, да има самостоятелно жилище след навършване на пълнолетие, да се включи и реализира достойно на пазара на труда. При посещенията си в бюрото по труда той бе консултиран относно различни видове професии, как да изготви автобиография и мотивационно писмо и как да се представи пред работодател. Осъществи се контакт с 38 Спортно училище в Баня, където бе записан, за да продължи образованието си по индивидуална програма. Със съдействието на бюрото по труда, след завършване на образование и навършване на пълнолетие, младежът ще започне работа при конкретен работодател, осигурил работно място за него.

Бяха положени усилия, съвместно с ръководството на община Дупница, да се подsigури жилище за нуждите на децата в неравностойно положение след навършването на пълнолетие. Отново с наша подкрепа се намериха спонсори за ремонтване на апартамента, в който младежът ще живее след навършване на пълнолетие. Така, благодарение на активните действия на директора на бюрото по труда и трудовите посредници той придоби самочувствие, че не е сам и има хора и институции, които са готови да му протегнат ръка за помощ, както и потенциал за самостоятелна реализация в живота.

Организация:

Дирекция „Бюро по труда“ – Дупница

Ръководител екип:

Наташа Илиева, директор на Дирекция „Бюро по труда“ – Дупница

експерти от отдел „Посреднически услуги“

За контакти:

Наташа Илиева
тел. 0701 50 538
e-mail: bt_dp816@mbox.contact.bg

www.az.government.bg

Период на реализиране:

1.01.2015 г. – понастоящем

Ключови думи:

Младежи от социални домове; трудова реализация; личностно развитие; партньорска мрежа.

В партньорство на бюрата по труда с ЦНСТ „Надежда“ от 1.01.2019 г. трима младежи започнаха работа по Програма за временна заетост към община Дупница. Единият от тях завърши успешно курс за „Социален асистент, подпомагане на възрастни“ по проект „Ние също можем“. Така той ще бъде конкурентоспособен на пазара на труда и това ще му даде възможност да върви по-уверено по житейския си път.

Практиката принадлежи към социалния сектор. Идеята за работа със социалните институции е на директора на ДБТ – Дупница и експертите на дирекцията, като с времето бе изменяна спрямо възможностите както на дирекцията, така и на нашите партньори. На първо място наш много добър партньор е директорът на ДДЛРГ „Олга Стоянова“ и на ЦНСТ „Надежда“, социалните работници на дома, както и работодателите и община Дупница, които съдействаха за подобряване съдбата на младежите от социалните домове. Бяха положени усилия, съвместно с ръководството на община Дупница, да се подсигури жилище за нуждите им след навършване на пълнолетие.

Дейността може успешно да се прилага и в други ДБТ, на чиято територия развиват дейност домове за лица лишени от родителска грижа. Радваме се и сме удовлетворени, че с добрите практики, които прилагаме, даваме шанс на тези младежи да излязат от порочния кръг на изолация и да имат достойна реализация в обществото.

3.13

Областен координационен механизъм по деинституционализация на децата

Областният координационен механизъм по деинституционализация (ОКМД) е сформиран със Заповед № РД-15-125 от 6.07.2015 г. на областния управител на област София. Проведените срещи и кръгли маси са под ръководството на заместник-областния управител на област София – г-жа Живка Първанова. В реализиране на дейността по механизма активно участие са взели експерти от отдел „Административен контрол, координация и регионално развитие“ към областната администрация. Изключителна подкрепа и съдействие бе оказано от неправителствената организация „Надежда и домове за децата“ – клон България.

Настоящата практика е в тясна връзка с изпълнението на Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България“ и Планът за изпълнението ѝ. Практиката кореспондира и с регионалните стратегии за развитие на социалните услуги, в които е заложено непрекъснато взаимодействие и мултидисциплинарна работа в процеса на предоставяне на услуги и развитие на нови такива. ОКМД кореспондира и с чл. 6, ал. 3 от Закона за закрила на детето.

Целеви групи са всички деца в риск или потенциален риск от изоставяне, децата, които към настоящия момента са настанени в специализирани институции и родителите и семействата на тези деца. В целевите групи попадат и представители на регионалните и местни институции – област, общини, дирекция „Социално подпомагане“, Столична регионална здравна инспекция, Регионално управление по образованието, Столична дирекция на вътрешните работи, съд, прокуратура, неправителствени организации, доставчици на услуги, културни институции.

В България липсват практики и механизми, касаещи ефективното взаимодействие при провеждане на национални политики на местно ниво. Все още не се прилага принципа на интегриране на ангажименти и ресурси на регионално и местно ниво при намиране на възможно най-адекватното решение на възникнал проблем. Съществуващите форми на общуване и обмен между институциите работят преобладаващо на ниво политики и стратегии. Липсва и пространство, среда за обмен на експертиза. До сега проблемните сфери и области бяха разглеждани през институционалната призма, без да се обръща внимание на взаимните връзки между секторите. Необходимо беше да се създаде специфичен механизъм, който да бъде ориентиран към оперативната част от изпълнението на политиката по деинституционализация, да се фокусира върху проблемите на целевите групи, а именно всички деца в риск или потенциален риск от изоставяне, децата, които към настоящия момент са настанени в специализирани институции и родителите и семействата на тези деца, обект на тази политика и да произвежда решения в техен интерес. Координационният механизъм на областно ниво (ОКМД) създаде подходяща среда за междуинституционално взаимодействие на местно,

Организация:

Областна администрация на област София, дирекция „Административен контрол, регионално развитие и държавна собственост“, отдел „Административен контрол, координация и регионално развитие“

Ръководител екип:

Живка Първанова, заместник-областен управител на област София

експерти от отдел „Административен контрол, координация и регионално развитие“

експерти от НПО „Надежда и домове за децата“ – клон България

За контакти:

Живка Първанова
тел. 0886 52 03 23
e-mail: j.takeva@sf.government.bg

Глория Василева
тел. 0887 77 43 15
e-mail: gloria_petrova@abv.bg

www.sf.government.bg

Период на реализиране:

6.07.2015 г. – понастоящем

Ключови думи:

Деинституционализация на деца; деца и семейства в риск; грижа за деца; междуинституционално партньорство.

регионално и национално ниво, осигури максимално опростени и в същото време ефективни регулации и йерархии при партнирането по изпълнение на националните политики и по-специално по процеса на деинституционализация. Чрез този механизъм се осигури възможност за среща на експертиза и ресурси, ориентирани към намиране на най-доброто решение и поемане на конкретни ангажименти, както и за взаимно учене.

Въвеждането на модела на ОКМД доведе до три основни качествени резултата:

- подобряване на качеството на живот и грижа за децата, обект на работата на ОКМД;
- впечатляваща промяна в нагласите на членовете на ОКМД спрямо процеса на деинституционализация;
- повишена мотивация на членовете за работа в подкрепа на децата и семействата.

Тези резултати бяха постигнати чрез:

- проведена среща за представяне на ОКМД в София-град със заместник-областния управител;
- проведени две кръгли маси;
- проведени две обучения на ОКМД;
- обучени двадесет и двама членове на ОКМД;
- консултирани петнадесет членове на ОКМД;
- проведени четири заседания на ОКМД;
- проведена среща за подобряване предоставянето на приемната грижа, след проведената Кръгла маса на тази тема.

Практиката е реализирана в социалната област. Чрез нея се цели се постигане на устойчивост в процесите на комуникация и координация между институциите и организациите, занимаващи се в областта на децата и семействата в риск като съпътстващите дейности по прилагането на практиката ще имат отражение и в здравната, образователната и други области.

Идеята е възникнала в изпълнение на правителствената стратегия за деинституционализация на децата. Неправителствената организация „Надежда и домове за децата“ – клон България, прилага моделът на Областен координационен механизъм като инструмент за ефективна работа на регионално и национално ниво. Механизмът се прилага и в други областни администрации – Бургас, Хасково, Ямбол. Чрез Областния координационен механизъм се подобри и подкрепи на регионално, национално и местно ниво работата по националната политика по деинституционализация на децата и се поеха конкретни ангажименти от съответните институции. Моделът допринесе за участието и въвличането на всички междуинституционални

партньори в изпълнение на националната политика. Взаимодействието между всички структури на регионално и местно ниво за решаване на проблемите на децата и техните семейства стана възможно чрез ОКМД.

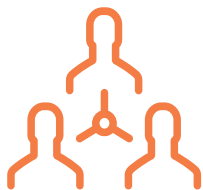
Новото и различно в практиката е:

- разглеждането и обгрижването на конкретния случай;
- създаването на платформа, в която участват всички ангажирани институции;
- интегрираност на проблема;
- използване на наличните ресурси и компетенции на експертите;
- място за диалог и търсене на конкретни решения и конкретни ангажименти.

Към 31.05.2019 г. на територията на София има петдесет и три приемни семейства с настанени в тях шестдесет и осем деца.

Основен партньор в прилагането на практиката е неправителствената организация „Надежда и домове за децата – клон България“. Благодарение на активната дейност, която осъществяват и съдействието, което оказват, се реализира и идеята за създаването и постигането на добри резултати от дейността на Областния координационен механизъм по деинституционализация. Партньори в реализацията на механизма и активно участващи бяха и Столична община, дирекция „Социално подпомагане“, областни власти (Областна администрация на Софийска област), регионални структури в областта на образованието (Регионално управление по образованието – София-град), социалната политика (Регионална дирекция „Социално подпомагане“ София-град), здравеопазването (Столична регионална здравна инспекция), полицията (Столична дирекция на вътрешните работи), прокуратурата, съда, неправителствени организации, доставчици на услуги.

Създадената практика се развива от някои от областни администрации, но до момента не е достатъчно добре развита. В Областна администрация на област София има изградено взаимодействие между институциите не само на областно ниво, а и на регионално ниво. Настоящата практика борави с лесни и достъпни правила и може много бързо да бъде приложена и в други области. ОКМД може да бъде използван за надграждане работата на всички институции в областта на работата с деца и семейства в риск и осигуряването на ясна координация и комуникация в социалната, здравната, образователната и други области.

3.14

Център за социална рехабилитация и интеграция за лица, напуснали пенитенциарните заведения

Организация:

Община Варна, дирекция „Социални дейности“

Ръководител екип:

Сдружение с нестопанска цел „Алтруист“ с финансиране от община Варна

За контакти:

Нора Момчева, секретар на община Варна
тел. 052 82 03 35
e-mail: nmomcheva@varna.bg

Таня Василева, директор на дирекция „Социални дейности“
тел. 052 82 01 15
e-mail: tvasiliva@varna.bg

www.socialnideinosti-varna.com

Период на реализиране:

01.2019 г. – понастоящем

Ключови думи:

Център за социална рехабилитация и интеграция; пенитенциарни заведения; лица изтърпели наказание „лишаване от свобода“; затвор.

Дирекция „Социални дейности“ е структура на община Варна, която провежда политиката в областта на социалните дейности на местно ниво, съобразно национални стратегии и планове за развитие, Областната и Общинска стратегия за развитие на социалните услуги и Социална програма, която се приема ежегодно с решение на Общински съвет. Посочените документи са разработени на база икономическата, социалната и демографската ситуация в общината, както и съобразно потребностите на населението. За повишаване качеството на предоставените социални услуги, община Варна полага усилия за развитие на интегриран подход в планирането и предоставянето на социалните услуги чрез междусекторно взаимодействие.

На основание чл. 37 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане, кметът на община Варна възлага управлението на социални услуги след провеждане на конкурс. Финансирането се извършва на основание Социална програма на община Варна, след приемане на бюджета на общината от Общински съвет за съответната година.

Практиката е насочена към пълнолетни лица, напуснали местата за лишаване от свобода. Поради географските си и икономически характеристики, община Варна е притегателен център за хора с различен социален статус, които предвид мащабите и възможностите на града разчитат да намерят своята реализация и място в обществото. На територията на община Варна функционира териториална структура на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ към Министерство на правосъдието – Затвор – Варна. Ежемесечно от затвора биват освобождавани лишени от свобода, изтърпели присъдите си, които нямат близки и роднини, загубили са социалните си умения и трудови навици, не могат самостоятелно да задоволят екзистенциалния минимум за живот. Това налага община Варна да финансира различни програми, които да улеснят реинтеграцията на лишените от свобода, а в последствие с цел осигуряване на устойчивост и финансиране на социална услуга.

Наблюдателна комисия към Общински съвет – Варна и дирекция „Превенции“ към община Варна финансират дейността на СНЦ „Алтруист“ за прилагане на различни корекционни програми за лишените от свобода, свързани с изграждане на социални умения и трудови навици.

Екипът на Сдружение „Алтруист“ цели реинтеграция на лишените от свобода в обществото, като реализира различни проекти, свързани с изграждане и позитивизиране на адекватни социални умения у пълнолетни правонарушители; изграждане на личностни умения за овладяване на емоциите у пълнолетни правонарушители, изтърпяващи ефективни дългосрочни присъди; реализира Програма за ресоциализация на правонарушители с наложена условна присъда или предсрочно условно освободени от пенитенциарното заведение; организира и провежда мероприятията „Спортни прояви за ресоциализация на лишените от свобода от Затвора – Варна;

организира Коледни и Великденски концерти в местата за лишаване от свобода; издава вестник на Затвора – Варна „Хоризонти“; организира и провежда квалификационни и преквалификационни курсове за „Помощник-готвач“, „Строител“, за външни облицовки и настилки, „Армировка и бетон“; „Заварчик“; реализира Програма „Прости, помогни, възроди“ за оказване на психо-социална подкрепа на лицата, пребивавали на местата за лишаване от свобода с цел мотивиране за позитивна промяна в начина им на мислене и поведение, и Програма „Легитимни на свобода“ за подпомагане издаването на документи за самоличност на лицата, напуснали пенитенциарните заведения.

Сдружение с нестопанска цел „Алтруист“ е единственото на територията на град Варна и Варненска област, което е заложило като предмет на дейност работа с извършители на насилие или с маргинални по отношение на насилие лица или групи от лица. Сдружение „Алтруист“ работи усилено за ресоциализация на лишените от свобода, по рехабилитация на нравствените и духовните им ценности, по увеличаване на личностните им компетенции, подобряване на социалните умения, изграждане на способности за добри междуличностни взаимоотношения, самоконтрол, овладяване на агресията, гнева и стреса, изграждане на умения за самооценка и развитие на емпатия към околните.

На основание договор, сключен между община Варна и СНЦ „Алтруист“ на територията на общината се реализира социалната услуга: Център за социална рехабилитация и интеграция за лица, напуснали пенитенциарните заведения, с капацитет 20 места, финансирана с местни средства.

Устойчивостта на социалната услуга „Център за социална рехабилитация и интеграция за лица, напуснали пенитенциарните заведения“ е осигурена със средства от местния бюджет чрез Социалната програма на община Варна за всяка бюджетна година. Идеята за практиката принадлежи на експерти от община Варна, Общински съвет – Варна, Министерство на правосъдието чрез Затвора – Варна и Сдружение с нестопанска цел „Алтруист“ и е формирана от необходимостта от решаване социалните проблеми на лицата, напускащи пенитенциарните заведения. Човешки ресурс за предоставяне на социалната услуга са шест щатни бройки, назначени от СНЦ „Алтруист“. Финансовият ресурс за персонал и издръжка на социалната услуга, е осигурен с общински средства по Социална програма на община Варна – за 2018 г. той възлиза на 60 000 лева, а за 2019 г. е 64 800 лева. Материалната база за реализиране на социалната услуга е осигурена от Областна администрация Варна, която е учредила безвъзмездно право на ползване на СНЦ „Алтруист“ масивна едноетажна сграда със застроена площ 220 m², находяща се на адрес: Варна, ул. „Д-р Басанович“ № 118. Информация за предоставяне на социалната услуга и финансирането, обществеността може да се получи на официалния сайт на Общински съвет – Варна (www.varnacouncil.bg) и на дирекция „Социални дейности“ (<http://www.socialnideinosti-varna.com>).

Броят на потребителите, ползвали социалната услуга се увеличава – през 2018 г. са били двадесет и осем души, докато през 2019 г. – тридесет. Постигнатите от практиката резултати се виждат ясно от следните цифри: броят на лицата, насочени и преминали през квалификационни курсове до настоящия момент е осемнадесет;

лицата, реализирали се на пазара на труда са двадесет и четирима; броят лица-рецидивисти, пребиваващи в места за лишаване от свобода е пет през 2018 г. и двама през 2019 г.

Социалната услуга се прилага чрез партньорство на местно ниво между община Варна, Областен управител с административен център – Варна, Затвор – Варна и СНЦ „Алтруист“. От посочените резултати е видно, че реализирането на социалната услуга има положителен ефект за подпомагане на екзистенциалните потребности и ресоциализация на лицата, напуснали пенитенциарните заведения. Предвид спецификата на целевата група, практиката е приложима в общински центрове, където функционират затвори и/или живеят групи лица, застрашаващи с престъпното си поведение обществото, с които може да се работи за превенция на рецидивите.

3.15

Инициатива „Образцов дом“

Надяваме се амбициозната ни задача да поощри нашите съграждани, които обичат чистотата, реда, красотата и уюта. Ние смело вярваме, че ако всеки почисти и подреди в и около дома си, нашият град ще стане едно неподражаемо красиво място за живеене. Практиката е насочена към гражданите на Самоков и околните населени места. Идеята е да бъдат мотивирани всички хора, за да направим мястото, където живеем още по-красиво и приветливо. В началото на проекта екипът беше разделен на групи, които обходиха територията на общината и направиха снимки на всеки добре поддържан дом. На следващ етап всички кадри бяха разгледани и сортирани, като на сайта на общината и в социалната мрежа поетапно бяха качени всички заснети къщи и дворни места. Последният етап включи раздаването на поздравителни писма от името на кмета на община Самоков и изработени специално за инициативата табелки „Образцов дом“.

Практиката е насочена към социалната сфера, но и има и екологична насоченост, защото поощрява именно хигиената, чистотата и реда като човешки добродетели, защото според нас те още са на мода. Създаването на красота трябва да мотивира всеки и ние целим да предадем и на други този добър пример.

В унисон с табелките от близкото минало, които са като мил спомен на всяка къща, тези табелки са факт и днес. Тук-там в нашия град и в страната те все още могат да се забележат върху портите на къщи или на входовете на блоковете. Предприехме тази инициатива, за да върнем официално отличителните табели, което ще бъде добър мотив за съседите да поддържат и те своя дом красив и чист.

Вложени са човешки и финансови ресурси. Екип от служители неуморно участваше в обхождането, заснемането и разнасянето на табелки „Образцов дом“. Вложени са финансови ресурси за изработването на „образцовите табелки“. Практиката се прилага съвместно и спрямо управителите и собствениците на търговски обекти. Те получиха поздравителни писма за добре поддържания вид на стопанисваните от тях обекти. По наше мнение тази инициатива би могла да се приложи от всяка една администрация като добър пример как съвместно граждани и общинска управа да направят родното си място по-приятно, по-подредено и уютно.

Организация:

Община Самоков

Ръководител екип:

Ангелина Вангелова, секретар на община Самоков

експерти от Общинска администрация Самоков

За контакти:

Ангелина Вангелова
тел. 0887 19 91 12
e-mail: ani_vangelova@abv.bg

Валентина Манчева,
главен експерт „АПИО“
тел. 0889 87 86 78
e-mail: valq_mancheva@abv.bg

www.samokov.bg

Период на реализиране:

6.08.2019 г. – 17.09.2019 г.

Ключови думи:

Образцов дом; чистота; ред; добър пример.

3.16

Организация:

Община Смядово

Ръководител екип:

Ръководител на проект „С грижа за вас, успяваме заедно“, счетоводител, социален работник, психолог и ресурсен учител

За контакти:

инж. Камелия Русева,
главен специалист ООС
тел. 0899 80 20 31
e-mail: sm159753@abv.bg

Елка Тодорова, специалист ЕП
тел. 5351 21 30
e-mail: z_1569@abv.bg

www.smyadovo.bg

Период на реализиране:

20.04.2018 г. – понастоящем

Ключови думи:

Деца със специални образователни потребности и техните семейства; деца с риск от отпадане от училище; приемни семейства; представители на малцинствени групи.

Социална и обществена отговорност към жителите на община Смядово

Стратегическите документи, спрямо които се реализира практиката са:

- Закон за закрила на детето
- Правилник за прилагане на Закон за крила на детето
- Общинската стратегия за развитие на социални услуги
- Общински план за развитие на община Смядово 2014 – 2020.

Практиката е насочена към деца със специални образователни потребности, деца с увреждания, приемни семейства, деца с риск от отпадане от училище, лица от малцинствени групи, включително роми. До стартирането на проект „С грижа за вас, успяваме заедно“, на територията на общината липсваха услуги, свързани с извършване на рехабилитация, социално-правни консултации, образователно и професионално обучение и ориентирание, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване на деца с увреждания. Извършеният анализ на потребностите от социални услуги показва липса на комплексни консултантски услуги за деца и семейства в риск, приемна грижа, работа с деца с поведенчески проблеми, възпитателна работа с малолетни и непълнолетни, липса на социални услуги за деца с увреждания. Разкриването на Центъра за обществена подкрепа (ЦОП) цели да се отговори на потребностите, заявените нужди в общността. Община Смядово работи усилено за създаване на необходимите условия за хора със специфични нужди.

От април до декември 2018 г. се изпълни проект на община Смядово, финансиран от Фонд „Социална закрила“ за разкриване на Център за обществена подкрепа. Беше проведена работна среща с родителите на деца със специални образователни потребности, на която те бяха информирани за същността, целите на проекта и неговата социална значимост. Бяха приети Заявления за ползване на социалната услуга, беше направена оценка на социално-битовите условия на кандидат-потребителите, проведеха се срещи с родителите на децата и разширените семейства, бяха сключени договори за ползване на социалната услуга. Изготвиха се индивидуални оценки, планове за работа и програми, съобразени с индивидуалните потребности и възможности на потребителите. Ежемесечно мултидисциплинарния екип с участието на родителите обсъждаше постигнатите резултати при децата и изготвяше документи за развитието на случаите. В процеса на изпълнение на проекта бяха провеждани супервизии на персонала и обучения на родителите. При работата с децата със специални образователни потребности и установени вид и степен на увреждане беше направена оценка на способностите, уменията на децата, и бяха набелязани методите, целите и насоките за работа,

---

насочени към оптимизиране на емоционалния и социалния им статус, повишаване на тяхното самочувствие и отношението към себе си и към другите в положителен аспект, както и отношението на другите към децата със специални образователни потребности.

В случаите на деца с риск от отпадане от училище общите усилия имаха за цел да повишат мотивацията и да създадат положителна нагласа към училището и учебния процес, преодоляване на конфликтни ситуации в училище, работи се и за допълване на образователни дефицити беше им оказана социална и психологическа подкрепа, даваха им се съвети как да общуват пълноценно и ефективно с децата.

Работата с родителите, социалната и психологическа подкрепа, която получиха, доведе до повишаване на родителския капацитет, придобиване на умения за работа, за изграждане на добри поведенчески и социални навици на техните деца, промени се начина им на комуникация с децата, научиха се да бъдат по търпеливи, да вярват на своите деца, постигнаха се положителни резултати в развитието на децата.

Предпоставка за успешната реализация на проекта беше обстоятелството, че потребителите и техните семейства, бяха активни участници в процеса на предоставяне на услугата. Практиката е насочена към социалната сфера и по-конкретно към социални услуги за деца. Отчитайки ползата и значимостта на социалната услуга, ЦОП се доразвива и надгражда към настоящия момент по проект BG05M9OP001-2.018-0032 „Община Смядово с грижа за всички“, финансиран от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014 – 2020 (ОПРЧР) и Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014 – 2020 (ОП НОИР), съфинансирани от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове.

Идеята принадлежи на екип на община Смядово. По проекта работиха: ръководител проект, счетоводител, социален работник, психолог, ресурсен учител. Понастоящем в ЦОП работят общностен медиатор, трудов медиатор и специалист „Организиране на кампании“. От април до декември 2018 г. функционирането на ЦОП беше финансирано от ФСЗ, а от юни 2019 г. по ОП РЧР. За популяризиране на Центъра бяха изготвени рекламни материали, срещи с представителите на целевата група, предавания в местния радиовъзел и общински бюлетин.

Центърът за обществена подкрепа се утвърди като пространство за социална и психологическа подкрепа, стана разпознаваем на територията на общината. Осигури се професионална и квалифицирана помощ за деца в риск и техните семейства, осигури се посредничество и застъпничество на семействата, ползващи услугите на ЦОП пред държавните, административните и други институции. С посредничеството и подкрепата на социалната услуга две от майките на деца със специални образователни потребности започнаха работа, едната беше назначена по проект „Работа“, другата като помощник-учител на деца със специални образователни потребности в СУ „Св. Св. Кирил и Методий“ Смядово. Една майка продължи средното си образование, на едно семейство от ромски произход, което живееше в социална изолация, в изключително лоши битови условия, беше осигурено общинско жилище. Семейството успя да се социализира и поддържа добри съседски отношения. По информация на директорите на СУ „Св. Св. Кирил и Методий“ и ДГ „Маргаритка“ ползването на

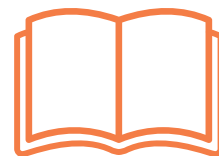

услугата е допринесло за успешното интегриране в училище на деца с риск от отпадане от образователния процес (с направления от отдел „Закрила на детето“). Имаме успешно сътрудничество с Фонд „Социална закрила“, СУ „Св. Св. Кирил и Методий“, ДГ „Маргаритка“, Дирекция „Социално подпомагане“ – Велики Преслав, ЦМЕДТ АМАЛИПЕ.

Услугите и мерките от тази практика са насочени към деца с увреждания и техните семейства, безработни и неактивни лица, лица от малцинствени групи и хора в риск от социално изключване и осигуряват подкрепа за развитие на техните умения и способности, и промяна на средата в посока създаване на условия за тяхната интеграция.

Центърът за обществена подкрепа изпълнява също функцията на посредник между малцинствените групи, хора в неравностойно социално положение и общината, както и различните институции, които предоставят социални, здравни, образователни и други услуги.

3.17

Нощ на литературата в Ловеч

Основните задачи на служителите в дирекция „Административен контрол, регионално развитие и държавна собственост“ (АКРРДС) са свързани с подпомагане на областния управител в осъществяването на контрол по изпълнение на задълженията, които произтичат от законите и от актовете на Президента на Република България и на Министерския съвет. Служителите осъществяват дейности в областта на регионалното развитие и секторните политики, управлението и разпореждането с имоти държавна собственост и осигуряват упражняването на контрол по законосъобразност на актовете и действията на общинските съвети.

Практиката е пряко свързана с изпълнението на Закона за предучилищното и училищно образование, Националната стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността (2014 – 2020 г.), Националната стратегия за учене през целия живот 2014 – 2020 г., Областната стратегия за развитие на област Ловеч 2014 – 2020 г. и Областната стратегия за лично развитие на децата и учениците в област Ловеч 2019 – 2020 г. Групата на крайните потребители са всички деца и младежи на територията на област Ловеч, както и техният семеен и приятелски кръг, представителите на общински, регионални и специализирани институции, доставчици на социални и образователни услуги, неправителствени организации, местни и регионални медии.

Младите хора днес прекарват по-голямата част от времето си пред компютъра, а не над книгите. Забързаният начин на живот на родителите им, стресът, предопределят и предпочитанията им към това, което ги привлича – филми, игри, социални мрежи. От една страна, днешното поколение е по-осведомено и информирано за нещата, които се случват в нашия свят, но дали информацията „онлайн“ може да замени усещането и удоволствието от една стойностна книга? Младите хора днес са по-малко грамотни от своите връстници от предишното поколение. Недостатъчното четене на книги ги лишава от способността да мислят, да развиват въображението си, да изразяват мнението си обосновано, да се опитват разумно и спокойно да убедят събеседника си в своята позиция. В съвременното консуматорско общество, в което живеем, те търсят бързия и лесен начин да получат информацията, която им е нужна. От книгите човек се учи как да общува с другите – да разбира проблемите им, болката, недоволството. Човешкият живот е не само борба с ежедневните проблеми, бягане по задачи, движение. Човешкият живот е низ от много взаимоотношения с други хора и именно те носят най-много недоразумения. Защото светът безспорно се променя и еволюира, но новите технологии, съвременните и все по-модерни компютри, не могат да заместят необходимостта от нормалното човешко общуване и взаимно разбиране.

Нощ на литературата е международно събитие, което цели да популяризира съвременни европейски автори. Областна администрация Ловеч реализира за пръв път тази инициатива на територията на област Ловеч на 15.05.2019 г., като осъществи връзка с координатор-читателски гнезда в страната от Фондация „Детски

Организация:

Областна администрация Ловеч, дирекция „Административен контрол, регионално развитие и държавна собственост“

Ръководител екип:

Нели Митева, директор на дирекция „Административен контрол, регионално развитие и държавна собственост“

Василка Христова, старши експерт в дирекция „Административен контрол, регионално развитие и държавна собственост“

За контакти:

Нели Митева
тел. 0889 61 6602
e-mail: neli.miteva@lovech.government.bg

Василка Христова
тел. 0884 01 08 29
e-mail: vasilka.hristova@lovech.government.bg

www.governor@lovech.government.bg

Период на реализиране:

1.04.2019 г. – понастоящем

Ключови думи:

*Нощ на литературата;
съвременни европейски автори.*

книги“, София и Чешкият културен център в България, които са част от инициативата, както и потенциални местни партньори.

Практиката се реализира в шест стъпки:

1. Подготвено бе лого на Областна администрация Ловеч, което се използва за официалния видеоклип и постер изготвени за събитието.
2. Подготвена бе информация за читателските гнезда в града (място и адрес) и партньорите, които ще подкрепят инициативата.
3. Определени бяха предварително избрани за четене откъси от книгите, които ще бъдат представени в читателските гнезда.
4. Избрани бяха популярни актьори, които да осъществят четенето по вълнуващ и незабравим за участниците начин.
5. Осигурени бяха награди за томбола, както и малки подаръци за всички участници.
6. Популяризирана беше възможността за участие в инициативата в социалните медии, на интернет страницата на областната администрация и местните медии.

Местата за четене в Ловеч бяха три:

- Профилирана езикова гимназия „Екзарх Йосиф I“, където беше прочетен откъс от книгата „Всичко това е любов“ от Дулсе Мария Кардозо, Издателство „Ерго“;
- Къща-галерия „Никола Манев“, където беше прочетен откъс от книгата „Мая, кралицата на Голямата река“ от Ева Ибътсън, Издателство „ИК ЕМАС“;
- Танцова зала „Елит“ на НЧ „Зорница 2010 – Нено Щрегарски“, където беше прочетен откъс от книгата „Най-кратките приказки на света“ от Янош Лацкфи, Тамаш Ияш, Издателство „Рива“.

Всички участници, преминали и през трите гнезда, участваха в томбола за следните награди – два билета за кино, осигурени от кино „Космос“; два билета за театър, осигурени от Драматичен театър – Ловеч; сувенири, осигурени от Художествената галерия в града; разделители за книги, осигурени от Сдружение „Граждански инициативи“. Книгите могат да обогатят младите хора с широката палитра от ценности и емоции, които човек може да изпитва – разбиране и уважение към чуждата болка, респект пред човешкия гений, ум, талант, състрадание пред чуждата болка, толерантност към по-различните от нас. Именно в книгите мога да се срещнат достойни герои, на които си заслужава да се подражава и от които да вземат нещо. Желанието за четене на книги трябва да се провокира така, че младият човек сам да усети тази необходимост и да посегне към книгата. Практиката е със социална насоченост, а устойчивостта на резултатите от нея са свързани с

ориентираност в дългосрочен план за изграждане на желание и навици за четене у младите хора. Практиката подпомага личностното изграждане и формирането на ценностна система у младите хора от област Ловеч.

Главни организатори на Нощ на литературата 2019 на национално ниво бяха: Посолство на Австрия, Посолство на Белгия, Посолство на Дания, Посолство на Ирландия, Посолство на Румъния, Посолство на Швеция, Посолството на Словакия, Представителството на Европейската комисия в България, Унгарски културен институт, Британски съвет, Институт Камойнш, Институт Сервантес, Френски културен институт, Гьоте институт, Италиански културен институт, Културно-информационен център на Република Северна Македония, Полски институт, Чешки център, Фондация „Детски книги“. За осми пореден път България стана част от четящите в цял свят страни, а Ловеч за пръв път се включи наравно с останалите участници. В Нощта на литературата на всеки половин час известни личности четат откъси от книги на европейски автори в превод на български език, а градовете участници освен Ловеч в България бяха: София, Бургас, Варна, Велико Търново, Добрич, Перник, Пловдив, Русе, Стара Загора, Шумен, както и десетки европейски градове.

В кампанията се включиха трима експерти от областната администрация, двама актьори от Драматичен театър – Ловеч, както и доброволци от общността. Създадено бе събитие на интернет страницата на Областна администрация Ловеч и профила във Фейсбук. Бяха разлепени банери за събитието на оживени места, изпратена беше покана и информация за събитието до всички културни, образователни, социални и други институции в града.

Практиката се прилага в резултат на партньорството на Областна администрация Ловеч с Чешки културен център в България и Фондация „Детски книги“, които отправиха към нас покана за организиране на събитието на местно ниво. В процеса на реализация бяха осъществени партньорства и с други организации и институции, които подпомогнаха нейното осъществяване: Профилирана езикова гимназия „Екзарх Йосиф I“; Художествена галерия – Ловеч, НЧ „Зорница 2010 – Нено Щрегарски“; кино „Космос“; Сдружение „Граждански инициативи“ – Ловеч и други.

Практиката позволява да бъдат популяризирани места в градовете, които са малко познати на младите хора и гражданите, но с потенциал за развитие като центрове на познанието. Инициативата дава възможности за докосване до европейската литература, нейните послания и ценности, както и насочване на общественото внимание към ценността на книгите, техните послания и важността им за изграждане и личностно развитие. Практиката може да бъде трансферирана в други администрации, като бъдат предоставени документи, създадени в хода на нейната реализация, контакти с основните организатори и други.

3.18

Организация:

Областна администрация Велико
Търново

Ръководител екип:

Деян Колев, председател на Център
за междуетнически диалог и
толерантност „Амалипе“

проф. д-р Любомира Попова,
областен управител на област
Велико Търново

Илиян Илиев, старши експерт,
дирекция „Административен
контрол, регионално развитие
и държавна собственост“,
направление „Регионално развитие“

Цанко Стефанов, главен експерт,
дирекция „Административен
контрол, регионално развитие
и държавна собственост“,
направление „Регионално развитие“

За контакти:

Илиян Илиев, тел. 0878 32 31 18
e-mail: i_ilian@yahoo.com

Цанко Стефанов, тел. 0878 32 12 12
e-mail: cankostefanov@abv.bg

www.vt.government.bg

Период на реализиране:

1.01.2019 г. – понастоящем

Ключови думи:

*Етническа интеграция;
сътрудничество с
неправителствения сектор.*

Сътрудничество с неправителствения сектор в областта на етническата интеграция чрез провеждане на ежегоден детски ромски фестивал „Отворено сърце“

Стратегическите документи, спрямо които е разработена практиката са:

- Национална стратегия за интегриране на ромите в Република България 2012 – 2020
- Областна стратегия за интегриране на ромите в област Велико Търново 2012 – 2020

Практиката е насочена към ромската общност на територията на област Велико Търново и съседни области, и широката общественост. Преди реализирането на практиката липсваше културно мероприятие на регионално ниво, представящо и утвърждаващо ромските традиции, обичаи и ценности. Фестивалът „Отворено сърце“ се утвърди като добра практика за мотивация на ромските ученици и децата от различните етнически групи да представят пред широката публика своите традиции и пъстротата на родния фолклор, като в същото време той е стимул и за децата да постигат по-добри резултати и успехи в училище. Практиката е социално и културно устойчива.

Идеята принадлежи на Център за междуетнически диалог и толерантност „Амалипе“. Сътрудничество между държавната администрация и неправителствения сектор е предпоставка за нейната добра реализация. Запознаване на широката общественост с песенния фолклор, традициите, обичаите и ценностите на ромската общност. Укрепване на сътрудничеството между държавната администрация и неправителствения сектор в областта на етническата интеграция. Практиката е резултат от партньорство между публичния и частния сектор на регионално ниво и е приложима и в други администрации, тъй като касае изпълнението на стратегически документи, насочени към имплементирането на политиките за интегриране на ромската общност в Република България.

3.19

Награда на Регионално управление на образованието – Пловдив

Идеята възникна през 2014 г., когато експертите от отдел „Инспектиране и организационно-методическа дейност“ (ОМДК) номинират педагогически специалисти от образователните институции в област Пловдив. Изготвен е Регламент, в който са определени две категории – „Педагогически специалист“ и „Директор“. Формулирани са и критерии за всяка от категориите. Идеята е доразвита като от 2017 г. право да номинират свой кандидат за Наградата на Регионално управление на образованието – Пловдив (РУО – Пловдив), при спазване на определените критерии, имат не само експертите от управлението, но и ученици, родители, общественици, представители на местната власт и заинтересованите лица. На сайта на РУО – Пловдив се оповестяват критериите, както и сроковете, в които в деловодството на институцията се приемат номинациите (в електронен формат или на хартиен носител). Комисия, определена със заповед на началника на РУО, извършва преглед на предложенията, аргументите и доказателствата и оформя списък на педагогическите специалисти, които ще бъдат удостоени с наградата на РУО – Пловдив за съответната година. За връчване на наградата, се организира концерт – изява на таланта и способностите на децата и учениците от образователните заведения на територията на област Пловдив. Водещи на концерта са експерти от отдел „ОМДК“, а наградите връчва лично началникът на РУО – Пловдив. Гости на събитието са представители на Пловдивска Света Митрополия, на местната власт, синдикални организации, общественици, бивши и настоящи педагогически специалисти.

Практиката „Награда на РУО – Пловдив“ изразява убеждението, че публичното представяне на професионализма и постиженията на педагогическите специалисти стимулира мотивацията и качеството на образователно-възпитателния процес и резултатите на учениците. Практиката е в пряка връзка с чл. 246 – 247 от Закона за предучилищно и училищно образование и в духа на Наредба № 15/2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.

Практиката е насочена към педагогическите специалисти от детските градини и училищата от област Пловдив. Номиниращи са лица, заинтересовани от подобряване качеството на училищното обучение и възпитание – ученици, родители, експерти, представители на бизнеса и администрацията, местната власт и други. И до днес се прилагат практики, които имат за цел стимулиране труда на отделни педагогически специалисти, директори и учители – изпращане на благодарствени писма и поздравителни адреси по различни поводи, срещи с екипа на РУО – Пловдив, участие на експерти в инициативи на детските градини и училищата. Техният смисъл е изразяване уважение към отделни хора по конкретен повод. Наградата на РУО – Пловдив фокусира вниманието на широк кръг хора, заинтересовани от подобряване състоянието на образователната система.

Организация:

Регионално управление на образованието – Пловдив

Ръководител екип:

екип на Регионално управление на образованието – Пловдив

За контакти:

Антоанета Кръстанова, старши експерт по обществени науки, гражданско образование и религия
тел. 0889 40 46 33
e-mail: a.krastanova@ruoplovdiv.com

Марияна Механджиева, старши експерт за обучението в начален етап
тел. 0889 40 46 37
e-mail: m.mehandzieva@ruoplovdiv.com

Васка Атанасова, старши експерт за обучението в начален етап
тел. 0889 40 46 22
e-mail: v.atanasova@ruoplovdiv.com

www.ruobg.com

Период на реализиране:

1.05.2014 г. – понастоящем

Ключови думи:

Награда на РУО-Пловдив; педагогическа дейност; постижения.

Реализацията следва няколко стъпки:

1. Определяне на Комисия за конкретната учебна година (със заповед на началника на РУО-Пловдив).
2. Актуализиране на критериите, както и сроковете за приемане на номинации.
3. Популяризиране (чрез интернет страницата на РУО – Пловдив).
4. Регистриране на постъпилите предложения.
5. Заседания на Комисията, обсъждане на предложенията, изготвяне Списък на номинираните педагогически специалисти.
6. Осигуряване на плакети, грамоти, билети за културни събития (театър, концерт).
7. Организиране на концерт, подготовка на събитието.
8. Провеждане на церемонията – връчване на наградите.

Устойчивостта на практиката Награда на РУО – Пловдив принадлежи към:

- социалната сфера – обединява представители на различни възрастови и обществени слоеве в идеята за признаване и зачитане постиженията на учителя и директора;
- културната сфера – дава възможност за изява на учители, деца и ученици от образователните институции на област Пловдив и прави съпричастни повече участници в концертите, организирани по повод събитието;
- икономическата сфера – утвърждава идеята за взаимодействие и сътрудничество между институции от различни обществени и бизнес сфери.

Идеята не е заимствана, в годините се обновява, допълва, развива. Критериите за номиниране на педагогическите специалисти се запазват в същността си, промяната е главно в разширяване обхвата на заинтересованите страни. Вложени са усилията на екип от РУО – Пловдив за организация и провеждане на събитието, индивидуални изпълнители и художествени състави от образователните институции в област Пловдив. Финансовото обезпечаване (плакети и грамоти) е с ресурси на управлението. Чрез спонсори се осигуряват допълнителни награди за номинираните – предимно билети за концерти и театрални постановки. Партньорството е на регионално ниво – с училища и детски градини от областта, Областна администрация Пловдив, Пловдивска митрополия, общински администрации, регионални синдикални организации, културни институции и други. РУО – Пловдив споделя практиката с представители на регионални управления от други области, както и значимостта на нейното прилагане.

3.20

Безплатен градски и междуселищен транспорт

Безплатният градски и междуселищен транспорт обхваща града и четирите населени места в общината и е с цел улесняване на жителите на района.

В Стамболийски е имало градски транспорт преди повече от двадесет и пет години и връзката между селата и града се е осъществявала единствено с междуградски транспорт – превозвачи. В едно от селата не е съществувал обществен транспорт до административния център на общината, което е затруднявало жителите, които не са разполагали с личен транспорт.

Имайки предвид липсата на обществен транспорт, обслужващ жителите вътре в общината и затруднението на някои хора да се придвижват, общината реши със собствени средства да осигури безплатен общински транспорт. Транспортът обхваща две линии – градска (само в Стамболийски) и междуселищна (между четирите населени места и града). Автобусите се движат по график, който е обявен в сайта на общината и на всяка спирка. Практиката е със социален фокус, тъй като общината се опитва да осигури на жителите услуга, която не е съществувала. Идеята за практиката не е взаимствана от друга институция и е изцяло на община Стамболийски.

Ресурсите, които са вложени са предимно материални и информационни. Материалните ресурси са за закупуване на два четиринадесет местни автобуси след обявена обществена поръчка. Ползите след въвеждането на практиката са за жителите, които безпроблемно и комфортно пътуват в пределите на общината. Най-облагодетелствани са учениците и възрастните хора. При реализирането на инициативата общината не е работила с партньорски организации и изпълни практиката самостоятелно. Практиката е доказала своята ефективност и използването ѝ ще доведе само до положителни резултати. Тя може да се ползва и внедри във всяка една българска община.

Организация:

Община Стамболийски

Ръководител екип:

Георги Мараджиев, кмет на община Стамболийски

експерти от Общинска администрация Стамболийски

За контакти:

д-р инж. Даниела Кръстева, секретар
тел. 0898 68 82 57
e-mail: daniela1975@abv.bg

www.stamb.info

Период на реализиране:

март 2018 г. – понастоящем

Ключови думи:

Безплатен; транспорт; грижа за хората.

3.21

Организация:

Община Чавдар

Ръководител екип:

Екипът, внедрил практиката, се състои от двама ръководители на социалното предприятие и двама координатори. Те са в основата на изпълнението на всички дейности по проекта чрез разпределяне на задачите на служителите в предприятието.

За контакти:

Тотка Теризева, главен специалист ГРАО
тел. 0882 93 53 36
e-mail: obchavdar_terzieva@abv.bg

Григор Даулов, директор на дирекция „Териториално устройство и развитие“
тел. 0885 66 27 37
e-mail: grigor_daulov@abv.bg

www.chavdar.eu

Период на реализиране:

1.07.2018 г. – 30.06.2019 г.

Ключови думи:

*Социално предприемачество;
уязвими социални групи;
солидарност; интеграция.*

Социално предприятие в сферата на услугите за отдых и развлечения към община Чавдар

Практиката отговаря на две от целите на Стратегията на ЕС „Европа 2020“ – в областта на трудовата заетост и борбата с бедността и социалното изключване и е насочена към безработни младежи до 29-годишна възраст, безработни лица над 54-годишна възраст, продължително безработни и майки на деца до 5-годишна възраст.

Социалното предприятие е създадено в контекста на някои от най-сериозните местни и национални предизвикателства в момента – миграцията на младите хора, застаряването на населението, неконкурентоспособната на оставащите извън пазара на труда. За да отговори на тези предизвикателства община Чавдар реализира проект за създаване на социално предприятие на принципа на социалното предприемачество. Тъй като нивото на безработица в общината не е много високо поради близостта на три големи предприятия от добивната и преработвателната промишленост, то извън пазара на труда са основно лица с ниска квалификация и опит. Именно към решаването на този проблем са насочени усилията на общината като страна в проекта.

Добрата практика, която община Чавдар представя, е създаденото социално предприятие на принципа на социалното предприемачество. Предприятието е формирано в рамките на изпълнението на проект „Социално предприятие в сферата на услугите за отдых и развлечения към община Чавдар“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014 – 2020 г. Към момента проектът е приключил, като едната половина от наетите служители в предприятието са освободени, а другата половина ще продължи да работи до края на 2019 г. съгласно изискванията на Оперативната програма за устойчивост на проекта.

Описаната добра практика може да се обобщи в предприемането на нов подход в разбирането за предлагане на помощ и грижи в социалната сфера, който е насочен към икономически активното население извън пазара на труда. Подходът се състои в това социалните услуги да не бъдат предоставяни директно, а чрез създаване на гарантирана възможност за трудова заетост и получаване на доходи.

Основната стъпка за реализацията на проекта беше подборът и наемането на персонала на предприятието, състоящ се от дванадесет човека – общи работници, шофьори, аниматори и организатори на дейности. Всички те са ангажирани с поддръжка на туристическата инфраструктура и с дейности при организирани туристически посещения на общината в три основни обекта – Фолклорен център – Чавдар, Археологически парк „Тополица“ и Спортно-туристическа атракция. В периода март – ноември 2019 г. се организираха много посещения от туристи с посредничество на туроператори и социалното предприятие участва активно в тази дейност.

Допълнително, като резултат от проекта се появи и нова туристическа услуга на територията на община Чавдар.

В рамките на проекта бе закупен високо-проходим автомобил 4x4, с който наетите шофьори организират срещу заплащане извозване на желаещи посетители до природна забележителност „Казаните“. Тя се намира на около седем километра от село Чавдар, високо в планинска местност и представлява пет малки водопада, които преливат един в друг. Тъй като достъпът до местността е труден в последните километри, социалното предприятие предлага организиран транспорт на групите до „Казаните“. Така се осигури по-голяма достъпност до този туристически обект и се генерират допълнителни приходи. Автомобилът се използва и за транспортиране на всички материали, оборудване и консумативи, необходими за дейността на предприятието. Практиката принадлежи към сектора на социалната устойчивост, базирана на солидарността и интеграцията на хората в неравностойно положение. Идеята за създаване на социалното предприятие е на община Чавдар.

Общата стойност на проекта е 163 308.31 лева, от които 116 648.79 лева са разходите за възнаграждения на персонала. Съществуват важни резултати, съобразени с профила и потребностите на целевите групи по проекта, които са пряко следствие от конкретната дейност на предприятието. Обособяването на работно място и осигуряването на необходимото оборудване за изпълняване на задълженията води до самостоятелност и равнопоставеност на новопостъпилите служители. На практика тази проектна дейност, като краен и траен нематериален резултат, изгражда и укрепва професионалното самочувствие и повишава мотивацията. В крайна сметка проектът има важно въздействие върху преодоляването на социалната изолация на гражданите, които участват в него.

Настоящата практика се прилага самостоятелно, без участието на партньори. Принципът на социалното предприемачество може лесно да бъде трансформиран и в други публични организации. За да се случи това обаче всяка от тях следва да извърши анализ на местните нужди и местния потенциал, за да бъде практиката максимално ефективна. В конкретния случай сферата на дейност беше туризмът, но принципът може да се приложи ефективно и в сфери като земеделие, комунални дейности, лека промишленост и други. За разлика от частното предприемачество тук водещ е не стремежът към печалба, а социалната интеграция на лица от уязвими групи. Ето защо публичната организация, която прилага социалното предприемачество следва да има активна роля в процеса.

3.22

Организация:

Регионална инспекция по околната среда и водите – Смолян

Ръководител екип:

инж. Екатерина Гаджева, директор
РИОСВ – Смолян

инж. Георги Георгиев, началник
отдел „Превантивна дейност“

инж. Бисер Велинов, главен експерт

За контакти:

инж. Георги Георгиев,
началник отдел
тел. 0301 60 768
e-mail: shogel@abv.bg

Катерина Исаева, старши експерт
тел. 0301/60 118
e-mail: infocenter@mbox.contact.bg

www.smolyan.riosv.com

Период на реализиране:

1.11.2001 г. – понастоящем

Ключови думи:

Група за бързо реагиране; успешно управление и опазване; хармонично съжителство; кафява мечка.

Създаване и функциониране на група за бързо реагиране към РИОСВ – Смолян

Идеята за сформирание на Група за бързо реагиране (ГБР) е по идея на Регионална инспекция по околната среда и водите – Смолян (РИОСВ – Смолян) като същата е залегнала в „Плана за действие за кафявата мечка в България“ с период на действие от 2008 г. до 2018 г. Практиката е реализирана като част от проект „Устойчиво управление на вида кафява мечка и намаляване на причиняваните от нея щети, върху селскостопанското имущество на територията на РИОСВ – Смолян“, финансиран по Оперативна програма „Околна среда“ 2007 – 2013 г.

Практиката е насочена към населението в планинските райони, в частност към земеделските стопани, чийто основен поминък е животновъдството. Спецификите на района, обезлюдяването на селата, изоставянето на обработваемите земи, представляващи естествена преграда между населените места и гората и изкуственото подхранване на дивеча от ловните дружинки, са предпоставка за навлизането на кафявата мечка в населените места и нанасянето на щети върху селскостопанското имущество (основно животни и пчелини). Това наложи очертаването на редица мерки, касаещи предотвратяването на конфликта между човека и мечката в планинските райони.

Практиката се реализира в следните стъпки:

1. Подбор на конкурсен принцип на четирима служители на ГБР (две обходни двойки).
2. Организиране на специализирано теренно и теоретично обучение на ГБР от експерти.
3. Функциониране на ГБР при щети нанесени от мечки, работа и превенция на местното население и събиране на теренна информация за вида.

Функциите на групата за бързо реагиране са комплексни. Част от тях включват наблюдения в районите с щети причинени от хищници и изготвяне на предложения за обезщетяване на земеделските стопани и оценка на проблемните места и индивиди, и обезпечават събирането на теренната информация за състоянието на популацията на мечката в региона. Към настоящия момент, Групата за бързо реагиране „Човек – Мечка“ взема участие в комисии по установяване на щети от едри хищници и сигнали, свързани с проблемно поведение на мечки. Екипът има съществен принос към правилното управление и опазване на популациите от кафява мечка на територията на РИОСВ – Смолян чрез ограничаване на конфликтите между човека и мечката и извършването на системни анализи по отношение на тенденциите в числеността, разпространението, половата и възрастовата структура на популацията на вида. Предвид това определяме практиката като социална и екологично устойчива. Идеята за внедряването практиката е на РИОСВ – Смолян.

За обезпечаването на ГБР в рамките на проект са закупени оборудване и екипировка, високопроходим автомобил, уреди за нощно виждане, бинокли, камери/фотоапарати, фотокапани, GPS устройства, преносими компютри, спрейове, капани за улавяне на мечки, радио GPS нашийници и други. След приключване на проекта, отчитайки положителните резултати от внедрената практика, Министерството на околната среда и водите обезпечават функционирането на групата от четирима експерти чрез средства, осигурени от Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС). Освен експерти от ГБР, участие в комисиите за констатиране на щети вземат представители на местната власт, ловни сдружения и държавните горски стопанства, на чиято територия е регистрирана щетата.

С цел превенция на нападенията на мечки върху селскостопанско имущество и събиране на теренната информация за състоянието на популацията, практиката би могла успешно да се приложи във всички територии, в които е регистрирано проблемно поведение на индивиди от вида.

3.23

Организация:

Община Варна, дирекция „Здравеопазване“

Ръководител екип:

инж. Екатерина Гаджева, директор
Анастасия Георгиева, директор на дирекция „Здравеопазване“

екип на детската ясла

За контакти:

Нора Момчева, секретар
на община Варна
тел. 052 82 03 35
e-mail: nmomcheva@varna.bg

Анастасия Георгиева, директор
на дирекция „Здравеопазване“
тел. 052 82 02 39
e-mail: zdrave@varna.bg

www.varna.bg

Период на реализиране:

1.01.2019 г. – понастоящем

Ключови думи:

Адаптационен процес; детски ясли; иновативен модел.

Управление на процеса на адаптация на децата в детските ясли на територията на община Варна

Детските ясли са организационно обособени структури, в които медицински и други специалисти осъществяват отглеждане, възпитание и обучение на деца до 3 годишна възраст.

Детските ясли на територията на община Варна са новатори чрез внедрената процедура за планиране, организиране, ръководство и контрол на процеса на адаптация на децата. Във всички детски ясли този процес се осъществява по единна методология, под методичният контрол от страна на дирекция „Здравеопазване“.

Процесът на адаптация на децата се осъществява от екипа на детската ясла – директор, медицински специалисти, детегледачки, психолог и педагог при активното взаимодействие със семейството.

Това е част от въведената традиция за продължаващо обучение на всички служители, пряко ангажирани с този процес.

Стратегически документи, спрямо които е реализирана практиката са:

- Закон за здравето
- Наредба № 26/18.11.2008 г. на Министерство на здравеопазването за устройството и дейността на детските ясли, детските кухни и здравните изисквания към тях

Практиката е насочена към деца, посещаващи детски ясли. Адаптацията на детето в ранна възраст към условията на детската ясла е продължителен и многофакторно обусловен процес, който често води до отрицателни промени в неговия организъм. Въпреки, че тези промени настъпват на всички нива и във всички системи, обикновено малка част от тях могат да се забележат с просто око и да дадат основания за навременно реагиране. Неовладеният адаптационен процес води до тежки сривове у детето. В тази връзка е разработен и внедрен иновативен модел за управление на адаптационния процес в условията на детските ясли на територията на община Варна. До момента на въвеждане на този иновативен модел, процесът на адаптация и неговото управление се осъществяваше във всяка една детска ясла по различен начин и без единни критерии и правила.

Разработени и актуализирани са документи, които са непосредствено свързани с организиране и провеждане на процеса на адаптация във всички етапи: предварителен, същински и заключителен (например информационни брошури с указания към родителите за предварителна подготовка на детето за детската ясла). Създадени са единни изисквания по отношение на проследяването, оценяването и отчитането на определени поведенчески реакции на детето в адаптационния и пост-адаптационния процес. Оптимизира се

и методиката на планиране на процеса на адаптация, както по отношение на работата с родителите и децата, така и по отношение на персонала. Целенасочено се работи по подготовка на предметно развиващата среда и запознаването на родителите и детето с нея.

Актуализира се анкетната карта за родителите, извършва се и тестиране по К. Печора, относно определяне на предварителна прогнозна оценка за очакваната адаптация за всяко дете и неговите индивидуални особености. Два пъти се провежда обследване на децата от психолог чрез Денвър-тест – преди постъпването на детето в детска ясла и в пост адаптационния период. Практиката принадлежи към социалния сектор.

Системата е внедрена на основание дисертационен труд на Анастасия Георгиева, директор на дирекция „Здравеопазване“ и проведен задълбочен анализ на съществуващият до този момент процес на управление на адаптацията. При реализирането на практиката са вложени човешки и материални ресурси. След внедряването на адаптационната практика се наблюдава по-плавен преход от семейната среда към колективната среда в детската ясла.

Партньори при осъществяването на практиката са дирекция „Здравеопазване“ на община Варна, детските ясли, децата и техните родители. Внедреният иновативен модел може да се въведе от всяка една община.

3.24

Открита приемна на кмета на общината

Организация:

Община Стамболийски

Ръководител екип:

Георги Мараджиев, кмет на Община Стамболийски

екип служители на Общинска администрация Стамболийски

За контакти:

д-р инж. Даниела Кръстева,
секретар на общината
тел. 0898 68 82 57
e-mail: daniela1975@abv.bg

www.stamb.info

Период на реализиране:

май 2017 г. – понастоящем

Ключови думи:

*Открита приемна; комуникация;
ползотворно управление.*

Практиката е проект-инициатива на кмета на община Стамболийски. Ръководи се единствено от стремежа за по-добра комуникация и близост с гражданите на общината и съответно за добра чуваемост.

Откритата приемна се намира на централния площад до гарата и представлява мраморна заседателна маса и мраморни столове, на които кмета и служители от администрацията приемат и обсъждат с гражданите на общината. На масата пише „Открита приемна“, а на мястото, където стои кмета – „Кмет“. Исторически мястото, на което е направена приемната е било част от най-посещавания площад на града. Днес там се намира търговската част, която е и място за отдых и забавление на гражданите на общината. Причината за създаване на приемната на това място е осигуряване на близост до проблемите на хората.

Идеята не е заимствана от никоя друга институция и е изцяло на общината. Ресурсите, които са вложени са човешки, материални и информационни. Практика е изцяло насочена към жителите и като такава попада в категорията на социалните практики. Ползите са огромни, както за хората, така и за общината. Така управлението е по-лесно и ползотворно, защото знаем проблемите, които мъчат гражданите на общината. Реализирането на откритата приемна е изцяло по инициатива на община Стамболийски и се реализира самостоятелно.

Практиката е доказала своята ефективност и използването ѝ ще доведе само до положителни резултати. Тя може да се ползва и внедри във всяка една българска администрация.

Националният съвет по цени и реимбурсиране на лекарствените продукти получи отличие за най-добър европейски обществен проект

Националният съвет по цени и реимбурсиране на лекарствените продукти получи отличие в конкурса на Европейския институт по публична администрация (EIPA) за най-добър европейски обществен проект (European Public Sector Award - EPSA2019). Проектът „Национална информационна система за ценообразуване и реимбурсиране на лекарствените продукти в Република България“ бе отличен като най-добра практика в категорията „Европейски/Национален проект“.

На 4 ноември 2019 г. отличените проекти бяха наградени на тържествена церемония на високо равнище, която се проведе в Кметството на гр. Маастрихт, под патронажа на заместник-кметницата на гр. Маастрихт – г-жа Вивиян Хейнен, която връчи наградите на отличените институции, съвместно с проф. д-р Марга Прьол, генерален директор на Европейския институт по публична администрация (EIPA).

EPSA2019 има за цел да отличи проектите на публичните администрации, които показват как публичният сектор ефективно реагира на основните предизвикателства в предоставянето на обществени услуги и разработване на политики за посрещане на все по-сложните и трудни за решаване въпроси, пред които е изправен публичният сектор в Европа.

Националният съвет по цени и реимбурсиране на лекарствените продукти (НСЦРЛП) е държавен орган, който:

- регулира цените на лекарствените продукти, съгласно европейските директиви и националното законодателство;
- определя списък от лекарствени продукти – Позитивен лекарствен списък, осигурявани за гражданите чрез здравноосигурителната система на Република България

За целите на ефективното изпълнение на своите държавни регулаторни функции, НСЦРЛП е разработил и внедрил Национална информационна система за ценообразуване и реимбурсиране на лекарствените продукти. Информационната система включва единен национален портал (<http://portal.ncpr.bg>), който служи като входна точка за всички заинтересовани страни в процеса на ценообразуване и реимбурсиране на лекарствените продукти – държавни институции, бизнес и граждани.

Националната информационна система е уеб-базирана и изпълнява следните иновативни решения за България:

- динамично съхранение и предоставяне на данни за цените и реимбурсирането на лекарствените продукти – еднократно въвеждане на данни и многократното им използване „Once Only Principle“;
- внедрени технологични модули за поддръжка и актуализация на електронни публични регистри на лекарствените продукти;
- предоставяне на електронни административни услуги за бизнеса (фармацевтичните компании);
- електронно управление на административни бизнес процеси.

Постигнати стратегически цели:

- изпълнение на европейски и национални приоритети за развитие на електронно здравеопазване;
- предоставяне на качествени и леснодостъпни електронни услуги;
- участие в процеса по интеграция на информационните процеси/системи в сектор лекарствена политика;
- въвеждане на механизми за предоставяне на публична информация за цените и реимбурсирането на ЛП, заплащани с бюджетни и частни средства;
- прозрачно управление на процесите по ценообразуване и реимбурсиране на ЛП в Република България;
- намаляване на административната тежест за бизнеса и гражданите;
- улеснен достъп до данни от неограничен кръг потребители – държавни институции, бизнес, граждани, болници, аптеки, лекари, фармацевти и други.

Постигнати практически резултати:

- пълен анализ на законовата регулация в областта на лекарствената политика;
- неограничен брой потребители на данни – държавни институции, бизнес, индустрия, граждани, болници, аптеки, лекари, фармацевти и други;
- въведен уникален идентификационен код на всеки лекарствен продукт, до ниво на окончателна опаковка;
- поддържане на цифрови записи;
- пълна дигитализация;
- поддържане на актуална динамична информация;
- поддържане на консолидирана информация;
- намаляване на разходите за бизнеса;
- обществен контрол на публичните решения за образуване цените на ЛП;
- намаляване на разхода за лекарства от държавния бюджет;
- намалено време за отчитане на постигнати резултати;
- ограничаване на прекия контакт с държавния орган;

-
- служебен обмен на данни;
  - отдалечен достъп до данни;
  - поддържане на единни номенклатури от данни за лекарствените продукти: лекарствена форма, окончателна опаковка, лекарствени групи, международни непатентни наименования, МКБ-та, АТС-кодове, производители и т.н.;
  - обработка на данни в структуриран вид за цените и реимбурсирането на ЛП;
  - поддържане на електронно досие на всеки лекарствен продукт Внедрен мобилен уеб-интерфейс и мобилни приложения за достъп до публичните регистри, включително Позитивния лекарствен списък. Мобилен уеб-интерфейс е съвместим с всеки съвременен мобилен уеб-браузър - ОС Android, iOS и Windows Phone;
  - предоставяне на SMS-услуги за достъп до съдържанието на публичните регистри, чрез изграден SMS канал към мобилен оператор;
  - поддържане на данни в машинно четим вид, посредством услугата „Web-service“ за обмен на данни;
  - въведена услуга за хора в неравностойно положение – четене чрез електронен четец;
  - въведена услуга за хора в неравностойно положение – четене чрез електронен четец.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ИНСТИТУТ
ПО ПУБЛИЧНА
АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проект BG05SFOP001-2.017/28.11.2019 г. „Дигитална трансформация в обучението – дигитална компетентност и учене“, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

www.eufunds.bg

